

بازار جهانی

چالش های حضور در بازار جهانی
سایه روشن های صادرات
حمایت مشروط
حمایت غیر مشروط

نقد آیین نامه حمایت از توسعه نشر کتاب ایران در جهان
در گفت و گو با دکتر محمدرضا وصفی

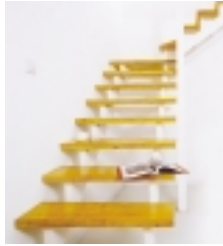
آیین نامه حمایت از توسعه نشر کتاب ایران در جهان، تصویب شده است. حضور کتاب ایران در بازارهای جهانی را هدفمند کند. نظر به تنوعی مختلف این آیین نامه، اگرچه در نگاه اول بسیار کلی و البته تصویب است و حدود و تعزیرات آن را می توان در بسیاری موارد بنا به مصالح روز تغییر داد، نشان می دهد که آیین نامه اخیر بیش از آنکه نتیجه پندآموزنده باشد، ناشر را مورد توجه خود قرار داده است. توجه به ناشر نیز نه از باب مشخص نمودن وظیفه حمایتی دولت در شمار وظایف خود بیشتر در برگیرنده کمک های است که دولت در شمار وظایف خود به عنوان کمک به حضور در نمایشگاه های بین المللی تاکنون انجام داده و احتمالاً در آینده نیز آن را ادامه می دهد. بررسی بندهای متعدد در حوزه «موضوع» حمایت ها، نوع و میزان حمایت ها و شرایط استفاده از تسهیلات، حمایتی هنوز مرزهای مهم این آیین نامه را روشن نمی سازد.

مجله تخصصی کتاب ایران
ISSN: 1029-3345
شماره ۲۱۰
شماره ۲۱۰
شماره ۲۱۰
شماره ۲۱۰
www.ketabehafta.ir

عبور فرهنگ و ادب ایران از مرزها

مرکز بازنشاسی اسلام و ایران در سالهای ۱۳۵۷-۱۳۵۷ پژوهشی در قالب مجموعه ای ده جلدی درباره فعالیت های ایرانیان خارج از کشور منتشر کرد این پژوهش به معرفی گروه های ایرانی، مراکز و انجمن های فرهنگی، انتشارات فارسی و غیر فارسی، رادیو و تلویزیون های فارسی و کارخانه های چاپی از کشور پرداخته است. بررسی این مجموعه در سال ۱۳۸۳ جلدی عالی آمده آن را در سالهای ۱۳۷۵-۱۳۷۵ نشان می دهد. مجموعه مرکز بازنشاسی اسلام و ایران در اختیار کتاب هفته قرار داده است. هفت جلد از این مجموعه است. ۹

سرنوشت های چپان

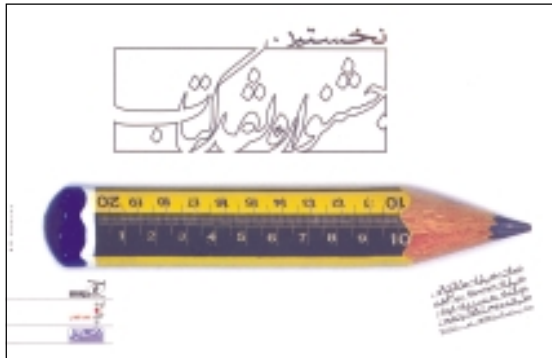

آثار نویسندگان ایرانی
در سرنوشت های آلمانی زبان

یادداشت خسرو ناقد
۱۰ کتابخانه های استرالیایی
۱۲ نشر در جهان عرب
۷

نوبت روزنامه نگاران؛ جشنواره رسانه و کتاب

برگزیدگان سویدین جشنواره رسانه و کتاب
۲۴
بحث تیترا نیست
داریم از عمق یک سوزنه حرف می زنیم
۱۸
کنجکاو ی های یک خبرنگار
برای خبرنگارهای
۱۶ که نیست

فروش سال
در جشن کتاب
خراج کتاب های نو
۲۱
همایش
تبلیغ
و ترویج کتاب
با ابزارهای تبلیغی، ارتباطی و فناوری اطلاعات
۲۲
یادداشت
رسانه و کتاب
یادداشت نصرالله حمادی
۲۳
دکتر اصغر مهدوی
از نگاه یاران
۲
نقد
خلاقت و آفرینش
دیدگاه های محمد ضمیران
کمال اجتماعی جندقی
فرزان سجودی
افتخار نیوی نواد
و فرشته ساری
۱۴

۱۳۳۰م - **۱۳۳۰** - **۱۳۳۰** - **۱۳۳۰** - **۱۳۳۰**
کتاب و پدیدآورندگان
مراسم تجلیل از پندبازورندگان کتاب‌های
شویبی بیست و یکمین دوره، کتاب سال جمهوری اسلامی ایران و **مراسم تقدیر از خادمان نشر در سالن سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی**

✓ **یکشنبه ۸۳/۸/۱**

کتاب، صنعت و کارگر

همایش کتاب، صنعت و کارگر ساعت ۱۰ سالن اجتماعات شرکت سایکو

✓ **دوشنبه ۸۳/۸/۲** - **کتاب و دانش آموز**
اولین جشنواره کتاب سال دانش آموزی ساعت ۹ در تالار فردوسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران

✓ **سبتیار بررسی موانع و راهکارهای فروش کتاب از طریق اینترنت، ساعت ۱۵ در خانه کتاب**
-پازدهمین دوره کتاب سال دانشجویی ساعت ۱۰ در تالار شهید مطهری دانشگاه تربیت مدرس
- آغاز فروش سال در جشن کتاب ساعت ۹ در مرکز آفرینشهای کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

✓ **چهارشنبه ۸۳/۸/۳** - **کتاب، کتابدار**

و اطلاع رسانی
- چهارمین نشست سؤوالن فرهنگستانها ساعت ۹ در هتل ارم
- سبتیار بررسی تحولات ISSN و ISBN ساعت ۱۶ در دانشکده علوم دانشگاه تهران

✓ **پنجشنبه ۸۳/۸/۵** - **کتاب، خادمان نشر و حامیان نسخ خطی**
- مراسم بزرگداشت پنجمین دوره آئین بزرگداشت حامیان نسخ خطی ساعت ۱۴ در بزرگداشت مجلس شورای اسلامی
- کارگاه آموزشی نشر اینترنتی در استان فارس، ساعت ۹ در اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان فارس

✓ **جمعه ۸۳/۸/۶** - **کتاب و رسانه**
- مراسم تجلیل از خبرنگاران برتر حوزه کتاب، ساعت ۱۸، هتل پلوار
- همایش تخصصی «به‌رگیری از ابزارهای تبلیغی، ارتباطی و فناوری اطلاعات در حوزه توزیع و ترویج کتاب» ساعت ۹

امروز

شنبه ۸۳/۸/۷ - **کتاب ایران در جهان**
- همایش تخصصی «نوسه نشر تبین المللی ایران، تجربه‌ها، کاستی‌ها و توانمندی‌ها»، ساعت ۱۴
- مراسم تجلیل از کتابداران نمونه و خادمان فرهنگ مکتوب، ساعت ۱۵/۳۰ در تالار وحدت

✓ **یکشنبه ۸۳/۸/۸** - **کتاب و ادب پاینداری**
- سومین جشنواره ۲ سالانه ادبیات پاینداری ساعت ۱۸ در سالن معاشرت سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- کارگاه آموزشی ضرورت راه‌اندازی سایت توسط ناشران، ساعت ۹ در خانه کتاب

✓ **دوشنبه ۸۳/۸/۹** - **کتاب و کودک و نوجوان**

- معرفی بچه‌های کتابخوان مراکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در سالن آفتاب تئاتر مرکز آفرینشها
- نخستین جشنواره نقد کتاب، ساعت ۱۵ در خانه هنرمندان

آئین بزرگداشت حامیان نسخ خطی

آئین بزرگداشت حامیان نسخ خطی

تجسین آئین بزرگداشت حامیان نسخ خطی باحضور آوازساززنده یاد دکتر اصغر مهدوی عصر روز پنجشنبه در کتابخانه مجلس شورای اسلامی برگزار شد.به گزارش خبرنگار کتاب هفته، در این مراسم دکتر مویچهر ستوده،سید محمد علی اسمعیل‌ لاهیجی، ایرج افشار، هوشنگ ساعدلو و عبدالرحمن حائری هر یک در بیان مقام استاد مهدوی سخنانی گفتند و خاطرات خود را از او تعریف کردند.

صورت‌شسته ولباس‌های تنیم

دوایل سال ۱۳۱۶ شمسی بود که من اصغر مهدوی را در حیاط دانشسرای عالی دیدم. او دارالفنون رانام کرده بود و من کالج آمریکایی را در سر و صورت شسته و رفته او و لباس‌های تمیزش مرا جلب کرد. این شروع سخنرانی دکتر مویچهر ستوده استاد پیشین دانشکده تهران با عنوان **پایداری گذشته‌بودی در ادامه یادکر** اینکه استاد مهدوی در آن دوران بر سر برسی کتاب‌های ابدیت فارسی فلسفه و جغرافیا حاضر می‌شد. بر طبق عنوان کتابخانه‌ای که استادمهدوی داشت **یادکر** کرده. دکتر ستوده در ابتدا یادآور شد، وقتی کتاب جغرافیایی تخریقی

شیران» را می‌نوشتم. مهدوی تمام استاد و مدارکی را که درباره شیران جمع‌آوری کرده بود در اختیارم گذاشت.

بررسی آثار گلشنخان، کار اندک‌مایگان نیست

بررسی آثار علمی گلشنخان کاری نبرد و کوچک نیست که اندک‌مایگان بتوانند از عهده آن برآیند. گلشنخان مجتهد الاسلام سید محمدعلی لاهیجی احمدی، رئیس کتابخانه مجلس شورای اسلامی در آئین بزرگداشت حامیان نسخ خطی بیان این مطلب افزود.گفتی که به بررسی گلشنخان می‌پردازند. مردان بلند همتی‌اند که با در عرصه تحقیق نهاده و دست از نام و نشان شسته‌اند و می‌توانند ریشه‌های عمیق فرهنگ غنی اسلامی و ایرانی را نشان داده و احساس اعتماد به نفس و خودباوری را در جوانان شکوفا سازند.

وی در ادامه گفت، آنان که به تصحیح، تحقیق، حفاظت، حرامت و نگهداری میراث مکتوب می‌پردازند، هر یک نقشی انکارناپذیر در دستیابی دانش پژوهان به دانش ایفا می‌کنند.

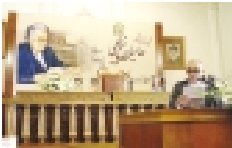
چیزی دریغ نمی‌کرد

او هزاره‌ه‌جری‌های کلمی و اموزش در زمینه نسخه‌های خطی بود و خود نیز آنچه را می‌داشت، دریغ نمی‌داشت تا به دیگران بیاموزاند.

آئین بزرگداشت حامیان نسخ خطی

زندہ یاد دکتر اصغر مهدوی

از نگاه یاران

ایرج افشار، محقق پیکنسوت که با یاد دکتر مهدوی سخنرانی می‌کرد، درباره تخری وی در نسخه‌شناسی گفت: آنچه استادمهدوی در نسخه‌شناسی و قواعد کار فرا گرفته بود، از کاغذ و خط و حتی تا شیوازه‌بندی، نتیجه معاشرت‌هایی بود که با فرزندشان آژومده نسخه‌های خطی داشت. نکته کتاب مایگان نامشده که منبع دستیابی به این مباحث باشد.

وی افزود: استاد مهدوی با گذشتن یک نسخه خطی و دیدن رنگ و روی آن می‌گفت، نسخه از چه زبان و از چه دیار است و چون چند سطر می‌خواند، و کتاب را تخری می‌کرد، می‌توانست درباره چگونگی ضبط آن و میزان صحت و اعتبار نسخه اظهار نظر کند. البته همواره تکرار بود این نسخه‌ها به دست شته‌افران، مسلمانان و معشوش‌گران دچار دستکاری‌های شیوازه و استناده شده باشد.

افشار با بیان اینکه استاد مهدوی کتاب‌های خطی را که کتابخانه‌ها نمی‌خریدند، خریداری می‌کرد، تأکید کرد، البته وی خریدار هر نسخه پیش‌یاقتاده‌ای نبود، نسخه باید دارای گونه‌ای از میراث می‌بود تا توسط وی خریداری شود؛ از جمله خط خوش، طرح و در کتب زیبا جلد خوب و اهمیت‌آه خط مؤلف بودن.

دوست استاد مهدوی درباره تأکید استاد بر ماندگاری نسخ خطی اظهار کرد: **موسولاً** نسخه‌های خطی در خانواده‌ها تسل به نسل می‌چرخد و اگر کسی نسخه‌ فزونی آن را داشته باشد، به نقلی اعتبار ملی است. مسلم است اگر کتابخانه‌ها نسخه‌های خطی را خرید، نوشته‌ها متن است آنها را به دلالتان بفرشد. مهدوی معتقد بود، باید این نسخه‌ها در فریوننده خریداری شود تا به دست دلالتان بیفتد.

وی در بیان به استاد مربوط به شهر بزرگداشت و افتخار کرد. مهدوی برای ۱۰ تا ۱۵ شهر دیگر ایران و همچنین فضوضیات بسیاری از دوران قاجار از جمله گمرک و ایرتیم برق و استاد بسیاری جمع‌آوری کرده است که می‌توان از میان آنها کتاب مفید و به‌یاد آورد.

برهیزکار ششپایازده

برخی از صفات اخلاق و فکر مهدوی برهیزکاری، خواستگاری، خوی‌ها برای همه، شگفتی‌هایی برای به همون، آزادی، تعادل در فکر و عمل و با یکی و دیگری بوده. هوشنگ ساعدلو، پژوهشگر بیان این مطلب ضمن اظهار تأیید گفت: هیچ وقت فکر نمی‌کردم روزی در مجلسی یادبود دکتر مهدوی صحبت کنم. فکر می‌کنم اگر این روز بزرگداشت نمی‌کرد، از گلشنخان بود، باید نام او را در تذکرهٔ آریانا جست‌وجو می‌کردیم. وی در بخش دیگری از سخنان خود سابقهٔ آشنایی خود با دکتر مهدوی را از پیشرفت سال ۱۳۲۰ در دانشکده حقوق، علوم سیاسی و

بیانیه انجمن کتابداری در بزرگداشت دکتر اصغر مهدوی

می‌ماند و چنین است که گلستان و بوستان و ریخانهٔ الآداب فرهنگ ایران سرسبز و بی‌پاییز در طول تاریخ فرهنگ دانشگان علم و هنر بوده است و خواهد بود. بزرگداشت حامیان نسخ خطی در ایران، در حقیقت پاسداشت کسانی است که چراغ درست در کوچهٔ پس‌کوچه‌های تاریخ به هدایت نسلی که پایدراه راه از چاه خشکسای، در عشقی بی‌پایان و همی لاا پرده‌اشند.اند و به حفاظت یادگارهای فرهنگی مکتوب با شناسایی و معرفی آنها اهتمام می‌روزند تا مشکوهٔ دانش خاموشی برنندارد و انسان سرگردان در پهنهٔ گیتی رها نشود.

کتابداران و گنجوران در کنار نسخه‌شناسان و فهرستکاران آثار خطی همچون یاری بهریان و دستری و وقایع به حفظ آثار خطی مد، مستعزف داشته‌اند و داد. پنجمین آئین علمی فرهنگی بزرگداشت حامیان نسخ خطی که به همت آژایی‌امی کتابخانه، مویچهر ستوده و مرکز استاد مجلس شورای اسلامی و یاد فرهنگ پروردگار، نسخه‌شناسی و اداره کار احمد اصغر مهدوی اروانش شاد و نارس، ماندگار باد. در دوازدهمین هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران برگزار می‌شود. فرمت ضمنی است تا انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران مراتب سیاسی و تقدیر خود را از این یادآورده به حضور برگزارکنندگان تقدیم نماید.

انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران

تهران - ۱۵ آذر ۱۳۸۳

بی‌نوشته

از تقصیده سید ابوالحسن حافظیان دربارهٔ لوح معرفظ

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

تقدص آن دوران عنوان و اظهار کرده‌سألهٔ مهم آن روز اصلاحات رهنی روز دوازدهم مردی محرم خوش‌لباس و سخن به سوی من آمد و با من درباره این موضوع شروع به صحبت کرد. من آن روز از تحریبات و اطلاعات وسیع او در ملک و ملنگ‌داری و نظام ارباب و رعیتی بسیار متعجب شدم.

در ادامه استاد عبدالحسین حائری، نیز به ذکر دو خاطره از مواجعه خود با دکتر مهدوی پرداخت.

تصحیح تاریخی متون مهمانی

بررسی جدی در ادب و نسخه‌داری در شبکه‌های دیجیتال، حلقه‌ای، آموزشی و خوشنویسی متون لازم است.

دورهٔ دکتر تصحیح مهدوی، منبذ مهمانی، متن ویژه که در این مراسم مطب فوق گفت: تا بررسی‌های دقیق است که می‌توان نسخه‌شناسی را به عنوان یک علم معرفی کرد. وی افزود متون مهمانی در زبان فارسی، اهم از شاهکارهای ادبی و شاهکارهای جهانی شده، به هیچ روی نباید تصور شود در یک زبان، از یک فرد خاص برحسانه است. چون این متون مانند آینه‌های برفراز یک فرهنگ زبان در جریان و دوران بوده‌است و در زمان‌های گوناگون این آینه‌ها عاقلی خود را نام قدیم داده‌گامی از نیمه‌ت و حتی گاهی فقط سر و گردنی را به نمایش گذاشته‌اند.

مطالی هروی با بیان اینکه متون عبری در زبان فارسی نیز متضمن تجربه‌ها و برداشته‌های گوناگون در امور مختلف بوده‌است اظهار کرد: شناسند این مجموعه‌ها، گوناگونی‌های شایسته تاریخ و فرهنگ و زبان، ارزشمندتر از آن است که یک متن را صرفاً نظر بسبک مؤلف مورد تحقیق و بررسی قرار بگیریم.

وی در پایان تأکید کرد که کار تصحیح متون مهمانی در زبان فارسی از یک فرایهٔ به یک جنبهٔ صائب‌نظر و آگاه‌کار شود.

پژوهشگر دوورودجه سعما

دکتر مهدوی یکی از معدود پژوهشگران دوورود روزگار مایه که شایستهٔ مرحوم دکتر زریاب خوبی، تهنیتی‌باشد که باوقاف مقلبهٔ است.

دیدگاه دکتر مهدوی سخن می‌گفت: کتاب سیر ورسول‌الله(ص) از این هشام، اگرچه تصحیح این استاد رسیده‌است، بجز از معصومین، کارهای دیگر مهدوی یکی از بهترین تصحیح‌های متون سیر و معرفی کرد. وی در ادامه با شرح نحوه نگارش کتاب سیر این هشام دربارهٔ مقدمه دکتر مهدوی بر این اثر گفت: کاری که او بر روی سیره رسول‌الله(ص) انجام داده، تقدیر عالیج و ارزشمند است که می‌تواند به کاتبی مستقل به فارسی در زمینهٔ سیرنگاری بپردازد(تجلیل شود.

بهراین‌منظیر پیشنهاد کرد:ای کتاب مقدمه‌های استاد بر آثار تصحیح شده، به صورت مستقل به چاپ برسد؛ چون بااینکه سال‌ها از چاپ آنها می‌گذرد، همچنان طراوت و تازگی خود را حفظ کرده‌اند، چون در زبان فارسی کمتر چیزی به جامعیت آن به چشم می‌خورد.

مجمع عصری گوینان از کتاب نیست

ایرانی‌شناسی فرهنگ و گذشته‌مان، مجمع عصری گوینان از کتاب نیست. غلامعلی جادو عادل، رئیس مجلس شورای اسلامی بیان مطلب فوق گفت: نسخه‌های خطی از اسباب پیوند ما با فرهنگ تاریخ است که به ما خودگامی می‌بخشد و هویت ما را به ما آرازی می‌داد. در این میان پاسداران نسخ خطی در واقع پاسداران فرهنگ به شمار می‌آیند.

وی افزود: کسانی که نسخ خطی را می‌شناسند واسط بین فرهنگ و آداب و رسوم دورروز وروز هستند و حتی برخی به گردن‌مملت‌ها دارند. جادو عادل سپس با اشاره به کتاب سیر و رسول‌الله(ص) تصحیح دکتر اسدالله مهدوی اظهار کرد: اسیر مهدوی از جمله معدود کسانی است که باید با پاسداران ادبی این سراسیم شده، توجه نمود. دکتر مهدوی نمود کتاب به این خوبی منتشر نمی‌شود.

وی تصحیح کرد: سیر رسول‌الله(ص) مقدمه مفصلی از عنوان خود دارد که می‌تواند برای دانشجویان دانشگاه‌های ادبیات به عنوان الگو قرار گیرد.

جادو عادل در ادامه خاطرهٔ آشنایی خود با دکتر اصغر مهدوی را از طریق یحیی محمدوی بیان کرد و گفت: آنچه ایان (مهدوی‌ها) در طول ۲۰ سال ما عشق و علاقه، گراواری و نگهداری کرده و امروز به ملت ایران عرضه داشته‌اند سرمایه‌ای است که با بهای معانی قابل جبرود نیست.

وی ادامه داد: ایشان بیش از ۱۰۰۰۰۰نمونه از نسخ خطی را از دسترس دشمنان محفوظ نگاه داشته‌اند؛ و اگر افعال مهدوی‌ها نبود، یادای دسترس می‌به آنها می‌یاست به لندن، پاریس و… می‌رفتیم.

رئیس مجلس شورای اسلامی دربارهٔ نسخ خطی موجود در کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی گفت: این کتابخانه مقررات پاسداری هوزان نسخه خطی ارزشمند را بر عهده گرفته و ما برآنیم این کتاب‌ها را به دقت نگهداری کنیم و در اختیار طالبان علم قرار بدهیم.

وی هدف کتابخانهٔ مجلس را اعتماد نسخ خطی و احترام به حامیان نسخه خطی دانست.

پیوندگفته‌وحال

دکتر مهدوی پیوندی میان میراث گذشته و فرهنگ جدید ایجاد کرد که با تنگی از معرفت و ذهنی زیاد ایشان بوده.

سید کاظم موسوی چلبازی، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ضمن بیان مطلب فوق خاطرهٔ آشنایی خود را با دکتر اصغر مهدوی ذکر کرد: گفت‌وپس از آشنایی برادران‌المعرف سیرانگ اسلامی و کتابخانه ملی هروت با مشکلاتی در زمینه نسخه خطی رویه‌ومی‌شدیم از دکتر اصغر مهدوی کمک می‌خواستیم.

وی اساتذ و عشق به فرهنگ ایرانی را از ویژگی‌های دکتر مهدوی برشرد و گفت: ملت ما به خاطر میراث عظیمی که با حسنات خاندان

مهدوی حفظ شده، سیرنگار آنها خواهند بود.

موسوی افزود: کتابخانه‌های دیگر هم باید مانند کتابخانهٔ مجلس به برگزاری چنین مراسمی اقدام کنند تا مشوق جوانان برای آشنایی با این اساتید باشند.

وی هوشمندی دیگری از سخنانش اظهار کرد: نسخه‌شناسی ما را با فرهنگمان آشنا می‌کند و از این نظر که ما به هویت خودمان دلپسگی می‌یابیم نقش سازنده‌ای دارد.

رئیس کتابخانه ملی همچنین از افتتاح ساختمان جدید کتابخانه ملی در اسفندماه خرداد و گفت: دولت تصویب کرده به مدت ۱۰سال، ۷۰۰ هزار تومان کمک‌کتاب از خارج از کشور برای کتابخانهٔ ملی خریداری شود.

بایدالگوسازی کرد

ابن‌تهدی چون دکتر مهدوی، افتخار و… را در زمان حیاتشان باید برای جامعهٔ انگوسازی کنیم. محمدصادق عباسی، رئیس کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران با اشاره به تئوری جوان استعمار فرهنگی گفت: ما نیاز به این استعمار از راه انگیزای علمی فرهنگی به جوانان است تا جوانان با تأثیر از آنها وارد صحنهٔ روزایشان بگردند.

وی واکنش، سادگی و کرامت را از سجایای دکتر مهدوی برشرد و اظهار کرد: دانشگاه، مهد علم و اخلاق و جایگاه رشد است و دکتر مهدوی هم به دانشگاه اهمیت می‌داد.

وی در ادامه اعلام کرد: مجموعهٔ ادعایی یحیی مهدوی به کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران ساماندهی شده و آمادهٔ استفادهٔ محققان است.

حسینی همچنین پیشنهاد کرد کتابخانه‌های بزرگی چون کتابخانهٔ مجلس، ملی، دانشگاه تهران، ملک و… مراوات خود را جهت تقویت و فضای علمی خود گسترش دهند؛ تا صاحبان نسخ خطی نیز با خیال راحت کتاب‌های خود را در اختیار مراکز علمی و پژوهشی قرار دهند.

وی با اشاره به مراجعه ۵۰۰۰محقق در روز به کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران گفت: هم‌اکنون دانشگاه تهران با ۱۷۰۰ کتاب خطی در سالن ایرانشناسی و ۲۱هزار کتاب خطی در سالن نفیس، آمادهٔ ارائهٔ خدمات به محققان است.

بایامه یکرنگ بود

اخیراستار خوبی، خیر و ترقی برای هر کسی بودو با همه یکرنگ بود. مژدهٔ مهدوی، فرزند زنده‌یاد دکتر اصغر مهدوی ضمن بیان مطلب فوق پذیرش راه‌های‌المعرف سیرانگ و گفت: جای خالی او بسیار قابل لمس است. او طوری رفت که انگار منزل عویش کرده و هنوز حضور او را احساس می‌کنیم.

بخش‌های جدیدآیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی

برنامه‌های رانید و تلویزیون بخش جدید آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی است که ایسال اضافه شد.

علی‌اکبر صادقی، دبیر هیأت علمی بنجین آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی ضمن اعلام خبر فوق سایر بخش‌های این دوره از آیین اقامهٔ بود.

وی همچنین خاطراتی از دکتر اصغر مهدوی و خدمات وی بیان کرد.

کمیودکتاب و پایان نامه‌ها

نشر متون کهن و پایان‌نامه‌های دانشگاهی نیست به دوره قبل کاهش چشمگیری داشتند.

کتاب ایران درحیان

بزرگزیدگان حامیان نسخ خطی

در پنجمین روز از برگزاری هفته کتاب، حامیان برگزیده نسخ خطی مورد تقدیر قرار گرفتند. در آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی که با حضور دکتر غلامعلی جادو عادل رئیس مجلس شورای اسلامی در کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی برگزار شد، حامیان نسخ خطی به شرح ذیل معرفی شدند:

در این مراسم زنده یاد دکتر عبدالحسین نوابی در بخش اسناد (اسناد عهدعیلی)، ابوالفضل حاضیان بابلی در بخش فهرست‌نویسی (فرا نگارش فهرست نسخ خطی حوزه و موزه استان حضرت عبدالعظیم، فهرست کتابخانهٔ آستان حضرت عبدالعظیم و فهرست نسخه‌های خطی مدرسه سیدفوقه سمنان، دکتر علی رفیعی در بخش فهرست‌نویسی (تدوین فهرست‌های مربوط به

گوش‌ها و متون فارسی در ادامهٔ (تجین)؛ و میرزا محمد تقاضینی در بخش اهدای آثار به عنوان

افراد برگزیده شناخته شدند.

محمدحسن فتحی در بخش آثار تلویزیونی برای کارگردانی فیلم داستانی نسخه خطی، دکتر رضا ازبایی‌زاد در بخش نشریات (انتشار مجله دانشکده ادبیات و علوم آستان دانشگاه شهید) پیرضا کریم‌رضایی در بخش کتابدار نسخ خطی از کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، سیدفقه روحی هدیه، مهدی عتیقی و سیاحمد قائم‌مقامی در بخش مرمت به ترتیب برای آسیب‌شناسی، مرمت جلد نسخ خطی و مرمت آثار کاغذی به عنوان دیگر بزرگزیدگان حامیان نسخ خطی معرفی شدند.

در بخش آثار و افراد شایسته تقدیر نیز آفر قیپق در بخش تاریخ (تدوین تاریخ عالم‌آرای امینی)، علی اوجچی در بخش فلسفه و حکمت (آشنای جهانگشای آثار دکتر معصوم دستگار عباسی در بخش ادبیات فارسی از کتابات سخن‌المنعم)؛ ارج آشتاد در بخش رسایل (حقیقات)؛ محمدعلی معینی

در بخش نشریات (کتابهای فرهنگی) و سیدالکریم علی جبرواد در بخش پایان‌نامه‌ها (فریادهٔ الاسعاف) فدی ترجمه سلوان المطاع؛ شایسته تقدیر شناخته شدند.

در بخش آثار تلویزیونی، مجموعه تلویزیونی شامه طویی به کارگردانی علی احمدی و مجموعه تلویزیونی کلام مطبق به کارگردانی روزبه مصومی، در بخش نشرات، انتشارات علاقه، انتشارات تجنم آثار و مفاتح فرهنگی و انتشارات بنیاد موقوفات دکتر محمود انتشاری‌زاد، در بخش اهدا، حجت‌الاسلام ساج شیخ محمدجواد نورمحمدی و رسول فتحی مجد، در بخش کتابدار نسخ خطی، اکرم مسعودی از کتابخانه دانشکده ادبیات و علوم آسانی دانشگاه تهران، در بخش مرمت یادانهٔ بهاد جوی به خاطر مرمت نسخ خطی و در بخش اطلاع‌رسانی، مرکز احیای میراث اسلامی شایسته تقدیر شناخته شدند.

محمدحسین محمد افرام، محمدکاظم وحشی، سیاحمد شندش و ارج افشار به ترتیب برای مقالات، دیدگاه جدید روحیهٔ تصفیهٔ «بازمانده‌هایی از کتاب از اسیر و لوموطه» مقلبهٔ وحدت وجود و تصفیهٔ آثار عربی و متنی مولانا؛ «اصطلاحات مربوط به کاغذ خط و نسخه در پوینخانه و تصفیهٔ نظریات مهدوی» به عنوان افراد شایسته تقدیر در بخش مقالات معرفی شدند.

محمدحسین حکمت سخن بیان مطلب فوق، گزارش از فعالیت

دیرینهٔ بنجین آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی از خرداد ۱۳۸۳ تا داد و گفت: از میان ۱۰۰۰نشریه که دربارهٔ متن‌پژوهی به چاپ می‌رسند ۲۵ نشریه به دیرینهٔ ارسال شده است.

وی افزود: از میان ۱۳۲ کتاب رسیده، ۵۰ کتاب در تصحیح و ۲۰ کتاب در فهرست‌نگاری است.

وی با اشاره به ۳۳ مقاله رسیده اظهار کرد: ۱۸ مقاله در ادبیات، ۱۱۰ مقاله در دین، ۱۴مقاله در رسالت خطی، ۱۸مقاله در کنابداری و کتابشناسی و ۱۷ مقاله در تاریخ علم است.

سایت و وب‌سایت سخنانش پیشنهاد کرد: دسترس‌یادگیری و شناسی کتابی که بایدوشناس برگزار شده، ساده و عرضه شود.

نمایشگاه‌جانبی

در حاشیهٔ پنجمین آیین بزرگداشت مجلس شورای اسلامی نسخ خطی، آثار برتر ۵سال آیین بزرگداشت، به همراه آثار دیگر مهدوی به نمایش گذاشته شد.

مرکز نشر میراث مکتوب در بخش یک دهه متن‌پژوهی مجموعهٔ آثاری که این مرکز در طول ۱۰سال منتشر کرده عرضه کرد.

بخشی از نمایشگاه به معرفی فعالیت‌های مؤسسهٔ حامیان کهن و مجمع ذخایر اسلامی عراق تعلی داد. این مؤسسه در سال‌های اخیر به معرفی سراسر دیجیتال از نسخه‌های متون کهن اقدام کرده که موجب سرعت و تسهیل در امر نسخه‌پژوهی شده است.

به گفتگ مسیژول این مؤسسه کتاب هیچگونه آسیبی نمی‌یابد و شیوهٔ آنها از هم گسخته نمی‌شود از جمله ویژگی‌های دیگر این کار، کیفیت بالای تصاویر، ارائهٔ عکس از رنگی و سیاه سفید، قابلیت پرینت هم‌زمان، صرفه‌جویی در وقت و هزینه‌ها و همچنین اطلاع‌رسانی به‌صورت دیجیتال، بر روی ۵۰۰۰ساعت، ۷۰۰قریوم (عکس) در ساعت است.

این مؤسسه تاکنون حدود ۲۰۰۰نسخهٔ ۷۰۰۰ کتاب چاپ‌شدهٔ به‌صورت دیجیتالی جمع‌آوری کرده است.

انتشارات این دانشگاه به نمایش گذاشته شده است.

نمایش برگزیدگان پنج دورهٔ آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی و نسخهٔ برگزیدگان از نسخه‌های فارسی بخش‌های دیگری از این نمایشگاه جانبی بود.

شماره ۱۱۰
شده از ۱۳۸۳

یا شهرمساقینا

چشن هفته کتاب هر چند در تهران پررنگ تر است اما در استان‌ها و شهرهای دیگر هم برنامه‌هایی در این هفته در جهت توسعه کتابخوانی برگزار می‌شود. در شماره‌های قبلی برنامه‌های هفته کتاب در چند استان معرفی شد. در اینجا به هفته کتاب در استان‌های چهارمحال و بختیاری، بوشهر و کردستان می‌پردازیم.

استان کردستان

برنامه‌های استان کردستان در هفته کتاب شامل سه بخش نمایشگاه‌های کتاب، مسابقه کتابخوانی و سایر برنامه‌هاست. در بخش اول، نمایشگاه کتاب کودک و نوجوان و نمایشگاه کتاب سیار کودک و نوجوان در روستاهای سنندج، نمایشگاه کتاب با عرضه حدود پنج هزار عنوان کتاب، نمایشگاه‌های سیار در شهرک‌ها و کارگاه‌های صنعتی و نمایشگاه نسخ خطی و نقیسی از آقای اسلامی در شهر مریوان برپایا می‌شود.

در بخش دوم مسابقات کتابخوانی ویژه نوسودان و نانبایان، مسابقه کتابخوانی روزانه و مسابقه انشانویسی و مقاله‌نویسی دانش‌آموزان درباره کتاب و کتابخوانی برگزار می‌شود. در بخش سوم برنامه‌های استان می‌توان از تقدیر از فعالان عرصه‌های تولید، توزیع و مصرف کتاب، برگزاری دوره کوتاه آموزش کتابداری برای کتابداران مدارس، جلسات نقد و بررسی کتاب، قصه‌گویی، نمایش عروسکی، نمایش فیلم و ایستگاه نقاشی نام برد. برگزاری جشنواره انتخاب بهترین منتقد کتاب و کتاب سال استان و انتخاب خبرنگار و رسانه برتر در حوزه کتاب و عضویت رایگان در کتابخانه‌های عمومی استان از دیگر برنامه‌های استان کردستان در هفته کتاب است.

استان چهارمحال و بختیاری

در استان چهارمحال و بختیاری علاوه بر برپایی نمایشگاه کتاب و کتاب کودک و نوجوان، مسابقه کتابخوانی اعضای کتابخانه‌ها و جشن کتاب برگزار می‌شود. تجلیل از خادم‌ان نشر، کتابداران و اعضای نمونه کتابخانه‌ها و توزیع کتاب در مدارس و مراکز فرهنگی از برنامه‌های دیگر این استان در هفته کتاب است.

استان بوشهر

استان بوشهر هم امسال شاهد برنامه‌های مختلفی مانند برگزاری مسابقه کتابخوانی، برپایی نمایشگاه کتاب در مرکز استان‌ها و شهرستان‌ها، اهدای کتاب به مدارس، مساجد، دانشگاهها، زندان‌ها و خوابگاه‌های دانشجویی است.

تهیه جزوه روش صحیح مطالعه و توزیع آن بین مردم و افتتاح کتابخانه‌های جدید-لااحداث نیز در این هفته در بوشهر انجام می‌شود.

استان یزد

عضویت رایگان در کتابخانه‌های عمومی استان، تجلیل از کتابداران نمونه کتابخانه‌ها، برگزاری جشن کتاب در کتابخانه‌ها و نمایش تازه‌های کتاب در کتابخانه‌ها برای اطلاع‌رسانی از برنامه‌های هفته کتاب در استان یزد است.

به دنبال این برنامه‌ها اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان یزد افتتاح ۲ واحد خدمات اینترنتی در در کتابخانه‌های عمومی امام علی(ع) و آیت الله طباطبایی و برگزاری ۲ نمایشگاه کتاب در مرکز استان با عرضه ۱۲ هزار عنوان کتاب در در طول سال در برنامه‌های خود دارد.

رودرای

جایزه گلشنیری رابرد

«رودرایی» نوشته ابوتراب خسروی رمان برگزیده جایزه ادبی گلشنیری شد.
«باغ‌ملی» اثر کوروش اسدی نیز به عنوان مجموعه داستان برگزیده انتخاب شد.

در بخش مجموعه داستان اول مجموعه «تک خشت»، نوشته میرالدین بیرونی و «نهفتت، اثر ابراهیم دم‌شناس» مشترک‌اگر برنده شدند و رمان «بچه کسی باور می‌کند» نوشته روح‌انگیز شریفیان نیز به عنوان رمان اول انتخاب شد.

سعد طاهری، یوسری ترکیه، عبدالرشف درویشیان، محمدحسن شهسواری و محمدرضا صفری اعضای هیأت داوران بخش رمان بودند.
هیأت داوران بخش داستان نیز از احمد اخوت، کامران بزرگ‌نیا، علی خدایی، محمود فلکی و پویا رفوعی تشکیل شده بود.

در مراسم اهدای جایزه ادبی گلشنیری محمود دولت‌آبادی بخشی از سلوک را خواند و عبدالله عظیمی، دبیر جاوه درباره نحوه برگزاری این دوره توضیح داد. همچنین فرزانه طاهری گزارشی از فعالیت‌های مختلف بنیاد گلشنیری ارائه داد.

یا برکزیدگان کتاب سال دانشجویی

تألیف‌ها ، ترجمه‌ها و دیدگاه‌ها

سومین کتاب تألیفی برگزیده‌شد

«عنکب ثوبا در حقوق ایران» فرانسه و آمریکا «آب‌سکاه سومین کتاب است که از علی‌اکبر جعفری نمودنن به چاپ رسیده است. وی این کتاب را در دوره کارشناسی ارشد خود در رشته معارف اسلامی و حقوق دانشگاه امام صادق(ع) به رشته تحریر درآورده است. جعفری در حال حاضر دانشجوی دوره دکتری همین دانشگاه و همچنین استاد دانشگاه بزد است.

در کتاب خود درباره چه موضوعاتی بحث کرده‌اید؟

در این کتاب عنکب ثوبا حکومتی به شکل تطبیقی در حقوق سه کشور ایران، فرانسه و آمریکا مورد بررسی قرار گرفته است. رژیم سیاسی پارلمانی مانند فرانسه و ریاستی مانند آمریکا، بحث در این کتاب نشان دهم ایران یک رژیم نیمه‌رئاستی و نیمه‌پارلمانی است و اگر این سیستم در ایران بخواهد آرایش خوبی بگیرد، باید چه شرایطی را رعایت کند و قانون اساسی در این مورد تحلیل محتوا شده است.
کتاب دیگری در دست تألیف دارید؟

کتاب اکثرنل قوانین در حقوق ایران، فرانسه و آمریکا را دارم برای چاپ آماده می‌کنم که در آن کار ویژه‌های شورای نگهبان به عنوان نهاد کنترل گر قوانین عادی در کشور مایا پناه‌های مشابه در فرانسه و آمریکا مورد بررسی قرار گرفته است.

کتاب‌های دیگرتان قبل از این کتاب برگزیده، چه عناوین داشته‌اند؟

اولین کتابم مجموعه داستانی بوده است به نام «آن سوی آفتاب» بعد از آن تحلیل محضری قانون اساسی مشروطه کتاب بعدی بوده است.

یک و نیم ماهه ترجمه شد

آرزو جسانی، برای ترجمه کتاب ایمنوتلوری سلملی و مولکولی بکر از برگزیدگان گروه علوم پزشکی بوده

است وی این کتاب را وقتی دانشجوی کارشناسی ارشد ایمنوتلوری پزشکی بوده است با مشارکت سه تن از دوستان خود ترجمه کرده است. جمالی در حال حاضر مدرس دانشکده پیرایشکی دانشگاه تهران است

چرا تصمیم گرفتید کتاب ایمنوتلوری سلملی و مولکولی ترجمه کنید؟
چون این کتاب، یک کتاب درسی معتبر در همه دانشگاه‌های ایمنوتلوری دنیااست. مرتب‌هم این کتاب برای دوره‌های مختلف معرفی می‌شد، به همین دلیل تصمیم به ترجمه‌اش گرفتم.

قبلاً کتاب دیگری هم به چاپ رسانده‌اید؟

قبل از این فصول مختلف برخی کتاب‌ها به طور جداگانه بوده است. و با مشارکت در ترجمه بوده است ولی این اولین باری است که نامم به عنوان مترجم بر روی جلد کتاب می‌آید.

ترجمه این کتاب چه مدت طول کشید؟

ما چهار نفر بودیم که توانستیم با کار مداوم ترجمه کتاب را در طول ۱۵ روز تمام کنیم. مردک جاکسی، کنجعلی خانی، هومن کافزین، حصارزادگان و من با هم کتاب را ترجمه کردیم.

کتاب را با چه سرموضوعی ترجمه کردید؟

در ابتدا چون همه ما بسیار به این رشته علاقه‌مند بودیم و دیگر اینکه هر سال یک بار این کتاب با ویرایش جدید به چاپ می‌رسیده به منضم اینکه سال ۲۰۱۳ کتاب درآمد ترجمه‌اش کردم.

در حال حاضر کتاب دیگری در دست ترجمه دارید؟

بله کتاب ایمنوتلوری پایه یا دارم ترجمه می‌کنم.

فکر می‌کنید چرا کتابان برگزیده شد؟

شاید چون این کتاب به عنوان مرجعی برای همه امتحانات علوم پایه پزشکی معرفی می‌شود، همچنین توانسته مشهوری دارد و دیگر اینکه ما سعی کردیم ترجمه حتی زبان و سلیس از آب دربیاد. و تا حد امکان معادل فارسی برای کلمات پیدا کنیم.
ویرایش نهایی کار را هم خودتان کرده‌اید؟

ویرایش نهایی به عهده دکتر رضا فرید حسینی انجام شد.

سنت شکنی انتشارات دانشگاه تهران

شاید در بین شهیدها و دیدگاه‌های جالب انتخاب کتاب سال دانشجویی، این یکی خیلی تازج قابل باشد؛ و وقتی مجری داره اسمی برندگان را به همراه نام ناشران می‌گوید، به یک اسم که می‌رسد نام ناشر را انتشارات دانشگاه تهران» عنوان می‌کند. انتشارات دانشگاه تهران که معمولاً آثار اعضای هیأت علمی دانشگاه را چاپ می‌کند، این بار کتاب یک دانشجو را به چاپ رسانده است. زهرا پارساپور «مقایسه زبان حماسی و غنایی با نگیه بر خسرو و شیرین و اسکندرنامه نظامی» به عنوان یکی از کتاب‌های برگزیده دانشجویی در گروه زبان و ادبیات معرفی کرده است.

چطور شد انتشارات دانشگاه تهران کتاب شما را چاپ کرد؟

انتشارات دانشگاه تهران معمولاً کتاب دانشجویی را چاپ نمی‌کنند، ولی وقتی چند سال روی پایان‌نامه‌ای کار می‌کردم، همه می‌گفتند کارت گزیده دانشگاه خاکی می‌خورد، ولی وقتی دانشگاه تهران موافقت کرد که کتاب را چاپ کند، برای خودم خوشحال‌کننده و برای دیگران جالب بود.

شما در کتاب خود از چه منظره به مقایسه زبان حماسی و غنایی پرداخته‌اید؟

این کتاب برپیشی بین حوزه‌های علوم مختلف بوده، از جمله زبان‌شناسی، ادب، ادبی، شاه‌های مختلف و سنت ادبیات، بلاغت، نقد ادبی و حتی فیزیک صوت و همچنین بخش‌هایی مربوط به آزمایشگاه و دانششناسی. در کل هم به لحاظ شوع و هم به لحاظ روش، تاکنی داشت.

چه چیزی در روش شما شگفتی داشت؟

نتیجه‌گیری‌هایی که من در کتاب کرده‌ام، همه از آمار و ارقام به دست آمده است. درباره موضوع کار من نظریاتی داده شده بود که پایه و اساس علمی گذاشت. من تاکید داشتم که نتیجه‌گیری‌ها باید بر اساس آمار و ارقام باشند.

در این مورد مثال می‌زنید؟

مثلاً اگر وارد مسائل علوم بلاغی می‌شدم، همه تناویزات را با آمار ذکر می‌کردم یا اگر وارد موسیقی شعر می‌شدم، وقتی درباره تناویز موسیقی شعر حماسی و غنایی بحث می‌کردم، این مباحث را با آمار نتیجه‌گیری می‌کردم.

این اولین کار تألیفی تان بوده است؟

قبل از این کار تألیفی دیگری انجام داده بودم ولی دوست داشتم اولین اثری که چاپ می‌کنم بهترین اثرم باشد؛ به همین دلیل کار قبلی را نگه داشتم.

در حال حاضر کار دیگری در دست دارید؟

کتابی است از محدثین و کبریای رازی در زمینه پزشکی که در حال تصحیح و ویرایش آن هستم.

کتاب

شعر در ایران پیش از اسلام

شعر در ایران پیش از اسلام، عنوان کتابی از دکتر محسن ابوالقاسم است که بنازگی توسط انتشارات طهوری منتشر شده است.

دکتر ابوالقاسمی در این کتاب در دو بخش شعر در ایران باستان و شعر در ایران میانه به معرفی آثار منظوم در ایران پیش از اسلام می‌پردازد.

کهن‌ترین نوشته ایرانی گمان سزوده زردشت است. که منظوم به نظم جهایی است و از ۲۰۰۰ سال پیش از میلاد مسیح باقی مانده است.

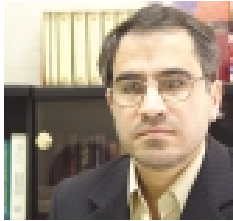
۱۱ پشت‌های اوستا نیز بخش دیگر فصل شعر در ایران باستانه است.

بخش دوم کتاب شعر به شعر در ایران میانه می‌پردازد که قلمبه، میان ۳۳۳ ق.م تا ۱۹۱ میلادی (برای یا ۲۵۱ ق.) را در بر می‌گیرد. شوسنده در این بخش پس از معرفی نظم حماسی و نظم غزلی به معرفی نوشته‌های جامعه و روشنی می‌پردازد که از میان آنها می‌توان به هفت‌نشین، هفت‌نبرد، آسویگان، ویاژگر زریا، کرد الشعر، هفده مثنوی و تالیفات شعری ایران میانه نیز در این کتاب معرفی شده است. کلیه اشعار این کتاب همراه با آواز، موسیقی، شرح واژه‌ها و معجاها و ترجمه آنها در این کتاب گرد آمده است.
انتشارات طهوری این کتاب را در ۱۹۵ صفحه، مسعود، در شمارگان ۱۲۰۰ نسخه و به بهای ۲۰۰۰ تومان روانه بازار نشر کرده است.

نقد آیین نامه حمایت از توسعه نشر کتاب ایران در جهان در گفت و گو با دکتر محمدرضا وصفی

حمایت مشروط و حمایت غیرمشروط

آیین نامه «حمایت از توسعه نشر کتاب ایران در جهان» تصویب شد تا حضور کتاب ایران در بازارهای جهانی را هدفمند کند. نظر به پندهای مختلف این آیین نامه، آنچه در نگاه اول بسیار کلی و البته تغییرپذیر است و مدوره و نفوذ آن را می توان در بسیاری موارد بنا به مصالح روز تغییر داد، دشمن می دهد که آیین نامه اخیر بیش از آنکه متوجه پدیدآورنده باشد، ناشر را مورد توجه خود قرار داده است. توجه به ناشر نیز نه از باب مشخص نمودن وظیفه حمایتی دولت در قبال او بلکه بیشتر در بر گیرنده کمک هایی است که دولت در شمار وظایف خود به عنوان کمک به حضور در نمایشگاه های بین المللی تاکنون انجام داده و احتمالاً در آینده نیز آن را ادامه می دهد. بررسی پندهای متعدد در حوزه موضوع حمایت ها، ترویج میزان حمایت ها و شرایط استفاده از تسهیلات حمایتی هنوز مرزهای مبهم این آیین نامه را روشن نمی سازد. با دکتر محمدرضا وصفی، مدیر کل مجامع و فعالیت های فرهنگی به نقد این آیین نامه و حدود و نفوذ آن نتسیم.

به نظر می رسد باید مرز میان پدیدآورندگی و نشر و آنچه را بر اساس این مصوبه در شمار حضور بین المللی هر یک از این دو می گنجد، روشن تر کنیم. از نظر شما ناشر بین المللی کیست و پدیدآورنده بین المللی چه کسی است؛ تا مصوبه اخیر حمایت از او را در بر بگیرد؟

آنجا که صحبت از مرز رایت ناشر است تعابیری است که ناشر به منظور فروش رایت کتاب خود به خارج می انجامد می دهد یا زمانی که قصد دارد کتابی را به غیر زبان فارسی در ایران منتشر کند یا در یکی از نمایشگاه های بین المللی شرکت نماید، در نهایت با تعریفی که از این ناشر شده و بر اساس دستورالعمل اجرایی که هم اکنون در حال آماده شدن است، با توجه به بودجه سالیانه از چنین ناشری حمایت می شود تا در نمایشگاه حضور یابد یا رایت کتاب خود را به ناشر خارجی بفروشد. در این حوزه ناشر ۴۰ نسخه از کتاب را در اختیار

بین الملل

گزارش برنده جایزه ادبی پلیس فرانسه شد

جام جم آنلاین: ژول گرامه، برنده جایزه ادبی پلیس فرانسه در سال ۲۰۰۴ شد. این جایزه به خاطر تألیف کتاب «پوشان او» انتشارات پایار به وی تعلق گرفت. جایزه ادبی پلیس فرانسه در سال ۱۹۴۶ میلادی پایه گذاری شده و هر سال به یک رمان پلیسی فرانسوی که در آن روش های فعالیت پلیس فرانسه تشریح شده باشد، تعلق می گیرد. بر اساس سنت این جایزه نام واقعی نویسنده پس از انتخاب کتاب برگزیده توسط رئیس پلیس فرانسه فاش می شود. هیأت داوران این جایزه از مأموران پلیس، قضات، بازرس ها، وکلای دادگستری، نویسندگان و روزنامه نگاران تشکیل می شوند.

خبرهایی از یازگانوه

کتاب «خبرهایی از یازگانوه» اثر طریفی تاک، برنده جایزه کتاب ملی آمریکا شد. به گزارش ایسنا این جایزه ۱۰ هزار دلار آمریکا ارزش دارد. در مراسم معرفی جایزه کتاب ملی آمریکا همچنین جایزه اثر غیرداستانی به کتاب «دکان عدالت» نوشته اکبرین بویل اعطا شد، جایزه بخش شعر به خاطر شعر ادبی در کوهستان به زبان راتین (اصطفا شد و می خدایی» اثر اربیت هوشمان، برنده جایزه ادبیات جوان شد. این مراسم همچنین «عودی بلوم» نویسنده کودکان مدال افتخار دریافت کرد.

کتابخانه های کشور قرار می دهد.

در حوزه پدیدآورندگان نیز، خوشبختانه با تحولاتی علمی ای که در کشور به وجود آمده این زمینه فراهم شده که مؤلفی مستقیماً کتاب خود را به زبان غیر فارسی تألیف کنند. از این دست آثار نیز با شرایط خاص حمایت می شود، این حمایت ها دامنه غیر ایرانیان خلاصه مند به حوزه فرهنگی ایران را نیز در بر می گیرد. به شرایط اصطناعی این کمک ها نیز مشخصاً به اثر بر معرف حوزه فرهنگ ایران و دانشه باشد و مرکز برخوردار می شود.

این دفتر در حوزه ترجمه مشخصاً چه کارهایی انجام می دهد، پند دوم این آیین نامه کمک به ترجمه آثار را محور اصلی خود قرار داده است. دامنه این حمایت چیست آیا وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مستقیماً خود را درگیر ترجمه متون می کند یا هزینه ترجمه متون را در اختیار صاحبان نشر قرار می دهد؟

اصولاً تصدی ترجمه آثار مورد نظر ما نیست، تنها زمانی که ناشر ایرانی یا طرف خارجی به توافق رسند، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در ترجمه خلاصه کتاب کمک های را به ناشر می کند. این آیین نامه به گونه طراحی شده که پس از عقد قرارداد، کمک هایی در حوزه ترجمه به ناشران بشود نه اینکه ما ابتدا کتابی را ترجمه کنیم و بعد به دنبال ناشر خارجی برای چاپ آن بگردیم. این بار برای گسترش نشر ایران در جهان الفبا را از آخر به اول آغاز کرده ایم.

چه کمکی و چگونه، این کمک ها به ناشر خارجی می شود یا به پدیدآورنده؟

کمک ما به ناشر خارجی تعلق نمی گیرد، اگر مؤلفی یا پدیدآورنده ای امیازانی از ناشر خارجی کسب کند ما نیز به صورت غیر مستقیم حمایت های تشویقی خود را شامل حال پدیدآورنده می کنیم بدون آنکه دخالتی در نوع قرارداد او یا ناشر خارجی داشته باشیم.

ما در اصل تنها نقش پشتیبان را بازی می کنیم و در زمینه حضور افراد را در نمایشگاه های خارجی ایجاد می کنیم. در تهیه بروشورها حمایت می کنیم، حمایت های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای حضور ناشران نیز در نمایشگاه های خارجی بیشتر در قالب شکل حضورت می گیرد. برای تأمین فضای نمایشگاهی رایگان گاه هزینه های مربوط به اجاره فضای نمایشگاهی را در ناشران پرداخت می کنیم. همین کار را در نمایشگاه فرانکفورت و ژاکوب و گویت طی دو ماه گذشته انجام داده ایم. از طرفی با توجه به فراهم نامه ای که میان ایران و برخی از کشورها به امضا رسیده، این توافق حاصل شده که در قبال فضای نمایشگاهی رایگانی که از برخی نمایشگاهها دریافت می کنیم، فضای رایگان در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در اختیار آنها قرار دهیم. ترجیح ما این است که ناشران در قالب های یکسان در نمایشگاه های خارجی حاضر شوند، در واقع ناشران، نمایندگان فرهنگی ما در دیگر کشورها هستند و همسنگی و یکپارچگی آنها

کتاب

مطالعه سیاست خارجی

چارچوب های سیاسی و پژوهشی برای مطالعه سیاست خارجی ایران؛ محمد کاظم سجادیورده ای (برای نقد مقالات سیاسی و بین المللی، وزارت امور خارجه، تهران، وزارت امور خارجه، مرکز چاپ و انتشارات، چاپ اول، ۱۳۳۰ قیمت: ۷۳۰۰۰ ریال)

«چارچوب های مفهومی و پژوهشی برای مطالعه سیاست خارجی ایران» با عنایت به پیش فرض نویسنده و تقویت ادبیات و روش های مربوط به سیاست خارجی و شکل دادن به رشته مطالعات سیاست خارجی ایران تألیف و چاپ شده است.

مجموعه مقالات این کتاب، حاصل پژوهش های در حوزه سیاست خارجی ایران است. محمد کاظم سجادیورده که در طول سال ها کارکری و عملی در حوزه سیاست خارجی ایران با پرسش های مختلفی روبه رو بوده و برامون آنها در قالب پژوهش های پژوهشی کار کرده، سعی داشته در این کتاب با مفهوم بندی، با لفت ها، مشکلات و محدودیت ها، حوزه های عمل سیاست خارجی را تحلیل کند. تعدادی از این مقالات عمدتاً به حصول تألیف، مقالات کرانه ای است که در شماره های مختلف ماهنامه تحلیل ها و دیدگاهها درج شده و برای اولین بار به این صورت تألیف و چاپ می شود. تعداد دیگری از این مقالات نیز در گفتار این هارنست های داخل کشور عرضه گردیده اند و تمرکز همگی آنها بر سیاست خارجی در ارتباط مستقیم با موضوع همایش های حوزه نظر است.

مجموعه مقالات این کتاب، حاصل پژوهش های در حوزه سیاست خارجی ایران است. محمد کاظم سجادیورده که در طول سال ها کارکری و عملی در حوزه سیاست خارجی ایران با پرسش های مختلفی روبه رو بوده و برامون آنها در قالب پژوهش های پژوهشی کار کرده، سعی داشته در این کتاب با مفهوم بندی، با لفت ها، مشکلات و محدودیت ها، حوزه های عمل سیاست خارجی را تحلیل کند. تعدادی از این مقالات عمدتاً به حصول تألیف، مقالات کرانه ای است که در شماره های مختلف ماهنامه تحلیل ها و دیدگاهها درج شده و برای اولین بار به این صورت تألیف و چاپ می شود. تعداد دیگری از این مقالات نیز در گفتار این هارنست های داخل کشور عرضه گردیده اند و تمرکز همگی آنها بر سیاست خارجی در ارتباط مستقیم با موضوع همایش های حوزه نظر است.

مجموعه مقالات این کتاب، حاصل پژوهش های در حوزه سیاست خارجی ایران است. محمد کاظم سجادیورده که در طول سال ها کارکری و عملی در حوزه سیاست خارجی ایران با پرسش های مختلفی روبه رو بوده و برامون آنها در قالب پژوهش های پژوهشی کار کرده، سعی داشته در این کتاب با مفهوم بندی، با لفت ها، مشکلات و محدودیت ها، حوزه های عمل سیاست خارجی را تحلیل کند. تعدادی از این مقالات عمدتاً به حصول تألیف، مقالات کرانه ای است که در شماره های مختلف ماهنامه تحلیل ها و دیدگاهها درج شده و برای اولین بار به این صورت تألیف و چاپ می شود. تعداد دیگری از این مقالات نیز در گفتار این هارنست های داخل کشور عرضه گردیده اند و تمرکز همگی آنها بر سیاست خارجی در ارتباط مستقیم با موضوع همایش های حوزه نظر است.

در حضور های خارجی به نفع فرهنگ کشور است.

انتخاب و الویت های حمایت های این دفتر کدام سنه از ناشران را در بر می گیرد. عموماً چند درصد ناشران را در طول سال پوشش می دهد و این حمایت دقیقاً چیست؟

کمک ها و حمایت های معاونت شامل ناشرانی که کتاب های مناسب را ترجمه و یا به زبان غیر فارسی کتاب هایی منتشر می کنند و آثارشان معرف فرهنگ ایرانی است. مجموعه حمایت ها بر اساس بودجه و اعتباری است که برای این بخش سالانه در نظر گرفته شده است. در نتیجه ما قادر نخواهیم بود به تمامی تقاضاها پاسخ دهیم. ما در سال یک بار از ناشران حمایت می کنیم. ناشران بر اساس کارهای جدید ارزشمندی که در طول سال با شخص های مورد نظر ارائه می کنند، از کمک ها و حمایت های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برخوردار می شوند.

اگر قرار باشد آماری از ناشرانی که در سال جاری از حمایت های شما در نمایشگاه های خارجی و دیگر حمایت های تشویقی شما از میان ۵ هزار ناشر موجود در

کشور، برخوردار شدند، ارائه دهید، چه آماری می دهید؟ ناشرانی از حمایت های ما برخوردار می شوند که فعال باشند. در سال جاری در نمایشگاه فرانکفورت بیش از ۱۰۰ ناشر را در قالب اجاده تعاونی های نشر کشور مورد حمایت قرار داده ایم و در مجموع تا پایان سال از ناشران دیگری نیز در نمایشگاه های بین المللی حمایت می کنیم. مشخصاً پدیدآورنده را چگونه مورد حمایت قرار می دهیم؟ پدیدآورندگان برتر را تشویق می کنیم تا آثارشان بتواند جایگاه بین المللی پیدا کنند. البته تاکنون بیشترین درخواست برای حمایت از سوی ناشران بوده و کمترین تقاضای پدیدآورنده یا مترجمی که بخود آلتزش را مورد حمایت قرار دهیم، مواجه شده ایم.

کتاب ایران در جهان

زهره حاج محمدی

کتاب های مناسب را ترجمه و یا به زبان غیر فارسی کتاب هایی منتشر می کنند و آثارشان معرف فرهنگ ایرانی است. مجموعه حمایت ها بر اساس بودجه و اعتباری است که برای این بخش سالانه در نظر گرفته شده است. در نتیجه ما قادر نخواهیم بود به تمامی تقاضاها پاسخ دهیم. ما در سال یک بار از ناشران حمایت می کنیم. ناشران بر اساس کارهای جدید ارزشمندی که در طول سال با شخص های مورد نظر ارائه می کنند، از کمک ها و حمایت های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برخوردار می شوند.

اگر قرار باشد آماری از ناشرانی که در سال جاری از حمایت های شما در نمایشگاه های خارجی و دیگر حمایت های تشویقی شما از میان ۵ هزار ناشر موجود در

ناشرانی از حمایت های ما برخوردار می شوند که فعال باشند و آثارشان را ارزش حضور در عرصه بین المللی ردا داشته باشد

ناشرانی از حمایت های ما برخوردار می شوند که فعال باشند و آثارشان را ارزش حضور در عرصه بین المللی ردا داشته باشد

ناشرانی از حمایت های ما برخوردار می شوند که فعال باشند و آثارشان را ارزش حضور در عرصه بین المللی ردا داشته باشد

ناشرانی از حمایت های ما برخوردار می شوند که فعال باشند و آثارشان را ارزش حضور در عرصه بین المللی ردا داشته باشد

ناشرانی از حمایت های ما برخوردار می شوند که فعال باشند و آثارشان را ارزش حضور در عرصه بین المللی ردا داشته باشد

شماره ۲۱۰
شبه ۷ آذر ۱۳۸۳

چالش های حضور در بازار جهانی

طرح این موضوع به آن مبتلا بود، اجرائی شدن بندهای مختلف آیین نامه حمایت از توسعه نشر کتاب در جهان در بسیاری از موارد با مشکلات فراوان مواجه شد.

نشواری های توسعه نشر بین المللی

توسعه نشر بین المللی کتاب ایران در جهان امروز، با وجود علاقه مندی سیاستگذاران و مروجان فرهنگ کتاب ایران به موضوع اخیر به دلایل ساختاری چندی با مشکلات فراوانی مواجه است. اهم این موانع و مشکلات به قوانین نظام مالی و تخصصی در کشور باز می گردد و بخشی به قوانین بین المللی و بخش دیگر به مشکلات دیگر کشورها در حوزه ورود کالای فرهنگی.

اسدالله نکاش این محدودیت ها را چنین بر می شمرد: یکی از موانع توسعه نشر بین المللی کتاب ایران در جهان به قوانین گمرکی موجود در برخی کشورها باز می گردد، به عنوان مثال در وزارت کتاب اگر چه نسبت به قیمت های آن کشور اندک است اما پرداخت آن برای ناشر و نویسنده ایرانی هزینه قابل توجهی می شود. از دیگر سوغ علم بازاریابی مناسب از سوی تولیدکنندگان کتاب در کشورمان به عدم رونق نشر کتاب ایران در خارج مامن زده است. عدم تدوین، ترجمه و یا تألیف آثار به زبان های بیگانه، خود مهمترین مانع در برابر توسعه نشر کتاب ایران در جهان به شمار می رود. تولید فراموشی کرد که مخاطبان ناآشنا به زبان و ادبیات فارسی فاقد تآلفه به شناسایی کتاب های ارزشمند ایرانی نیستند. همچنین عدم تولید کتاب براساس علائق خریداران کتاب رانیز می توان از دیگر علل محدودکننده صادرات کتاب ایران در جهان دانست. در عصری که حتی تولیدکنندگان محصولات مصرفی مانند کفش با مشورت روانشناسان حاذق اقدام به تعیین رنگ و حجم فیزیکی تولیدات خود می کنند، تولید کتاب باید با توجه به عوامل مختلف مطابق با سلیقه مخاطبان صورت بگیرد.

مشکلات تجاری

پکسان سازی ارز و الحاق نظام بانکی در کشورهای توسعه یافته یکی از مهمترین دلایل رونق تجارت و حجم مبادلات خارجی میان کشورهای اخیر است. نمی توان انکار کرد که دستیابی به روش های متحد اداری، بزرگترین عامل مشارکت با دینری کشورها در امر صادرات و واردات است. امروزه این کشورها بدون حذف های اداری و قوانین اداری مالی به راحتی و از طریق کاربران مختلف در سطح مختلف امکان تبادل اقتصادی را برای تاجران و نمایان حوزه اقتصاد و فرهنگ فراهم کرده اند. این تحول در نظام اداری و مالی هنوز در کشور ما رخ نداده است و همین

بر اساس بندهای ۱۱۴ و ۱۱۵ ماده ۱۱۴ اجازه بر نامه چهارم توسعه و به منظور کمک و ترغیب ناشران و پدید آورندگان کتاب ایران برای حضور هدفمند در بازارهای جهانی کتاب، معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با تدوین آیین نامه ای در صدد بر آمد تا از نمایان عرصه نشر بین المللی کشور حمایت کند. این حمایت ها در درجه نخست با هدف شناساندن فرهنگ مکتوب ایران به جهان و کمک به ورود و حضور صنعت نشر ایران در بازارهای جهانی کتاب و نیز کمک به توسعه صادرات فرهنگی کشور به نمایان این حوزه تعقل می گرفت و از سوی دیگر این بار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بر آن بود تا نشر کشور را به سمت و سوی حرفه ای و تخصصی پیش برده آن را با جریان جهانی نشر کتاب در جهان هماهنگ کند. ایجاد اشتغال برای پدید آورندگان ایرانی و کمک به دریافت ویژگی های فرهنگی های جهان توسط پدید آورندگان ایران در زمینه کتاب و نشر از دیگر اهداف بر نامه حمایتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بود.

این وزارتخانه این بار تعریف دقیقتری از موضوع حمایت ها و نیز انواع و میزان این حمایت ها ارائه داد. حمایت از ناشران و پدید آورندگان کتاب ایران برای حضور در نمایشگاه های بین المللی کتاب و سایر رویدادهای فرهنگی بین المللی به منظور معرفی کتاب های تولید شده صنعت نشر ایران در جهان در فرآیند روابط حرفه ای با ناشران و پدید آورندگان کتاب در سایر کشورها موضوع حمایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را تشکیل می داد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خود را به پرداخت کمک هزینه ترجمه کتاب های ایرانی که حق نشر آنها توسط ناشران خارجی خریداری شده یا خریداری می شوند، هزینه کانالگ با پرورشدهنده شده توسط ناشر ایرانی برای عرضه در نمایشگاه های بین المللی کتاب، هزینه ایجاد سایت های تبلیغ کتاب ایرانی به زبان های خارجی، هزینه اجاره غرفه به ناشرانی که در نمایشگاه های بین المللی کتاب شرکت می کنند، هزینه غرفه به آن دسته از مؤسسات خصوصی ایرانی که به بازاریابی برای فروش حق نشر کتاب ایران می پردازند، هزینه وقت بر آمد به یکی از نمایشگاه های کتاب یا جشنواره های فرهنگی بین المللی به نویسندگان و تصویرگرانی که در یکی از جشنواره های فرهنگی کتاب موفق به دریافت جایزه می شوند، در نهایت هزینه وقت و آمد واقعات نویسندگان و تصویرگران ایرانی که موفق به کسب جایزه در یکی از مسابقات فرهنگی خارجی معتبر می شوند، مکلف کرد.

موضوع آیین نامه اخیر در آبان ماه سال ۸۳ به تصویب معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی رسید و از آن زمان این معاونت همکاری خود را در برخی از حوزه های اخیر به منظور کمک به ناشران و نویسندگان و مترجمان آثار آغاز کرد. تصویب و لازم الاجرا نمودن آیین نامه اگر چه فواید بسیاری می توانست برای بازار جهانی کتاب ایران داشته باشد اما به دلیل ضعف ها و اشکالات بیابندی که نشر کتاب ایران در جهان از بدو

اهم موانع و مشکلات برای حضور در بازار جهانی به قوانین نظام مالی و تخصصی در کشور باز می گردد و بخشی به قوانین بین المللی و بخش دیگر به مشکلات دیگر کشورها در حوزه ورود کالای فرهنگی

موضوع کشور ما را به گرگانه ای از معادلات اقتصادی و فرهنگی زاده به گونه ای که توان حضور در این بازار را از دست رفته می دانیم. صادق سیمعی مدیر انتشارات کلتور اعتقاد دارد: یکی از مشکلاتی که تاکنون حل نشده باقی مانده و مانعی بر سر راه تجارت کتاب فارسی در جهان است، مشکل پرداخت پول توسط خریداران است. هیچ محصولی نمی تواند بدون گرایش صحیح نظام بانکی در امر صادرات موفق شود. بنابراین متحول شدن نظام بانکی کشور یکی از ضروریات در امر صادرات است. در حال حاضر، ایجاد شبکه های بانکی در خارج از کشور نمی تواند چوالبگی نیازهای این حوزه باشد. در حقیقت داد و ستد با پول نقد در خارج از کشور منسوخ شده است. حتی مسأله چندزنجری بودن ارز در کشور ما خود یکی از مشکلات صادرات کتاب ماست. امروزه در کشورهای مختلف استفاده از کارت های اعتباری یک امر عادی است. بنابراین ضروری است که نظام بانکی کشور به گونه ای متحول شود که معامله با طرف های خارجی به راحتی امکان پذیر شود.

نیود نظام مترکز در حوزه توزیع

نیاز به توضیح نیست که نبود یک نظام کارآمد توزیع در کشور امروزه بزرگترین بحران نشر در داخل کشور تبدیل شده است. امروزه ناشران بزرگ و کوچک، ناشران کهنه کار و ناشران تازه کار هر یک به نوعی از نبود نظام مترکز در حوزه توزیع در معرض آسیب قرار دارند. در واقع آنچه ما به عنوان مأمور ای بیرونی از این نظام در کشور و در عرصه نشر کتاب به صورت مشهود می بینیم، مجموعه ای از فروش ها و تجربه های فردی و سازمانی است که مدت زمان طولانی از آن نمی گذرد و کمتر قابل انتقال است. به دیگری نیز بوده است. حتی این نظام در موضوعات و عناوین مختلف گاه کارآمدی خود را به بازار نشر داخلی کشور محدود دانست بلکه نشر بین المللی فارسی نیز به طور جدی در معرض آسیب های ناکارآمدی تجربه های فردی و سازمانی اخیر قرار دارد. برای اثبات این مدعا می توان به نبود اطلاعات آماری و دقیقی در این حوزه نه در داخل و نه در خارج کشور اشاره کرد.

بدیهی است در عرصه توسعه نشر بین المللی، نظام توزیع کتاب با فرآیند توزیع در داخل کشور کاملاً مغفرت است. اطلاعات رسانی و ارتباطات دو رکن اصلی این نظام در خارج از کشور است به گونه ای که هر کتابی که به هر دلیل از قافله اطلاعات رسانی و تبلیغات و ارتباطات رسانه ای دور ماند، قطعاً محکوم به انزوا خواهد بود. تجربه ثابت کرده طرفیت و قابلیت نشر ایران در این عرصه بسیار محدود و نامرسا بوده است.

به اعتقاد علیرضا زرگر که سابقه سالها فعالیت ها تجربه در این حوزه

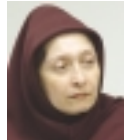

نمایشگاه کتاب ایران

را به نوعی در یک‌باشته سر گذاشته. از آنجا که مخاطبان اصلی کتاب فارسی در خارج از کشور تعداد زیادی از ایرانیان مهاجر تشکیل می‌دهند که در تعدادی از کشورهای صنعتی جهان سکونت دارند، مسأله ارتباطات و اطلاع‌رسانی بسیار حائز اهمیت است. در این کشورها فناوری ارتباطی و اطلاع‌رسانی رشد فراینده‌ای یافته و دائماً در حال تحول است. مادر ایران از این نظر بسیار عقب‌هستیم و هنوز کارهای اول‌رأر نداشته‌ایم. از ناشران ایرانی باید پیش از هر چیز از نیازهای بازارهای جهانی کتاب آگاهی داشته باشیم. باید بدانند که تحولات در حوزه نشر کتاب زاینده تقاضای

است که در فناوری‌ری ارتباطی و اطلاع‌رسانی صورت گرفته است. دومین اقدامی که در توزیع کتاب فارسی حائز اهمیت است، اطلاع از تعداد مخاطبان فارسی زبان در کشورهای مختلف و شناسایی مراکز توزیع و کتابفروشی‌هایی است که در امر توزیع کتاب فارسی فعال هستند.

ارتباط مراکز دانشگاهی و بخصوص گروه‌های ایرانی‌شناسی، شرکتهای و اساتیدشناسی و جمله مراکز مهم برای کسب این اطلاعات است. تجدیدنظر در معماری کتاب در کلیه سطوح از تولید تا توزیع نیز اقدامی است که فرصت‌بخشتری می‌طلبد. مایباید با یادماند مختلف تجارت جهانی بیرونه تجارت محصولات فرهنگی در دنیا آشنا شویم و از مفاصل حقوق تجارت کتاب و شرایط عضویت در پیماننامه کپی‌رایت و مقررات آن اطلاع داشته باشیم.

قرارداد فروش با معاوضه حق نشر یکی از دشواری‌های حوزه صادرات و واردات کتاب و در مفهوم کلی حضور در عرصه بین‌المللی نشر، عقد قرارداد میان ناشر (صادرکننده کتاب) و موزع، مترجم، نگاه‌آینی یا ناشر خارجی (خریدار) است. قراردادها عموماً ما چه در داخل کشور یا کشور مقصد منعقد شوند باید امکاناتی برای پیگیری تعلفات برای فریفته‌ها یا خریدار در هر یک از کشورها ایجاد نمایند. در این بخش نوبت سیاست‌های مجامع دولت در اضمنا بختی به خریدار یا فریفته‌ها در گذشته‌ها در زمینه انعقاد قراردادها را تسجود می‌رسانه است.

فریده خلجیغری از تعداد ده حمایت‌های تداوم بخش به حضور کتاب‌آیری ایرانی در بازارهای خارجی می‌تواند مشکلات این حوزه را مرقع نماید. اینکه قرارداد فروش با معاوضه حق نشر با ترجمه کتاب چگونه منعقد شود و در صورت بروز اختلافات به چه شیوه‌ای، حل و فصل شود که و اولف برقرار شده و از اهم نگسلد. نیاز به قدرتی روی توان ناشران داره و حمایت و پشتیبانی دولت از حقوق ناشران و رسیدگی به تخلفات احتمالی از سوی ناشران و همدارکنندگان کتاب در زمره وظایف دولت قرار می‌گیرد. همچنین عدوت از نمایندگان آژانس‌های ادبی، توزیع کنندگان بین‌المللی کتاب و ناشران خریدار با تقو و حق نشر می‌تواند مشکل برقراری ارتباط‌های لازم از آرایش پای ناشران برآرد که این خود حمایتی بزرگ است.ا

سامانجی ترجمه کتاب‌ها

یکی از مشکلات حوزه توسعه نشر ایران در محافل بین‌المللی موضوع ترجمه کتاب‌های ایرانی در زبان‌های مقصد است. عمده‌ا بازار کتاب‌های فارسی‌زبان تنها منحصراً به جمعیت اندکی از فارسی‌زبانان متمم کشورهای اروپایی و آمریکایی و یا چند کشور پاکستانی است. امروز حتی نسل دوم یا سوم ایرانیان مهاجر نفلران از خاندان و دانشن زبان مادری خود هستند. در نهایت باید پذیرفت که قادر به آموزش زبان فارسی به همگان نیستیم اما دست‌کم می‌توانیم آثارمان را به زبان‌های بی‌خوابنده ترجمه کرده و فرهنگمان را به آنها عرضه کنیم. برای رسیدن به این هدف نیز چاره‌ای جز ترجمه آثارمان نداریم. اما موضوع ترجمه موضوع دشواری در حوزه زبان و ادبیات فارسی است. تجربه نشان داده بسیاری از آثار ترجمه شده یا در نهایت از نثر شسته و رفته و سلامت نوشتاری کالمی بر خودار نیستند و یا مترجم فور انتخاب آثار برای ترجمه قدم به بیراهه گذاشته است. در این میان تنها ترجمه آثاری موفق بوده که به دست مترجمان غیر ایرانی صورت گرفته‌اند آنان به دلیل آشنایف به زبان مقصد و با اطلاع از سلاطین مخاطب در آن سوی مرزها آثاری را ترجمه و نشر داده‌اند که از فروش و دقیقاً زبانی فرهنگی ساختاری و محتوایی زبان فارسی‌گانه این مترجمان را نیز با مشکلات فرآینی مواجه کرده است.

نشر در جهان عرب

مقاله ذیل در رابطه با نشر کتاب در جهان عرب است که نوشته ابراهیم معلم ناشر و نویسنده عرب است که از بزرگترین ناشران در منطقه غرب محسوب می‌شود.

نشر در جهان عرب اقدامی مهم، نوپا و نسبتاً جدیدی است. هرگز به ارزیابی، اقتقاد یا فهم روش‌های جدید نشر باید در نور این واقعیت که این کار صنعتی جدید در منطقه عرب است. با زینتی کرده و برای به دست آوردن پذیرش از دولت‌های مربوطه در هر کشور بخصوص بخش‌های دولتی و عمومی، کوشید. ناشران عرب تلاش چندانی در آفرینش و تحمل تداوم در صنعت نشر بین‌الملل از خود نشان نمی‌دهند و سعی در توسعه کارشان از راه آموزش و پرورش دارند و برای رسیدن به سطحی حرفه‌ای در انتشارات تلاش می‌کنند.

اولین انجمن ناشران عرب از کشور مصر بود که کار آنها در دهه نخست میلادی مؤثر و کارگر افتاد در حالی که سایر انجمن‌های فعال ناشران عرب در طول هفت سال گذشته به موفقیت‌هایی دست یافتند و این انجمن‌های بین‌المللی شکل گرفت.

امروزه بیشتر از هزار ناشر فعال و مستقل در جهان عرب پیشرفت و ترقی کرده‌اند. همچنین اکثر کشورهای عربی بر مقیاس بالای مراکز انتشاراتی دولتی خود می‌بالند. تلاش‌های پیوسته برای رسیدن به این سطح مطبوع بالا در انتشارات، به‌رسانه بین‌بیست و ناسی و یک هزار موضوع تعداد داشت که عنوان آنها وجود تفاوت‌های بسیار در آمار دقیق بخش‌های انتشاراتی بود. در اینجا ذکر آمار و تعداد عناوین منتشر شده عربی در دو کشور عرب مقابل ملاحظه است که این تعداد در حدود چهارصد عنوان قرار بوده است.

به این ترتیب سرعت کار به شکل قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته است. مجموع سالیانه تعداد عناوین منتشر شده می‌تواند به بخش‌های بیست و پنج درصد کتاب‌های مدرسه، چهل و پنج درصد کتاب‌های دانشگاهی، بیست و چهار درصد کتاب‌های عمومی و شش درصد کتاب‌های کودکان تقسیم بندی شود.

از حوزه نشر کتاب‌های کودکان در جهان عرب می‌توان به عنوان مثالی از تکثیر و انتشار اینکه موضوعات در این کشورها نام برده این گونه که اولین کتاب عربی برای کودکان در سال ۱۸۳۷ انتشار یافت که این کتاب در رابطه با موضوعات مختلف زندگی مردم در جهان عرب و حکایات و ترجمه‌های ادبیات کلاسیک کودکان در اروپا بود که انتشارات آن به صورت پاکتده بود. البته این امرتا اواسط قرن بیستم بیشتر ادامه نداشت. چراکه در آن زمان رشد و ترقی و تلاشی تازه در زمینه کتاب‌های کودکان شکل گرفت.

این کوشش به طور قابل ملاحظه‌ای در بیست سال آخر قرن بیستم سرعت گرفت که در طول این مدت

مجموع تعداد کتاب‌های کودکان و موضوعات مختلف برای آنها نسبت به آنچه در یازده سال گذشته منتشر شده بود سه برابر شد و از میزان رشد عادی اش تجاوز کرد.

امروزه در سرناسر کشورهای جهان عرب بیش از

کتاب

جهانی‌شدن

مسعود کرباسیان به مناسبت جهانی شدن و همچنین علت و دامنه‌های آن و در جواب به این پرسش که

چرا جهانی شدن موجب بحث‌ها و اختلاف‌نظری‌های بسیار زیادی شده است، سه کتاب ترجمه کرده که توسط

شرکت انتشارات علمی و فرهنگی به چاپ رسیده است.

اولین کتاب نگاهمی موشکافانه بر پدیده جهانی شدن نام دارد که نوشته آرت ثولت است. این کتاب

شامل دوازده فصل است که عناوین تشکیل‌دهنده این فصل‌ها عبارتند از: تاریخچه جهانی شدن، علل جهانی

شدن، جهانی شدن و تولید، جهانی شدن و حکومت و…

دومین کتاب که مسعود کرباسیان در زمینه جهانی شدن دست به ترجمه آن زده، کتابی است از فیوید هلد

و آنتونی مگ کور، با عنوان «جهانی شدن و مخالفان آن». این کتاب نیز به موضوعاتی چون: تجدید آرایش قدرت

سیاسی، سرزنش فرهنگ ملی، اقتصاد جهانی، مبانی اخلاقی نظام‌های جهانی و… می‌پردازد.

مترجم: مرصیه الهوردی

کتاب ایران در جهان

ریشه ها

بیست نمایشگاه کتاب سالیانه وجود دارد که قدیمی ترین این نمایشگاه‌های بین‌المللی در بیروت مرکز کشور لبنان بوده است. نمایشگاه کتاب قاهره در انتشارات به یک پدیده جدید نمونه در بین سایر کشورها تبدیل شد. تعداد بازدیدکنندگان روزانه از این نمایشگاه در طول دو هفته به دوپست هزار نفر رسید که آماری قابل توجه در آن زمان بود.

در هر سال نویسندگان برجسته کشورهای عرب، خردمندان، ناشران و سیاستمداران برای شرکت در سمینارها، نمایشگاهها، مجالس و سخنرانی‌ها در زمینه کتاب و نشر آن اشتیاق زیادی نشان می‌دهند و برای شرکت در این مجالس تمایل فراوانی دارند.

جهان عرب در حدود چهل میلیون دلار کتاب و مجله وارد می‌کند که اکثر آنها کتاب‌های مرجع و کتاب‌های درسی می‌باشند.

تعداد کودکتانی که به سن مدرسه رسیده‌اند در حدود چهل میلیون نفر تخمین زده شده است که حداقل پنج درصد آموزش‌های آنها از کتاب‌های نوشته شده به زبان‌های بیگانه می‌باشد که اکثراً به زبان‌های انگلیسی، فرانسه و آلمانی می‌باشد. به علاوه بیش از چهار میلیون دانشجو در دانشگاه‌های عربی وجود دارد که تعداد زیادی از آنها کتاب‌هایی با زبان خارجی را مطالعه می‌کنند.

نسبی صنعت انتشار در جهان عرب، آگاهی داشتن و تعهد به گپی رایت ناشران و نویسندگان چندان قابل توجه نبوده و شاید به تا خیر اندک‌ها شده است. با وجود این در ده تا یازده سال گذشته تعدادی از کشورهای عربی به تیرد بر علیه هرگونه دردی و بی‌توجهی به گپی رایت، متعهد شده‌اند درحالی‌که انجمن‌های ناشران بین‌المللی نقش عظیمی را در حمایت و اجرای قوانین حق چاپ ایفا می‌کنند.

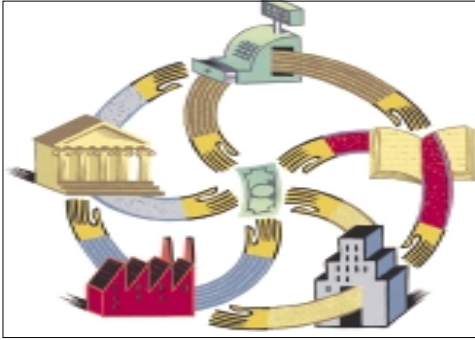
این در واقع یک جنگ حریفانه و شدید است که انجمن ناشران عرب بدون ترس و واهمه‌ای به آن دست می‌زنند و خواهان پیروزی هستند. در واقع کام‌های اصلی آگاهی از قانون گپی رایت در کشورهای عربی نتیجه بخش بوده است.

در آخر بیشتنر نیاز، توجه زیاد به مسائل عمده و آزادی‌های غیر مجاز در صنعت انتشار است. تعدادی از دولت‌های عربی هنوز هم بررسی کتاب‌ها را الزامی کرده و توزیع چندی از آنها را قذفن می‌کنند.

شماره ۲۱۰
شنبه ۷ آذر ۱۳۸۳

سایه روشن‌های صادرات

حضور جمع بی‌شماری از ایرانیان باسابقه مغزوات سیاسی، تکنیکاتی، مدیریتی، تحصیلی، مطبوعاتی و نویسندگی در کشورهای خارجی بروز در آمریکا، آلمان، انگلستان، فرانسه، سوئد و کانادا بسبب پدیده‌های گوناگونی شده است که صادرات کتاب یکی از نتایج آن است. البته آشکار است که به شمار این مهاجران ایرانی باید جمعیت عظیمی از فارسی زبانان کشورهای فارسی زبان چون افغانستان، تاجیکستان و پاکستان را نیز افزود. در خصوص تعداد ایرانیان مقیم خارج از کشور، آمار دقیقی وجود ندارد. میرحسین موسوی در زمان نخست‌وزیری خود، سال‌ها پیش این تعداد را چهار میلیون نفر اعلام کرد. در آن زمان تمرکز اصلی این افراد در ایالت کالیفرنیا و شهر لس‌آنجلس و سانفرانسیسکو بود. بعدها روند مهاجرت ایرانیان به اروپای مرکزی شدت بیشتری گرفت و در نتیجه آلمان، اتریش، سوئیس، کشورهای اسکاندیناوی و سپس استرالیا و انگلستان نیز جمعیت قابل توجهی از ایرانیان را در خود جای دادند.

صادرات کتاب ایران

رویه صادرات کتاب در سال‌های اخیر بنا به سیاست‌های دولت، بارها تغییر کرده است. به گونه‌ای که حجم صادرات کتاب

در سال ۹۶ به کمترین میزان کاهش یافت. براساس مصوبه‌ای که در این سال تحت عنوان ضوابط ارسال کتاب به خارج از کشور اعلام شده، هر شهروند ایرانی فقط می‌توانست ۵۰ نسخه کتاب آن هم در طول یکسال از کشور خارج کند. با وجود این ضابطه، در ریافت مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تنها به عهده گمرک بود. متن کامل این ضابطه در آذر سال ۹۶ به این شرح منتشر شد: «ارسال کتاب به خارج از کشور براساس ضوابط جدید آزاد است و نیازی به اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ندارد. بنا به گزارش روابط عمومی شرکت پست جمهوری اسلامی ایران، براساس مقررات جدید هر ایرانی می‌تواند از طریق پست، با ارائه شناسنامه هر ساله ۵۰ نسخه کتاب به خارج از کشور صادر کند. خروج کتاب از طریق گمرک کشور نیز با ارائه گذرنامه امکان‌پذیر است.»

ارسال کارت، بروشور، جزوه‌های درسی، زیراکس،

کتاب‌های درسی، مواد تبلیغاتی، تقویم کارت ویزیت، کتاب‌های آموزشی و قرآن نیز بلاجماع است. براساس این مقررات، خروج کتاب‌های چاپ سنگی، خطی و قدیمی از کشور ممنوع است. همچنین خروج با ارسال اسناد و مدارک وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی نیازی به اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ندارد و مسئولیت آن با سازمان‌های مربوطه است. براساس این مقررات، خروج و ارسال کتاب بالاتر از حد متعارف (۱۰ نسخه) کتاب‌باز به اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دارد.

خروج و توزیع کتاب به صورت تجاری و تبلیغی نیز نامشروع و غیرمجاز است. همچنین کتاب‌های چاپ شده در خارج از کشور به سبب و کاری درست، برنامه ریزی شده و تجربی در حوزه انتخاب، بازاریابی و سفارش‌گیری دست پیدا می‌کند. کتاب‌های چاپ شده در خارج از کشور به سبب مشکلات باقی‌مانده در این سال و کار است که در طرف به روشی اقتصادی و مقرون به صرفه می‌تواند از ارسال کتاب‌های کتاب‌دریافت آنها فرزند و فرزندانش آگاه است. به گونه‌ای که در نهایت هر دو سوی این معامله از امکان بهره‌گیری مالی کافی و مقرون به صرفه برخوردار شوند.

در این حوزه، اطلاع‌رسانی درست می‌تواند بسیاری از مشکلات جدی موجود بر سر راه و در طرف قرارداد را برطرف نماید.

چگونه دریافت می‌شوند؟
علی قزاق‌میرحسین‌فرد
در آلمان سؤال اخیر را چنین پاسخ می‌دهد: «انتخاب‌های

که در ایران چاپ و منتشر می‌شوند از دوروش به فروشنده، مقیم خارج از کشور انتقال می‌یابد. گاه فروشنده به دلیل شناخت ناکافی بازار کتاب در کشور، می‌تواند با مشکلاتی مواجه شود. در این شرایط، ناشران کتاب باید از شناخت بازار کتاب در کشور، آشنایی با فرهنگ و سلیقه‌های مختلف اروپایی و آمریکایی، میزان علاقه‌مندی آنان به کتاب‌های ایرانی و فارسی‌زبان و موضوعات مورد علاقه آنان در حوزه مطالعات تخصصی می‌توانند اقدام به صدور کتاب ایرانی به خارج از کشور کنند. حمل و نقل کتاب ایرانی به خارج از کشور از طریق مرزهای زمینی، هوایی و دریایی امکان‌پذیر است که به دلیل محدودیت مرزهای آبی کشور عمده کتاب‌های ایرانی از طریق هوایی و زمینی به خارج از کشور ارسال می‌شود. ناشران پس از عقد قرارداد با شرکت‌های حمل و نقل و در حالی که از بیمه آتش‌سوزی خود اطمینان دارند، بسته‌های پستی کتاب خود را از راه بازوای خارج از کشور می‌کنند. مرصه‌های زمینی عموماً از زمان بارگیری و تحویل به کانفیروس به طور میانگین ۱۰ تا ۲۰ روز در ایاز و پنجشنبه از راه سفر سپری می‌کند. این زمان برای مرصه‌های هوایی به کمتر از ۲ تا ۳ روز کاهش پیدا می‌کند.

چگونه انتخاب و ارسال می‌شوند؟
محمدعلی جعفری مدیر نشر ناث که در سال‌های اخیر فعالیت‌های گسترده‌ای در حوزه صادرات کتاب داشته است، اینگونه به عمل می‌کند: «به واسطه شناختی که از بازار آن سوی مرزها داریم و پس از توافق با خریدار کتاب که عموماً کانفیروس

محمدعلی جعفری

محمدعلی جعفری

در حوزه صادرات اطلاع‌رسانی درست می‌تواند بسیاری از مشکلات جدی موجود بر سر راه و در طرف قرارداد را برطرف نماید

در این حوزه، اطلاع‌رسانی درست می‌تواند بسیاری از مشکلات جدی موجود بر سر راه و در طرف قرارداد را برطرف نماید.

شماره ۲۱۰
شعبه ۷ تیر ۱۳۹۳
پایگاه خبری تحلیلی
توسعه‌یافتنی

املاح رسانی آنها به مشتریان هموطن خود در خارج از مرزهای کشور، آنها را نسبت به خرید کتاب‌های مورد نظر ترغیب نماید.

آمار فروشندگان فارسی‌زبان

صادق سیمین‌علمی انتشارات کنیسرا می‌گوید: رقم دقیقی از میزان کنفره‌فروشی‌های فارسی‌زبان در دست نیست، از قاف به چندان به‌روز حکایت از وجود ۳۵ کنفره‌فروشی و مراکز عمده فروشی کتاب‌های فارسی از زبان در خارج از کشور دارد.

طی‌مافزایش مراکز فروش کتاب‌های فارسی‌زبان جهان‌زمینه افزایش ظرفیت و قابلیت محدودبرای عرضه کتاب‌های فارسی به ایرانیان خارج از کشوراست. اما باید دانست که فروش کتاب‌های ایرانی در کشورهای اروپایی و آمریکایی به دلیل هزینه‌های سنگین جاری در پرداخت اجاره، مالیات، محدودیت فراروان مشتریان کتاب‌های فارسی و غیره کاری‌سب دشواراست. از همین‌روست که اغلب فروشندگان این کتاب‌ها در کنار فروش اقلام فرهنگی مختلف عرضه‌فروشی نیز به‌فروش کتاب اختصاص می‌دهند. به همین دلیل می‌توان فروش کتاب ایران در خارج از مرزها را یک حوزه گسترده تلقی کرد.

تصویری از بازار کتاب

جامعه ایرانی خارج از کشور امروز در دسته هستند. نسل اول ایرانیانی هستند که به فارسی می‌خوانند. نسل‌دین این دسته از ایرانیان امروز بسیار کمتر از سال‌های گذشته‌است و پراکنده‌گی آنها در اروپا و آمریکا متعدد است.

بیشتر ایرانیان فرهنگی در آلمان زندگی می‌کنند. آمریکا شمار زیادی از ایرانیان علاقه‌مند به حوزه تجارت و فعالیت‌های اقتصادی را در عنوان جایی داده است. این دسته نیز به دلیل دسترسی به مشاغل اقتصادی گسترده‌تر فرصت‌معالجه کتاب دارند اما کاندانان روزنامه‌صحف حضور

مترکم‌نیکنان ایرانی و غیرایرانی‌است این دسته از ایرانیان علاقه فراوانی به مطالعه کتاب‌های مختلف اما جدی در حوزه‌های سیاسی‌علمی و فرهنگی دارند.

امسال دوم ایرانیان مقیم خارج از کشور و ایرانی‌تباری تشکیل می‌دهند که فاعلند مطالعه‌ات آنها به زبان فارسی‌است. این نسل علاقه‌مند نیست به فارسی بخواند و عموماً از زبان فارسی چنان فاصله گرفته که خواندن آثار فارسی برای آنها کاری دشوار است. ایران‌گه تنها به مدد اعراب و حروف فونیک می‌توانند فارسی بخوانند. طی‌مباروش آموزش فونیک به دلیل تجربه ناموفقی که ترکیه در رسم‌الخط این کشور بین‌گذاشت، به از دست رفتن خط رسمی و مادی این کشور منجر شد. وموده‌انتقاد بسیاری از علاقه‌مندان زبان فارسی قرار گرفت.

تعملاً در این میان نمی‌توان از نسل سوم ایرانیان مقیم خارج از کشور سخن به بیان نیاورد. ایرانیان عموماً با نسل اول و دوم به صورت شفاهی ارتباط دارند و رسانه‌های تصویری شامل فیلم‌دردیاری و شبکه‌های اجتماعی در درجه نخست اولویت قرار گرفته‌است.

زبان نه‌باید نسل اول نهم‌فروشان بر و پانزدهم کتاب‌های فارسی زبان هستند. جامعه‌ای‌این دسته از ایرانیان بسیار محدود است. این دسته تنها ۲۰ درصد تمام ایرانیان کن در مرزهای خارج از کشور را تشکیل می‌دهند. در نتیجه تنها راه ارتباط با نسل اول، پیوسته‌سازی صادرات کتاب‌های فارسی، اطلاع‌رسانی کتاب‌ها و انتقال راحت‌تر و کم‌هزینه‌تر آنها به خارج از کشور است.

سیاست دولت و حوزه صادرات کتاب

محمدعلی جعفری به اعتقاد دارد: دولت هیچگاه از صادرات‌کنندگان کتاب حمایت کرده‌است و این در شرایطی‌است که سیاست‌های حمایتی دولتی از صادرات‌کنندگان کالاهای اقتصادی کاملاً در کشور ملموس است.

نمودارهای شش‌هفتگی برای صادرات‌کنندگان کتاب به خارج از کشور عموماً این حوزه را به سوی یک تجربه تخصصی و غیرسرمایه‌سوق داده‌است. به این معنا که ناشران و مؤرخان و کافرشناسی که به واسطه رابطه فرامردی فرهنگی خود توانسته‌اند شرایط در آن سوی مرزهای ایران خودیادکنند، عمدتاً دست به صادرات کتاب می‌زنند. اینان عموماً تعداد کمی از کتاب‌ها را بنا به سفارشات درافتی از طرف فرامردی خود، نسبت به صادرات آنها به قیمت فروش آن آثار در داخل کشور و حداکثر با ۲۰ درصد تخفیف نسبت به‌دنده، اقدام می‌کنند. هزینه پست و ارسال کتاب‌ها را عموماً طرف مقابل ایرانی مقیم خارج از کشور می‌پردازد که در نهایت به دلیل عدم رونق کتاب فارسی زبان در خارج از کشور و باز به دلیل افزایش هزینه‌های جاری در این کشور، واردات کتاب در این کشورها مری مقرون به صرفه نیست و تنها از روی علاقه انجام می‌گیرد.

کتاب ایران در جهان

عبور فرهنگ و ادب ایران از مرزها

تحقیقاتی در کشورهای از جمله آمریکا، آلمان، انگلستان، فرانسه، سوئد و کانادا صورت گرفته است. بیشترین مؤسسات و‌جمن‌های فرهنگی در کشور آمریکا است. ۱۲۰ جمن و مؤسسه فرهنگی که قدیمی‌ترین آنها جمن ایرانیان مقیم آمریکا است با زمینه فعالیت اجتماعی، فرهنگی در سال ۱۳۰۰ توسط نادر صالح تأسیس شده است. بخش عمده این مؤسسات (۱۲۰ مؤسسه) به فعالیت‌های ادبی، فرهنگی مشغولند که «جمن آیدم‌دوستان دانشگن» «جمن استادان زبان فارسی در آمریکا»، «کانون دانش‌پژوهان ایرانی»، «جمن شعر»، «کانون فرهنگی نیما» و «از آن جمله‌اند. باقی مؤسسات و جمن‌ها در زمینه‌های علمی، تحقیقاتی، سیاسی و اجتماعی فعالیت می‌کنند. کشور آلمان با ۷۱ مؤسسه و جمن دومین مقام را در بین این هفت کشور دارد. ۵۲ مؤسسه آن در زمینه ادبی، فرهنگی فعالیت می‌کنند و باقی جمن‌ها بیشتر به مسائل اجتماعی و تاحقی سیاسی می‌پردازند.

جمن فرهنگی مجدداً آمیخته‌بودن اعضای تخصصی‌کانون فرهنگی آلمان، جمن نقد سخن و کنگنه ایرانیان تعدادی از این مؤسسات هستند از جمله فعالیت‌های آنان می‌توان برگزاری جلسات سخنرانی و نقد برسی آبیات، نشست‌ها دربارهٔ نمایشگاه کتاب، کلاس‌های آموزشی شب شعر، بیانی کارگاه‌های ادبی و… اشاره کرد. در کشور انگلستان ۲۳ جمن و مؤسسه فرهنگی وجود دارد

که از این تعداد ۳۱ مؤسسه به فعالیت‌های ادبی فرهنگی می‌پردازند. جمن هنرمندان و نویسندگان ایرانی، کتابخانه مطالعات ایرانی، کارگاه نقد، گروه تحقیق و نشر تاریخ فرهنگ ایران، جمن دست‌نویسان زبان فارسی و… تعدادی از این جمن‌ها و مؤسسات هستند. کتابخانه مطالعات ایرانی با ۲۵۰۰ جلد کتاب و نشریه توسط دانشگاه آلمانی در سال ۱۳۲۰ در لندن تأسیس شد. این کتابخانه علاوه بر اقامت دادن کتاب‌های گسترده‌ای در برگزاری نشست‌ها و برنامه‌های هنری و فرهنگی دارد. ۲۲ مؤسسه فرهنگی هنری، هنری و ادبی و آموزشی فعالیت می‌کنند. شورای اصلاح رسم‌الخط فارسی، جمن فرهنگ ایران، جمن پژوهشگران ایران، جمن فارسی و… تعدادی از این مؤسسات هستند که اکثر از شهر پاریس واقع شده‌اند.

کشور سوئد ۲۲ مؤسسه از جمن ایرانیان مقیم دارد. فرهنگسرای اندیشه، خانه نیما، جمن کتاب فردوسی، کانون کودکان و نوجوانان ایرانی و… از آن جمله‌اند. کتابخانه مطالعات ایرانی با ۱۸ مؤسسه و جمن فرهنگی کن‌رنگترین کشور بین تمام کشورهای جهان است و جالب اینکه هیچ‌کدام از این مؤسسه‌ها و جمن‌ها فعالیت سیاسی ندارند و اغلب در سه حوزه ادبی، فرهنگی و اجتماعی فعالیت می‌کنند. جمن ادبی ایرانیان مقیم تهران، بنیاد رودکی، مؤسسه معارف بهایی، بنیاد کار و لگان و… از آن جمله‌اند که به فعالیت‌های جمن بررسی آثار نویسندگان و شاعران انتشار نشریه، برگزاری برگزاری نشست‌های هنر و ادب ایران و… می‌پردازند.

ایرانیان مقیم کشورهای دانمارک، هلند، سوئیس، فنلاند، بلژیک، اتریش، استرالیا و… هم صاحب جمن‌ها و مؤسسات فرهنگی هستند که تعداد آنها کم است. تعدادی از آنها عبارتند از: جمن ادب و هنر (سوئیس) کتابخانه نیما (هلند)، جمن فرهنگی ایران استانبول (ایالتی)، کانون فرهنگ ایران (دانمارک) و…

مرکز بازنشاسی اسلام و ایران در سال‌های ۱۳۷۰-۱۳۷۵ پژوهشی در قالب مجموعه‌ای ده‌جلدی درباره فعالیت‌های ایرانیان خارج از کشور منتشر کرد. این پژوهش به معرفی گروه‌های ها، مراکز و جمن‌های فرهنگی، کلتیاشاسی آثار فارسی و غیر فارسی، رادفوی و نظریه‌های فارسی و کارنامه ایرانیان خارج از کشور پرداخته است.

پرسی این مجموعه در سال ۸۳ جلی خطی ارائه آن را در سال‌های ۱۳۷۵-۸۳ نمایان می‌کند.

آنچه مرکز بازنشاسی اسلام و ایران در اختیار کتاب هفته قرار داده است، هفت جلد از این مجموعه است. (بانی مجلدات به دلیل عدم تجدید چاپ نایاب هستند) آنچه در ذیل می‌آید حاصل ترفی می بر این مجموعه‌است.

کتاب های فارسی خارج از کشور

به‌طور کلی چاپ و نشر کتاب‌های فارسی در خارج از کشور را می‌توان در چهار مرحله بررسی کرد:مرحله اول سال ۱۳۵۸ که تنها ۲۲ عنوان کتاب فارسی منتشر شد و آنچه هم که انتشار یافت تولید و تألیف نیروی‌تکنه بازرگانی و نشر محدود کتاب‌های بود که پیش از آن در ایران انتشار یافته بود.مرحله دوم سال ۶۵-۱۳۶۰ است که کتاب‌ها اغلب در جواب به پرسش‌های سیاسی منتشر شده‌اند.مرحله سوم سال ۱۳۶۰-۱۳۶۵ است که نشر کتاب‌های علمی، فرهنگی و ادبی به‌طور جدی‌تری پی گرفته شد و چاپ کتاب سیر صعودی یافت و مرحله آخر ۷۵-۱۳۷۰ است که انتشار کتاب‌های تخصصی و علمی و نشر کتاب‌های داستان، رمان و شعر رونق گرفت.

بررسی‌های به عمل آمده نشان می‌دهد که از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۷۵ ۲۴۹ ناشر ایرانی در خارج از کشور به کار انتشار و توزیع کتاب فارسی پرداخته‌اند که به این رقم باید شمار مؤلفانی که ناشر اثر خود بوده‌اند نیز افزوده شود. در حال حاضر (۱۳۷۵) ۱۶۰۴ ناشر ایرانی در خارج از کشور فعالیت که از این میان ۱۰۸ ناشر در آلمان، ۸۶ ناشر در فرانسه، ۵۳ ناشر در سوئد، ۹۷ ناشر در آمریکا، ۳۸ ناشر در انگلستان و ۱۸ ناشر در کانادا فعالیت می‌کنند. در بین مراکز و مؤسسات انتشاری، انتشارات نوید در آلمان با ۱۱۴ عنوان کتاب فعال‌ترین ناشر در خارج از کشور است و پس از آن به‌ترتیب انتشارات آرش با ۹۸ عنوان و نشر باران با ۹۹ عنوان قرار دارند. تا کنفته نامند که حداقل شمارگان برای کتاب‌های فارسی چاپ خارج ۵۰۰ نسخه است و پدیدآورندگان ترجیح می‌دهند که در چاپ اول همین شمارگان را حفظ کنند. انتشارات کتاب فارسی از افراز همه فقط جمنان سیر صعودی دارد و از ۱۰۸ عنوان کتابی‌ت‌ت شده در فاصله سال‌های ۱۳۷۰-۱۳۷۵، شعر و داستان در صدر قرار دارند. از این میان داستان رمان، ۱۸۰ عنوان شعر ۲۶ عنوان فن‌های تجدید چاپ آثار کلاسیک با شاعران معاصر داخل کشور، کتاب‌های سیاسی با ۱۵۱ عنوان دین و عرفان ۱۲۵ عنوان تاریخ و ۱۰۸ عنوان به چاپ رسیده است. در این زمان تنها ۲۵ عنوان کتاب در مورد مسائل زبان انتشار یافته و شعر و داستان برای کودکان، اولین رقم قرار داده‌اند در این سال‌هایش از ۱۲۰ عنوان از کتاب‌های چاپ ایران در خارج از کشور تجدید چاپ شده‌اند.

سنسلبه زبان‌های غیر فارسی

گروهی از ایرانیان تحصیل‌کرده و تحصیل و شماری از استادان نوسندگان و دانشوران ایرانی ساکن در کشورهای اروپایی، آمریکا، کانادا و چند کشور دیگر که به زبان‌های خارجی سنسلبه دارند در سال‌های ۶۶-۱۳۵۷ با نشر صدعنا کتاب و هزادان مقاله به زبان‌های انگلیسی، آلمانی، فرانسه، سوئدی، اسپانیولی، روسی و رومانیایی و ترکی کارنامه‌های خود به دست داده‌اند.

برخی از عواملی که در پیدایش چنین آثار دماثل داشته‌اند همکاری نویسندگان با دانشگاهها و مراکز و مؤسسات علمی و پژوهشی، سنسلبه به زبان انگلیسی، معرفی و شناساندن فرهنگ و تمدن ایرانی و… بوده است.

مراکز و جمن‌های فرهنگی ایرانیان خارج از کشور
بررسی‌های به عمل آمده در این کتاب نشان می‌دهد که بیشترین مراکز فرهنگی، آموزشی، هنری و اجتماعی ایرانیان در کشورهای آمریکا بنیاد یافته است و بنیانگذاران و گردانندگان جمن‌ها و مراکز فرهنگی، از نزدیک‌ترین و محروم‌ترین شخصیت‌های علمی و فرهنگی ایران هستند و استادان برجسته خارجی نیز در این امر با آنان همکاری و مشارکت دارند.

هزینه تشکیل جمن‌ها از راه سرمایه‌گذاری ایرانیان نروتمند، حمایت اعراب و گروه‌های سیاسی، کمک‌های دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی کشورهای غربی، فروش مطبوعات، پیش‌فروش کتاب‌های جمن، گروه‌های فردیافت و رویه در شرکت‌کنندگان، حق عضویت اعضای جمن‌ها و… تا همین می‌گردد.

۹

شماره ۱۱۰

شنبه ۷ آذر ۱۳۸۳

www.iranica.com

سرزمین های جهان

انتشار ترجمه آلمانی کتاب تازه فتنه حاج سیدجواد هلهای

به دست داده تا درباره آثار نویسندگان زن ایرانی در سرزمین های آلمانی زبان بررسی گزیده‌ای انجام دهد البته پژوهش پرآموخ سر آغاز و پیوسته حضور زنان در عرصه ادبیات داستانی و نقش آنان در توسعه و تکامل این کشور و ادبیات و نیز تأثیری که حضور داستان و زنان شاعران و نویسندگان زن بر فرایند سازشات اجتماعی و ارزش های زنان در جهت احقاق حقوق انسانی‌شان داشته است، از جمله مباحثی است که می تواند موضوع یکی از جالب‌ترین تحقیقات دانشگاهی قرار گیرد. در کشور های اروپای غربی شمالی غیر زمانی است که چنین مطالعاتی از دیدگاه‌های متفاوت و متنوع صورت می گیرد و ارزش می شود تا در کنار نقد و بررسی ادبی داستان‌ها را زمان‌ها، به جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی آثار نیز پرداخته شود. در این پژوهش‌ها نه تنها آثار زنان نویسنده، بلکه همهٔ خود نویسندگان و سایر زندگینامه موضوع تحقیق قرار می‌گیرد و در نتیجه چنین تحقیقاتی است که نیاز روشن می‌شود که شعر شاعر و زمان نویسندگی را چه هم‌پای از رویدادهای زمانه و تا چه اندازه از زندگی او و هم‌نشانش تأثیر پذیرفته است و چه سپارندهٔ آثار زنان شاعر و نویسنده و هنرمند که شفاف‌ترین آینهٔ حیات اجتماعی و بهترین و گویاترین گواهِ رویدادهای تاریخی اند. شاید یکی از نمونه‌های جالب در این زمینه، زندگی و آثار نویسنده نامدار فرانسوی ژرژ ساندهٔ باشد. این بانوی نویسنده که در سال ۱۸۰۴زاده شد، تا پیش از ۱۸۰۶ میلادی (۱۲ سال بعد از انقلاب فرانسه) به دنیا آمد، در زمان هایش به بهترین وجه رویدادهای پرتلاطم اروپای قرن ۱۹م را در نوشته‌هایش منعکس کرده و آثار او را به یادماندنی ساخته است. البته زندگی و آثار او در زمانهٔ تنهایی‌های انقلابی زنان نویسنده است و اگر در این جایگاهی شایسته در عرصه‌های فرهنگی و اجتماعی است و او که در این راستای توان از شخصیت‌های بسیاری نام برده که می‌تواند نام زنان چون اسیبون دیولورا و ادورس لسیگه* و نیز فرانتسین* و عارف و شاعر ایرانی و پروین اعتصامی در شمار آنان خواهد بود. بی‌آنکه از نقش و جایگاه معاصرانی چون کاترین مانتفیلد، ورجینیا وولف، مارگرت دوراس، تونی مورسون و یا فرح فرخزاد، سیمین دانشور، لیلی‌احمد، فاطمه مرینی، نوال السعدوی و سیمین بهبهانی بی‌نوا غافل شد.

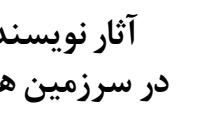
نیاید آمد، در زمان هایش به بهترین وجه رویدادهای پرتلاطم اروپای قرن ۱۹م را در نوشته‌هایش منعکس کرده و آثار او را به یادماندنی ساخته است. البته زندگی و آثار او در زمانهٔ تنهایی‌های انقلابی زنان نویسنده است و اگر در این جایگاهی شایسته در عرصه‌های فرهنگی و اجتماعی است و او که در این راستای توان از شخصیت‌های بسیاری نام برده که می‌تواند نام زنان چون اسیبون دیولورا و ادورس لسیگه* و نیز فرانتسین* و عارف و شاعر ایرانی و پروین اعتصامی در شمار آنان خواهد بود. بی‌آنکه از نقش و جایگاه معاصرانی چون کاترین مانتفیلد، ورجینیا وولف، مارگرت دوراس، تونی مورسون و یا فرح فرخزاد، سیمین دانشور، لیلی‌احمد، فاطمه مرینی، نوال السعدوی و سیمین بهبهانی بی‌نوا غافل شد.

لیکن در ایران - در گذشته بیشتر از امروز - به زنان نویسنده و آثارشان کمتر توجه شده است شاید در وهله اول به این علت بسیار ساده باشد که هنوز حضور زنان در این عرصه بر زمین نمانده و همانند بسیاری از عرصه‌های فرهنگی و هنری و اجتماعی، برای آنان نقشی نظایر و پیرامونی قلمبند و تازه اگر هم عینی‌تر روادارند آثار زنان نویسنده را در نوع (و اثر) ادبیات بازاری، قرار می‌دهند و سخن از پیرچندمداری زنان در ادبیات بازاری ابراز می‌کنند؛ و این در حالی است که در چند دهه اخیر زنان شاعر و نویسنده و هنرمند، حضور فعال و موفقی چشمگیر در عرصه‌های گوناگون داشته‌اند و آثارشان نه اگر هم مستقیم اما بی‌گمان مستقیم و هم‌چنین نویسندگان اجنبی برتر بوده‌است.

حال با این مقدمه چند توبه‌ناخت، می‌خواهم به دو کتابی پردازم که در فاصله زمانی پیش از یک دهه در آلمان منتشر شده است و هر دو زن ایرانی و راد و عروان و مقنون خود دارند. کتاب نخست زنان در ایران* نام دارد و در بر گرفته مجموعه‌ای از داستان‌های کوتاه نویسندگان معاصر ایران است. به استثنای یک داستان زمان نگارش (یا بهتر گفته باشم، انتشار) داستان‌های این کتاب به پیش از انقلاب ۵۷ ایران بازمی‌گردد یعنی دقیقاً بین سال‌های ۱۳۱۳ تا ۱۳۵۷ خورشیدی. این مجموعه که به گوشش توج روح‌رمانا در آلمان منتشر شده، افزون بر تاریخ انتشار آنها (پیش از انقلاب) که بیشتر آلمان، کریم چند و دیگر هم دارند، اول آنکه زن ایرانی مقنون داستان‌های کتاب را در آلمان می‌دهد، ولی برغم این ویژگی از مجموع ۲۰ داستانی که هم‌اا می‌ان آثار نویسند ایران است کتاب برگزیده تنها چهار داستان به قلم نویسندگان زن ایرانی است (سیمین دانشور، مهیند امیرشاهی، بهجت ملک‌کلیبی و فیهیم فرسالی). مابقی داستان‌های کتابی است که مردان دربارهٔ زنان نوشته‌اند. به یقین دیگر مردان راوی احساسات زنان و قصه‌گوی غم‌ها و شادی‌های آنان بوده‌اند.

اینکه این نویسندگان در شخصیت‌پردازی‌های خود تا چه حد توانسته‌اند به احساسات و دریافت‌های زنانه و واقعیت زندگی زنان ایرانی و شخصیت و جایگاه آنان در جامعه و اجتماع نزدیک شوند، موضوع بحث و بررسی جداگانه‌ای است. هر چند که رمانها در مطالعه‌ای که بر این کتاب نگاشته گردیده است تا به این پرسش که زن ایرانی چه شخصیتی دارد؟ پاسخ گوید و شماری از شخصیت‌ها ما و محصل‌های بازار زنان ایرانی را نیز برشمرده است. به باور او زن

سرزمین های جهان

ایرانی از یک سو چون زنان هنری و ژاپنی پایبندست و آداب و رسوم ملی و مذهبی است و از سوی دیگر زنی ملون است که زندگی و طرز رفتارش به زنان اسپانیایی و ایتالیایی می‌ماند.
مدامی هدایت، بزرگ طواری صادق، حیرتک، جلال آل احمد، محمدعلی اسلامی ندوشن، محمود اصفهانزاده (پم به‌آئین)، محمود کلباشی، ابراهیم گلستان، هوشنگ گلشیری و جمال میرصادقی از دیگر نویسندگان داستان‌های کوتاه این مجموعه‌اند که همگی در برهه نویسندگان نسل پیشین‌اند و تصویری هم که از زن ایرانی به دست داده‌اند، کمتر با واقعیت‌های زندگی زنان امروز ایران تطابق و همسویی دارد. با این همه این کتاب همانند دیگر آثاری که به اهتمام تروج و همنسأ به زبان آلمانی منتشر شده، اثری جالب و خواندنی است که ماندگار خواهد ماند.
بخصوص که ترجمه داستان‌ها با همکاری ترجمانی ماسلمه و ورونده چون خانم زیگمید لطفی فریستف برولگر، آنتیوئه قهرمان و خود تروج و همنسأ به انجام رسیده است.
دومین کتاب مورد بحث اثری نسبتاً تازه است از داستان‌های کوتاه که بیشتر از آن سخن رفت. مجموعه‌ای است از داستان‌های کوتاه نویسندگان معاصر ایران؛ با این تفاوت اساسی که تمام نویسندگان این کتاب را زنان تشکیل می‌دهند و تمام داستان‌ها نیز بعد از انقلاب ایران منتشر شده‌اند. ناشر کتاب «انتشارات گلاهد» است که بیشتر نیز سه مجموعه دیگر از داستان‌های کوتاه نویسندگان ایران و

هفتجین رمان «موشون» خانم دانشور (با ترجمه‌ای متوسط) و «دوستان» اسماعیل قصبج و چند اثر دیگر از نویسندگان معاصر ایران را در آلمان منتشر کرده است. کتاب که عنوان «مغز» است، می‌اا برای آن برگزیده شده است. با مقدمه‌ای از محمد علی‌وفی، «مغز» این نویسنده انشعاری، آغاز و با مؤخره‌ای از همسر او ساینه علایی به پایان می‌رسد. البته مقدمه و مؤخره‌های که مترجمان و اهتمامگران بر او نوشته‌اند، برخی با معرفی کوتاه نویسنده و اشاره‌ای به دیگر آثار وی، امکان آشنایی خوانندگان آلمانی زبان را با نویسنده کتاب که برای اکثر قریب به اتفاق خوانندگان آلمانی ناآشناست، فراهم می‌آورد. چنین اطلاعاتی که بهتر است به عنوان مؤخره در صفحات پایانی کتاب بنویسد، به نظر من برای افزودن به رمان‌ها و مجموعه داستان‌های کوتاه ایرانی کافی است و ذهن خواننده را پیش از مطالعه کتاب دستنگاری نمی‌کند. برسی آرزو، چون تروج جیگری از مقدمه و مؤخره نویسی هم رواج داده که در بر سبانی آن مترجم با اهتمامگر و با حسی گاه شخص ثالثی، دست به تحلیلی‌های «جامعه‌شناختانه» و «روانشناختانه» آنچنانی می‌زند و خواننده‌ای را که می‌خواهد ساعتی با دنیای خیال نویسنده و مانی با داستان گوناگی خلوت کند، پیشاپیش با مسائلی درگیر می‌کند که او از این طریق و به این شکل نه قصد آشنایی و نه خیال رویکردی با آنها را داشته است و گرنه به جای خریدن اثری از ادبیات داستانی، به سراغ کتاب‌هایی می‌رود که مسائل اجتماعی و سیاسی ایران در آنها طرح شده است و نگهی نویسنده اثری حاشیه‌اگر نخواهد، چنین مسائلی را با روش گروه‌هایی مختص خود و به کارگیری عناصر هنر داستانی-سوی طرح می‌کند. جای چاپ چنین مقالاتی بیشتر در مجلات و نقد و بررسی است کتاب و باور ندارم که درج آنها در مقدمه و مؤخره

سرزمین های آلمانی زبان

آثار نویسندگان ایرانی

رمانی با مجموعه داستانی حتی به فروش بیشتر کتاب کمک کند.

به هر حال، مجموعه داستان مورچت در برگزیده ترجمه شعر هفتده از سروده‌های تروج فرخزاد مست به مهره ۹۸ داستان کوتاه از نویسندگان زن ایرانی، فرخنده چهره‌ای با داستان کوتاه «مسلمه» نقدی لطیفی با محوریت بی‌مسامحه و تشریف‌نازه با یک شوکر فوری؛ سیمین دانشور با دو داستان کوتاه «باغ سنگ» و «مهربت» بهجت ملک‌کلبانی با «بای‌بای»؛ «باغ خار» حجازی با اجنبی و هنرمند؛ فرخنده آقایی با «ولگا» مهیند امیرشاهی با «بار»؛ «خانه زاده با قاصدک»؛ فرشته ساری با «زمان گذشته»؛ منیر و نوری پور با «ما فقط از آینده می‌ترسیم»؛ نسرین پارسا با «بلوغ»؛ مه‌نوش مراغی با «داستان گل‌نریک»؛ جناب هورنادک؛ مهرازی با «بغلی بافتنی سمیه»؛ کلی ترقی با «احدای» در آلمان؛ «شهرلاک حقیق» با همه و سوادیه اثرنی با اسمحکمتر.

با کتابی به‌اسامی نویسندگان این مجموعه به بحث با اغلب آثار را نویسندگان نسبتاً جوانی تشکیل می‌دهند که بعد از انقلاب قلم به دست گرفته‌اند؛ از این رو پیداست که سبک کار و زاویه دید و شخصیت‌پردازی‌های آنان از نویسندگان نسل گذشته تفاوتی اساسی دارد. گذشته از این برخی از نویسندگان این کتاب مدت هاست که در کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی زندگی می‌کنند و داستان‌هایشان هم کمابیش متأثر از محیط زندگی و مسائل و مشکلات زنان ایرانی در غرب است. اگر تا دیروز زنانی روسیایی چون «دزین کلاه» هدایت و «مرحانه دولت آبادی» به عنوان شخصیت‌های اصلی داستان‌ها در جست‌وجوی براد گمشده‌شان بودند، در رمان‌ها و داستان‌های نسل کنونی ایران با زنانی مواجه می‌شوید که در شهرهای بزرگ روزگار می‌گذرانند و با پیچیدگی‌ها و دشواری‌های زندگی ماشینی و توده‌وار دست به گریزند. شخصیت و کنش اجتماعی «قهرمانان» این داستان‌ها همانند نویسندگان دیگرگون شده است و هر دو هویتی تازه نسبت کرده‌اند. جالب آنکه به تنها شخصیت‌های داستان‌ها و خوانندگان آفرینندگانشان تأثیر می‌پذیرند، بلکه نویسندگان و خوانندگان داستان‌ها نیز بی‌تأثیر از شخصیت «قهرمانان» خود نخواهند ماند.

«بدم‌های» داستان‌ها که زمانی حاصل خیال‌پردازی نویسنده و خیال‌پرستی خواننده بودند، جان خود از اصفاف اصفدا یا به بیان واقعیت‌ها می‌آهاده‌اند و دست در دست خیال‌پردازان و خیال‌پرستان سر به عثمان برداشته‌اند و حقوق پایدمل شده خود را می‌ستانند. نسل تازه زنان نویسنده ایران با اصفد به نفس فرایند و تلاش خستگی‌ناپذیر و استفاده‌ی در برابر مسائل و مشکلات گوناگون، در حال ارج گرفتن‌اند. راز موفقیت روزافزون این نسل در درک پیچیدگی‌های زندگی مدرن و پرهیز از ارائه راه‌حل ساده و یکپارخت نهفته است و شاید همین ویژگی هاست که آثار زنان نویسنده معاصر ایران را هم در پی خواننده ایرانی و هم برای خوانندگان غربی، جذاب و جذاب می‌کند.

پاتوش‌ها

اساتژ: George Sand با مستعلا این بانوی نویسنده فرانسوی

استد: نام حقیقی از Denis Lesing با مستعلا این بانوی نویسنده فرانسوی

۲- دوریس لسیگ **Amante-Aurore-Luce Dupin**، ۱۹۱۹ میلادی (۱۲۹۸ خورشیدی) از پلر و ماری لگنسی در شهر گرمنشده به دنیا آمد و دوران کودکی خود را نیز در ایران گذراند. پدرش که در جنگ جهانی اول یک پای خود را از دست داده بود، در گرمنشده رئیس بانک شاهی بود و تا

سال ۱۹۲۲ میلادی نیز با خان‌لاری در این شهر زندگی می‌کرد. او سپس به اتفاق همسر و فرزندانشان به کشور سوئد (سویاوه) گویی که در آن ایام هنوز دو جرم سرقت کتبگنج بود. مهاجرتش کنه و مهاجرتش بود. دوریس از سال ۱۹۲۳ میلادی شروع به نوشتن کرد و تا سال ۱۹۲۹ میلادی در آفریقا کار کرد. دولت جمهوری دمکراتیک آلمان شرقی (ایالت سابق) بود. آفریقا را ترک می‌گوید و بری همسته به انگلستان می‌رود. دوریس لسیگ هم‌اکنون ساکن لندن است.

3- **Frauen in Persien, Erzählungen.** Herausgegeben von Touradj Rahemna. Muenchen, 1986.

4- **Mina mit dem blauen Kleid, Moderne Erzählungen iranischer Frauen.** Herausgegeben von M.H. Alafifi. Gitaner Verlag, Frankfurt am Main, 1999.

منبع مجله جهان‌کتاب، شماره ۱۸۲، مرداد ۱۳۸۲.

شماره ۱۰

شماره ۱۰، ۱۳۸۲

بنیاد کتاب ملی (آمریکا)

مارس ۱۹۵۰ تعدادی از نشان آمریکایی تصمیم گرفتند برای آشنایی مردم با کتاب‌های استثنایی و شاهکارهای ادبی نویسندگان آمریکایی و ایجاد انگیزه علاقه بیشتر آنها به مطالعه، اولین مراسم جایزه کتاب ملی آمریکا را برای معرفی بهترین اثر ادبی آمریکایی در «هنر آستوری شهر نیویورک برگزار کنند از آن به بعد این جایزه به یک جایزه ادبی مستمر در مراسم آمریکا و به‌عنوان مهم‌ترین واقعه ادبی در تقویم این کشور ثبت شد که تاکنون نیز هر سال برگزار می‌شود. ۱۰سال پس از این ماجرا بنیاد کتاب ملی برای توسعه جلوه کتاب ملی در نیویورک تأسیس شد به طوری که از آن به بعد (۱۹۸۸) تندیس مراسم اهدای می‌شود.

این بنیاد با هدف اینکه برهاند کتاب خواندن را اجزئی از زندگی افراد قرار دهد برنده‌ها و پیشنهادهایی را ارائه می‌کند که در زیر به شرح برسی از آنها می‌پردازیم:

پیشنیادهای اجرایی در مدارس و کتابخانه‌ها

این بنیاد به مدرسان و معلمان پیشنهاد می‌کند برای اینکه دانش‌آموزان را علاقه‌مند کنند تا در کنار کتاب‌های درسی به مطالعه کتاب‌های دیگر نیز بپردازند از این روش‌ها استفاده کنند.
- هر کدام از دانش‌آموزان با انتخاب و خواندن یک کتاب آن را برای خانواده‌اش توضیح دهد و سپس تأثیر آن کتاب را روی تک‌تک اعضای خانواده‌اش با توشیح یک اکتا شرح دهد.

-معلمان از دانش‌آموزان بخواهند روزنامه دیگری هلمی تهیه کنند که عنوان‌های مطالب آن دربار کتاب‌ها و نویسندگان مردودعلاقه‌اند باشد و اطلاعاتی در رابطه با کتابخانه‌های محلی را که در اطراف مدرسه هستند در آن ذکر کنند.

- برای هر کتابی که می‌خوانند یک ستاره طلایی از معلمشان جایزه بگیرند و آخر هر ماه افرادی که بیش از ۵ کتاب خوانده باشند رتبه **A** می‌گیرند و آنهایی که ۳ کتاب خوانده باشند رتبه **B**.

-معلمان از شاگردان خود بخواهند تا برای نویسنده مجربیشان نامه بنویسند.

-چگونه کتاب‌هایی را که قبلاً خوانده‌اند به مدرسه بیاورند و با همکلاسی‌های خود تبادل کتاب داشته باشند.

برگزاری اردوهای تابستانی

در این اردوها کودکان و جوانان مستعد را به همراه تعدادی نویسنندگان توانا و نابصره به اردوهای (۱روزه به اردوگاههای خارج از شهر می‌فرستند که در این مدت این افراد در کارگاههای آموزشی و جلسه‌های نقد و بررسی کتاب شرکت می‌کنند و از تجربیات نویسندگان همراهمشان استفاده می‌کنند.

بنیاد کتاب Great

۵۰ سال قبل ۲ نفر از اساتید دانشگاه شیکاگو آمریکا جشن **Great Book** را به راه‌انجامند. اساتید دراست دیوست دانشگاه شیکاگو آن زمان به هم‌راه یکی دیگر از دانش‌پژوهان آن‌سنگه موریتسر ائیزر گروهای بحث و مناظره کتاب از دین‌سندهای کتاب و مطالعه تشکیل دادند که در این گروه‌ها افراد در هر جمع می‌شدند و در مورد کتاب‌هایی که خوانده بودند به بحث و گفت‌وگو می‌پرداختند. بارش‌این جشن در سال ۱۹۳۷ این درد بنیاد کتاب **Great** را تأسیس کردند و هدف اصلی خود را تشویق شهروندان‌شان برای مطالعه قرار دادند تا آنها بیاموزند که از هر فرصتی برای مطالعه استفاده کنند، در مورد آنچه که می‌خوانند بحث کنند نظر بدهند و از نوشته‌ها و کتاب‌های دیگران مطالب توأمیابند. این بنیاد به وسیله برنامه‌هایی با طراخی می‌کند قصد دارد یک حرکت جدیدی را در اجتماع‌های کسب معلومات آن هم فراز از کلاس‌ها و کتاب‌های درسی ایجاد کند.

یکی از مهم‌ترین این برنامه‌ها **Great Book Mentor** است که از سال ۱۹۶۲ تاکنون اجرا می‌شود. توسط این برنامه دانش‌آموزان یاد می‌گیرند

بنیادهای کتاب (**Book Foundation**) معمولاً مراکز مستقل و غیر دولتی هستند که توسط فرد یا افرادی تأسیس می‌شوند که هدف اصلی آنها گسترش فرهنگ کتابخوانی در کشورشان و یا منطقه‌ای خاص است.

این بنیادها برای رسیدن به این هدف بزرگ روش‌های گوناگونی را مانند برگزاری کارگاههای آموزش کتابخوانی و جلسات نقد و بررسی کتاب، اهدای کتاب، تأسیس کتابخانه، انتشار کتاب و انتخاب کتاب‌های برتر به کار می‌گیرند.

به دلیل اینکه این بنیادها بیشتر به‌صورت منطقه‌ای عمل می‌کنند شاید ما نتوانیم در جلسات نقد و بررسی کتاب‌های دولتی و وب‌های اختصاصی این بنیادها منابع بسیار خوبی برای دسترسی به نتایج تحقیقات آنها و آشنایی با فعالیت‌های افرادی است که با اهداف خودخواهانه خود سعی در کتابخوان کردن جوامع خودشان بویژه دانش‌آموزان دارند تا شاید هر روز بیشتر از روزگلی به آنها پیام‌رساند که زنگهوار تا نگور دانش بجوی.

بنیادهای کتاب در جهان

تا با مهارت‌های باذقت خواندن و گوش دادن، خوب نوشتن و خوب صحبت کردن و فکر انتقادی آشنا شوند.

تاکنون بیش از ۱ میلیون دانش‌آموز منابع ابتدایی، راهنمایی و دبستانی از مدارس دولتی و خصوصی آمریکا در این طرح شرکت کرده‌اند و سالانه برای ۱۵ هزار معلم و خانواده‌های داوطلب، کارگاههای آموزشی برگزار می‌شود. برآورد شده است که این ۱۵ هزار نفر بیش از ۸۵۰ گروه بحث و گفت‌وگو را تشکیل داده‌اند که به‌صورت منظم در کتابخانه‌ها، منازل، مدارس و انجمن‌های شهر انجام گرفته‌اند. سایر برنامه‌ها و خدمات این بنیاد عبارتند از:

کتاب رایگان

با خرید ۳ کتاب از فهرست کتاب‌های این بنیاد کتاب چهارم را به‌صورت رایگان دریافت خواهید کرد.

خدمات online

اتصال به کتابخانه، آگاهی از آخرین کتاب‌های منتشرشده بنیاد، مطالعه خبرنامه و اشتراک آن، دسترسی به سری کامل برنامه‌های **Home**، مفاهیم طرح و چگونگی اجرای آن، راهنمایی جلسات بحث، منابع ویژه برای استفاده کتابخانه، فرستگاه کتاب‌ها و تماس با اعضای بنیاد به‌وسیله آدرس‌های الکترونیکی و مطرح کردن سوالات و راهنمایی گرفتن از آنها به طوری که حتی در برخی موارد آنها فردی را به محل کار شما می‌فرستد تا به‌طور کامل شما را با برنامه‌های بنیاد آشنا کند.

شرکت در سمینارها و کنفرانس‌های آموزشی

این بنیاد در بسیاری از کنفرانس‌های آموزشی حرفه‌ای را برپا می‌کند تا به این وسیله مدیران آموزشی و مسئولان را با برنامه‌های خود بیشتر آشنا کند به آدرس **www.greenbooks.org** مراجعه کنید در بخش کنفرانس‌ها تاریخ، محل و موضوع سمینارها و جلساتی را که این بنیاد در آنها شرکت خواهد کرد را ببینید. (ازذهایی مدیران مدارس ابتدایی و راهنمایی، سپس پرورک، ۱۵ آگوست)

بنیاد کتاب کنیا

این بنیاد که یکی از **WGO**های سازمان خیریه آمریکایی (OOB) است به‌وسیله پیشگامان و برترین اهدافندگان کتاب از آمریکایی شمالی و اروپا در سال ۱۹۸۲ توسط کیتا تأسیس شد. آنها مأموریت دارند که کتاب و سایر وسایل کمک‌آموزشی را از اهدافندگان محلی و خارجی دریافت کنند و در مدارس و مؤسسات آموزشی این کشور توزیع کنند. اداره امور بنیاد نیز به‌وسیله حق عضویت یا شهریه‌ای است که در ابتدا، هر کدام از اعضا پرداخت می‌کند البته برخی ارگان‌ها مانند شرکت زده‌آهن و وزارت آموزش و پرورش کنیا نیز از این بنیاد حمایت می‌کنند.

این بنیاد کتاب‌های اهدایی را از مراکز مثل بانک جهانی کتاب (۱۹۹۱) کتاب برای آفریقا (آمریکا)، کتاب برای جهان (آمریکا) امداد کتاب جهانی (کانگای) یا **Green Book Foundation** دریافت می‌کند و آنها را در سطح مدارس و کتابخانه‌های کتاب توزیع می‌کند.

بنیاد کتاب نیوزلند

این سازمان که با هدف ارائه خدمت به کودکان نیوزلندی راه‌اندازی شده است، در ماه فوریه سال ۱۹۹۸ تأسیس شد و حول اهدافی مانند ارتقای سطح سواد و آبیات کودکان شکل گرفته. میزان عضویت در این سازمان، نمایندگان دامنه وسیعی از مراکز و افراد علاقه‌مندی است که خواهان مشارکت جهت پهنه‌سازی ادبیات کودک در این کشور هستند. برای نمونه اکثر مراکز فرهنگی، از طریق‌روا، نویسندگان، ناشرین، کتابفروشان، خانواده‌ها و دبیران از طرفداران و مقاصبان بنیاد کتاب در نیوزلند محسوب می‌شوند. از جمله اهداف این سازمان می‌توان به افزایش آگاهی عمومی، فهم ارزش کتاب‌ها، مطالعه برای کودکان و نوجوان در نیوزلند و پشتیبانی برای توسعه بومی ادبیات کودک اشاره کرد.

جوایز سازمان

بنیاد کتاب کودک در نیوزلند هر ساله ۳ نوع جایزه اروزشده به شرکت‌کنندگان و مقاصبان حاضر و مسافران نگارش اهدای می‌کند. ۱) جایزه کنفرانس مارگارت‌ماهی؛ که وی آن را در اختیار فردی

گزارش

کتاب ایران در جهان

مهریس خوی- مریم محبی

بنیادهای کتاب (**Book Foundation**) معمولاً مراکز مستقل و غیر دولتی هستند که توسط فرد یا افرادی تأسیس می‌شوند که هدف اصلی آنها گسترش فرهنگ کتابخوانی در کشورشان و یا منطقه‌ای خاص است.

این بنیادها برای رسیدن به این هدف بزرگ روش‌های گوناگونی را مانند برگزاری کارگاههای آموزش کتابخوانی و جلسات نقد و بررسی کتاب، اهدای کتاب، تأسیس کتابخانه، انتشار کتاب و انتخاب کتاب‌های برتر به کار می‌گیرند.

به دلیل اینکه این بنیادها بیشتر به‌صورت منطقه‌ای عمل می‌کنند شاید ما نتوانیم در جلسات نقد و بررسی کتاب‌های دولتی و وب‌های اختصاصی این بنیادها منابع بسیار خوبی برای دسترسی به نتایج تحقیقات آنها و آشنایی با فعالیت‌های افرادی است که با اهداف خودخواهانه خود سعی در کتابخوان کردن جوامع خودشان بویژه دانش‌آموزان دارند تا شاید هر روز بیشتر از روزگلی به آنها پیام‌رساند که زنگهوار تا نگور دانش بجوی.

قرار داد چراکه او را از عوامل مؤثر رشد ادبیات کودک و رواج مطالعه بین نوجوانان نیز است. گروهی از افرادی که تاکنون موفق به دریافت این جایزه شده‌اند، عبارتند از: مازنگار شعلی (۱۹۹۱)، دوروشی بانگر (۱۹۹۲) جوی کلر (۱۹۹۳)، سز گنبد (۱۹۹۵) ۱۲ جایزه نام هیت گنبد و بی هوران شخصیت برجسته‌ای جهت پهنه‌سازی ادبیات کودک در نیوزلند شده‌اند. این جایزه هر ساله به نویسندگان کودک در سن ۱۷ تا ۳۲ سال اهدا می‌شود. لوئانگ گنکور برای داستان اسپه‌های ایستان (۱۹۹۶) هنرکن برای تو (۱۹۹۸) از دریافت‌کنندگان جایزه کودک‌دو برای داستان اسپار سال ۱۹۹۸ در مجلس یادبود کانگ گوردن (۱۹۹۷-۱۹۹۶) - ویژه داستان‌های عاشقانه انتخاب شدند.

فعالیت‌های جانبی بنیاد

۱) ایجاد منابع معتبر از سخنرانی‌ها و کنفرانس‌های حاضرانمیت و قابل دسترسی نبودن آنها برای عموم.

۲) فعالیت‌ها و نویسندگان برجسته که به‌واسطه گروه‌های مشارکتی سازمان ترتیب داده می‌شود.

۳) نشر کنفرانس جایزه مارگارت‌ماهی و ارائه سخنرانی‌های منتخب و مهم

۴) تدارک فهرست منابع آثار ملی و نشر خبرنامه‌های مراکز فرهنگی.

بنیاد کتاب مجارستان

این سازمان فعالیت‌ها و سخنرانی‌های گوناگونی جهت بهبود وضعیت فرهنگی و تحصیلی در مجارستان انجام داده است. یکی از اقداماتی که اخیراً از سوی مسؤولان بنیاد کتاب مجارستان شکل گرفته است ارتقاری سرمایه‌های جهت ترجمه کتاب‌های این کشور به زبان‌های دیگر دنیا می‌باشد.

۱) وظایف اصلی بنیاد:
این مدیران این مرکز عبارتند از:
۲) توسعه اکثر معیار به زبان‌های خارجی.

۳) تأسیس مرکز اطلاع‌رسانی عمومی.
به این منظور یک قسمت مالی از سوی صندوق این بنیاد به ناشران خارجی داده شده است و مسؤولان این سازمان در نظر دارند که ۶۰ درصد از کل هزینه ترجمه آثار را به آنها بپردازند.

به همکاران بنیاد کتاب مجارستان بازرسان مدارکی مانند فرم تقاضا معرفی کرده‌ای از نویسنده، کتاب مورد نظر، شماره نشر آن و… عضویت خود را در بخش ترجمه آثار مجاری اعلام می‌کنند. سازمان در ازای برگردان آثار مجار مبلغ تعیین شده را مستقیماً به ناشران خارجی می‌شود خواهد کرد.

۱۱

شماره ۲۱۰

شده ۷ آذر ۱۳۸۲

شماره ۲۱۰

شده ۷ آذر ۱۳۸۲

دانش آموزان کمک می‌کنند. «آمورت آموزشی مسؤران کتابخانه‌های مدارس از جنبه فیزیکی تنها به فضای کتابخانه خلاصه نمی‌شود. تنظیم گردش‌های علمی که جزو لاینفک برنامه آموزشی مدارس است در حیطه و تقابلی کتابداران مدارس است. گردش‌های علمی منطبق با موضوعی است که دانش آموزان به طور گروهی در مورد آنها تحقیق کرده‌اند اما مهم‌ترین و ارزنده‌ترین کاری که به طور سالانه توسط کتابداران انجام می‌شود تهیه و تولید کتاب سال مدارس است. هر سال به مناسبت سالگرد تأسیس مدرسه جشنی با حضور والدین و دست‌اندرکاران در مدرسه برگزار می‌شود. جشن سالگردیانه به مناسبت آموزشی هیجده‌گانه در روز سالگرد نوازه‌پویانکه در اواخر سال تحصیلی برگزار می‌شود. از ابتدای سال تحصیلی کتابداران مدارس فهرستی از دانش آموزان و علایق آنها به کتاب‌ها و سرگرمی‌های مختلف را همراه با مشخصات از والدین آنها تهیه می‌کنند. براساس برنامه‌ریزی و دانش آموزان هر کلاس یک عکس گروهی نیز تهیه می‌شود. عکس‌ها مشخصات کلاسی‌ها و دانش آموزان به علاوه همه آنچه در طول سال تحصیلی در مدرسه رخ داده در کتاب سال مدرسه گنجانده می‌شود. کتاب فهرست شده را می‌توان پیش خرید کرد اما همواره نیز می‌توان نسخه‌ای از آن را در کتابخانه مدرسه یافت. همانطور که مشخصه‌های از کتاب سال‌های قدیمی را نیز یافت. در جشن سالگرد مدرسه کتابخانه‌های برای بازدید عموم مردم باز آماده بود تا که به سال تحصیلی‌های جدید به دیدار عکس و تفصیلات مربوط به هر کتاب سال تحصیلی شان بروند بلکه همکلاسی‌های قدیمی همان مدرسه نیز را نشانهای کتاب سال دوران تحصیل خود خاطراتشان را مرور کنند. صاحب این قلم خود در بازدید از یکی از کتابخانه‌ها، در جشن سالگرد مدرسه، نه تنها کتاب سال مربوط به ۱۳۷۷ پیش مدرسه‌ای را اورق رده بلکه با جمعی از همکلاسی‌های همان سال مدرسه نیز به یک گفت و گو گذراند. بنابراین کتابخانه‌های مدارس از طریق چاپ کتاب سال، محل آشنایی میان نسل‌های گذشته و حال جامعه محسوب می‌شوند. علاوه بر این، ثبت علائق دانش آموزان در کتاب سال به والدین آنها کمک می‌کند تا شناخت دقیق‌تری از روحیات فرزندشان به دست آورند.

کتابخانه‌های بازاری

ست قدیمی قهوه یا چایخانه داری یا نشینی از انگلستان به استرالیا رسیده است. اما شیوه جدیدتر کتاب - قهوه‌خانه داری ایده‌ای فراگیر و استرالیایی است. تقریباً هر قهوه‌خانه در میان‌الوی‌ها از کتاب قرار گرفته‌است. کتاب‌های قهوه‌خانه‌ها بندهت قدیمی هستند و به همین ترتیب آنهاهی که به سراغ کتاب -قهوه‌خانه‌ها می‌روند معمولاً قشر جوان‌تر جامعه هستند. به همین ترتیب کتاب - قهوه‌خانه‌ها محل گفت‌وگو‌های مربوط به حوزه نشر و نوشتار تلقی می‌شود. نکته مهم دربارهٔ کتاب -قهوه‌خانه‌ها این است که برخلاف سایر انواع عرضه‌کنندگان مواد خوراکی که همگی در بخش‌های مشخصی از مراکز خرید متمرکز شده‌اند هیچکدام از کتاب - قهوه‌خانه‌ها در بخش فروشندگان مواد خوراکی قرار ندارند. به عبارت دیگر کتاب -قهوه‌خانه داری در زمره مشاغل نظیر رستوران‌داری طبقه‌بندی نمی‌شود. گرچه که ممکن است صاحبان چنین مکان‌هایی علاوه بر فروش چاپ و قهوه‌انواعی از شیرینی‌ها را نیز به مشتریان عرضه کنند. در تمام کتاب -قهوه‌خانه‌ها علاوه بر نویسندهی سفارش داده شده، قلم و کاغذ نیز برای مشتریان تازک دیده شده تا ایده‌های جدید آنها از مرز گفت‌وگو فراتر رفته به نوشتار تبدیل شوند. حاصل گفت‌وگوهای کتاب - قهوه‌خانه‌ها گاه به صورت

کتاب

روش ریاضی در فلسفه کانت

اشارات دانشگاه تهران به تازگی کتابی از دکتر علی لاریجانی در زمینه فلسفه کانت منتشر کرده است. این کتاب که «روش ریاضی» نام دارد، نگاه تخصصی بر روش ریاضی در فلسفه کانت دارد. در این کتاب، دانش‌پژوهان با آرای این فیلسوف در باب روش ریاضی آشنا می‌شوند. برای فهم آرای کانت در این باب، پیش از ریاضیات سطح اولیه دانشگاه نیاز نیست، با توجه به اینکه کانت در نظام فلسفه ریاضی خود روش خاصی را پیشنهاد کرده است. در این اثر به ابداً نظری او در باب روش ریاضی پرداخته می‌شود. دکتر لاریجانی این بررسی را در پنج فصل پی می‌گیرد. فصل اول دربارهٔ اسامی و بدنه ریاضیات است. در فصل دوم، برخی خصوصیات شناخت ریاضی، مورد بررسی قرار می‌گیرد و در فصل سوم، این نظریه کانت که ریاضیات مبتنی بر تعریف است، مطرح و بررسی می‌شود.

به نظر او چون ریاضیات مبتنی بر شیوه است و مامی توایم در تعییل، اشکال مورد نظر را بسازیم پس

می‌توانیم همان چیزی را که می‌توانیم، دقیقاً تعریف کنیم. فصل چهارم این کتاب نیز دربارهٔ اکتیو ماتیک بودن ریاضیات است و در نهایت فصل پنجم، بحثی است دربارهٔ نظریه برهان ریاضی که کانت در آن به عقولت‌هایی که بین برهان ریاضی و استدلال فلسفی قائل است، می‌پردازد. اشارات دانشگاه تهران «روش ریاضی در فلسفه کانت» را ازین روز تا پاییز ۱۳۸۳ با شمارگان ۲۰۰۰ نسخه و قیمت ۱۲۰۰۰ ریال روانه بازار نشر کرده است.

پاروتی در روزنامه‌ها چاپ می‌شود. کتاب -قهوه‌خانه‌ها محل عرضه آثار هنری نیز هستند و تقریباً سراسری پیش از رسانه‌های خلاصه نمی‌شود. انتقال اخبار هنری کمک می‌کنند. در کنار اینها، نقاشی‌های کتاب - قهوه‌خانه‌ای را نیز باید از جمله مظاهر هنری نسبتاً جدیدی دانست که رفته رفته توسط دانشجویان هنری در حال معرفی است و عمدتاً به صورت سیاه مشق در تمام کتاب -قهوه‌خانه‌هایات می‌شود. این نقاشی‌ها بر خلاف نقاشی‌های قهوه‌خانه‌ای در ایران که در خارج از قهوه‌خانه‌ها و برای قهوه‌خانه‌ها کشیده می‌شده، از این مکان‌ها برای خارج از کتاب - قهوه‌خانه‌ها ترسیم می‌شود. گاه در میان سیاه مشق‌های دانشجویان می‌توان چهره‌های هنری معروف و غیراسترالیایی را نیز یافت که در حال کاراندن سفری کوتاه و در حالی که برای صرف چای یا قهوه قدم به کتاب - قهوه‌خانه‌ای گذاشته به سوزه نقاشی هنرمندی جوان تبدیل شده است. رفتنی ملایم برای دعوت از نویسندگان برای گذراندن ساعاتی از روز در کتاب - قهوه‌خانه‌ها وجود دارد، گرچه که کتاب - قهوه‌خانه‌ها بر حسب تعلقات فرهنگی مدیریت آنها بدون تلاش اضافی خود به خود همواره محل آمد و رفت گروهی از اهل نشر و نوشتار هستند. از سال گذشته مجموعه مقالاتی تحت عنوان گفت‌وگوهای دربارهٔ جهان ما توسط انجمن نویسندگان علمی استرالیا در حال جمع‌آوری است که برخلاف انتظار گروه کثیری از نویسندگان آن مقالات اصولاً در حوزه‌های غیرعلمی مشغول به کار هستند. اما محور نوشته‌های آنها براساس گفت‌وگوهای است که میان آنها و دیگران دربارهٔ جهان آینده در محل کتاب - قهوه‌خانه‌ها در گرفته است. کتابخانه‌های بازاری را می‌توان نمونه‌های جدیدی از منابع هنوز نامشکوف الهام‌هنری برای هنرمندان دانست، گرچه که نویسندگان استرالیایی در کشف این مکان‌ها پیشقدم بوده‌اند.

کتاب ایران در جهان

هر کتابخانه‌ای نقضای دریافت کتاب‌های کتابخانه‌های دیگر را از آادانه و در دانشگاه مبدأ آنها را تحویل گرفت. به طور معمول کتاب‌های کتابخانه‌های درون یک شهر در روز و کتابخانه‌های شهرهای دیگر تا یک هفته پس از درخواست به دست درخواست‌کننده می‌رسند.

علاوه بر کتاب انواع دیگری از محصولات رسانه‌ای نظیر فیلم‌های ویدئویی، دیسک‌های فشرده صوتی و تصویری و نوارهای صوتی معمولی با تجهیزات دیداری شنیداری مرتبط با آنها در کتابخانه‌ها وجود دارد. خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی اعم از امات، تمدید و نقضای کتاب به‌طور کامل از طریق اینترنت در دانشجویان عرضه می‌شود. علاوه بر این تمام کتابخانه‌ها با موتورهای جست‌وجوی تخصصی مقالات علمی مرتبطند. بنابراین به محض ورود به منابعی که می‌بایست برای استفاده از آنها پولی پرداخت کرد شناسه دانشگاه و شماره شناسایی دانشجویبر روی صفحه رایانه درج می‌شود و به تعداد مقالاتی که استفاده‌کننده دریافت کرده وجه آن به حساب دانشجوی منظور می‌شود. در واقع در تمام منابع تخصصی موجود بر روی شبکه اینترنت جهانی به روی استفاده‌کنندگان از کتابخانه‌های دانشگاهی بااست وجه از راختی می‌توان از طریق حساب مالی دانشجویی وجه آن را پرداخت. منابع موجود در کتابخانه‌ها همگی دارای شناسه‌های جهانی آی.آس.بی.ان و شناسه دانشگاه هستند. این دو شناسه به محققان و دانشجویان کشورهای دیگر نیز اجازه می‌دهد تا با ورود به شبکه اینترنتی هر کتابخانه به سهولت از محتویات تخصصی آن کتابخانه مطلع شوند. به‌طور متداول نیز هر کتابخانه دانشگاهی در ساعت

مشخصی از روز برنامه‌ای برای آشنایی تازه واردین با منابع و تجهیزات کتابخانه‌ای دارد. در این برنامه‌های روزانه هر علاقه‌مندی می‌تواند شرکت کند.

تکنه انتهایی

هژو هم برای بسیاری از علاقه‌مندان کتاب و کتابخوانی بهترین تفریح چیزی نیست جز سیر کردن زمان در فضای آرام کتابخانه. گرچه باید گفت به دلایل بسیار اکنون فضای آرام کتابخانه‌ها به فضای ناآرام تبدیل شده است. یکی از دلایل این تغییر بنیادی، برداشت‌های جدیدتر از گروههای مختلف استفاده‌کنندگان از کتابخانه است. دست‌کم در استرالیا منای قضاوت در مورد کتابخانه غیرتخصصی میزان تأثیر گذاری کتابخانه برمرامجه‌کنندگان از طریق پویایی فیزیکی مکان کتابخانه است. به عبارت دیگر تبدیل کتابخانه از مکانی ساکت به محل اجرای موسیقی و بحث‌های اجتماعی در‌های چنین مکان‌هایی را به روی گروههای جدیدتری از مردم گشوده است. شاید این تجربه برای اجرا در نقاط دیگر جهان نیاز به تغییرات متناسب دیگری داشته باشد. اما در زمینه‌ی اصلی آن که همانا تغییر کالبدی کتابخانه‌ها و بالطبع تغییر در اداره آنهاست از منطلق استدلالی قدرتمندی برخوردار است. براساس این منطق ورود علاقه‌مندان بیشتر به کتابخانه‌ها از گروه‌های متفاوت، به متزلزل فرهنگی جامعه امکان می‌دهد تا از نیازهای اجتماعی -فرهنگی شهروندان مطلع شوند و راههای مناسب برای برآورده شدن آنها را بیابند. به این ترتیب هرچه تنوع مرامجه‌کنندگان به کتابخانه‌ها بیشتر باشد تصویر گویاتری از جامعه در حال تغییر به دست خواهد آمد.

شماره ۲۱۰

شده ۷ آذر ۱۳۸۳

مجله‌های علمی و فرهنگی

در استرالیا مبنای

قضاوت در مورد

کتابخانه

غیرتخصصی

میزان

تأثیرگذاری

کتابخانه‌بو

مراجعه‌کنندگان

از طریق پویایی

فیزیکی مکان

کتابخانه است

مجله‌های علمی و فرهنگی

شماره ۲۱۰

شده ۷ آذر ۱۳۸۳

مجله‌های علمی و فرهنگی

نقد مدرن به اعتقاد بسیاری در دهه سیست در دانشگاه تهران با درس های دکتر فاطمه سیاح آغاز شد، اما امروز پس از این همه سال نقد چه جایگاهی دارد؟ در پاسخ به این پرسش عده ای بر این باورند:
نقدی ایمن جدا از نقد و انتقاد به مفهوم عام قابل تصور نیست، چون جامعه ایران سابقه یک استاد طولانی در طول تاریخ را دارد، فرهنگ نقدپذیری در جامعه ما نهادینه شده است تا نگارگر امروز نقد ادبی نماید. آیا دانشگاه های ادبیات وظیفه تربیت منتقد را دارند؟ ایوه آثار تئوریک نقد که در دهه اخیر ترجمه و منتشر شده، آیا به دانش نقد در نزد ما منجر شده است؟ آنچه به عنوان نقد در مجلات ادبی و در مطوعات چاپ می شود آیا معیارهای یک نقد علمی را دارد؟ آیا اهل قلم ظریف و تحمل نقد آثارشان را دارند؟ وضعیت نقد کتاب در ایران چگونه است و چگونه باید باشد یا نه؟
۸۳ تن از فرهنگ سازان، این مباحث را در میان گذاشته ایم که بخش هفتم آن را می خوانید.

نقد ؛ زوایای خلاقیت و آفرینش

محمدضمیران نویسنده:

نقد به مثابه آفرینش خلاق

معمولا نقدهایی که من در ایران رایج به کتاب های مختلف شده ام، آن سوابق و معیارهایی که در چارچوب های تعریف شده مورد توجه قرار می گیرد به نقد کتاب می پردازند،

روی کتاب های فارسی خیلی کمر خیزیده می شود. از جمله نقد کتاب، به هیچ وجه تنها ایرادگیری و بهانه گیری نیست. نقد بررسی همه جوانب یک اثر است. بنابراین در بررسی یک کتاب آخرین بحث، ممکن است بحث داورى پیرامون چند و چون ارزش کتاب و نقاط ضعف آن باشد. نقد کتاب هایی که من دیدم و خواندم بیشتر نشان دهنده حب و بغض ها و با تعریف و تمجیدهایی است که منتقد تازر می کند. در مجموع کستر محتوای کتاب ها مورد توجه واقع می شود. یعنی به جای اینکه به موضوع کتاب و ویژگی های آن بپردازند، با نویسنده کتاب کار دارند. به این معنا می بینم. وقتی در غرب کسی کتابی را نقد می کند، قطع نظر از اینکه نویسنده چه رابطه ای با او دارد، هیچ وقت نویسنده را آماج حمله های خودش نمی کند، بلکه صرفاً به داورى در زمینه متن کتاب می پردازند. بنابراین در ایران می بینیم نقدهای زیادی با چنین رویکردی نوشته می شود البته در غرب به چنین نقدهایی هست ولی این نقد در جهان امروز بسیار کهنه و بدون اعتبار است. معمولاً به این نوع نقد، نقد پیوگرافیک می گویند، با نقد مبتنی بر شرح حال و وضعیت نویسنده که اعتراض چندان قابل بحث و بررسی نیست.

افرادی هم هستند که در سال های اخیر از منظر زیانناختی، یا از منظر روانشناختی، یا از منظر جامعه شناسی برخی از آثار داستانی را نقد و بررسی کرده اند و می کنند. این نقدها بر اساس الگوها و الگوهای محتر می نوشته می شود. یعنی اگر کسی اثری را از منظر روانشناختی بررسی کرده، روانشناسی را در متن اثر اعمال می کند نه روی نویسنده اثر. اگر این تئوری را به نویسنده اثر تعمیم بدهد دیگر آن نقد چهار وضعیت می شود که به آن می گویند، مسفطه. این نقدهای تخصصی بسیار معدودند. کسانی مثل دکتر محمد صنعتی که از او رویه کار خودشان یک اثر را نقد و تحلیل می کنند که خیلی هم ارزشمند است. یعنی همان کاری که روی کتاب هدایت انجام داد ایندهای دیگری که نوشت، خیلی قابل توجه است. به دلیل اینکه اساس یک الگوی روانکاوه در بررسی چند و چون یک اثر اعمال شده است یا کسی که از او رویه زیانناختی یک اثر را نقد می کند، می تواند به دستاوردهای بسیار مهمی بینجامد و راهگشایی دیگران باشد.

من فکر می کنم کتاب های تئوری نقد که طی سال های اخیر منتشر شده اند در دانش منتقدان و آگاهی اهل قلم تا حدی مؤثر بوده اند. ولیکن بیشتر منتقدان قطع نظر از ادبیات نقد، وارد حوزه نقدنویسی می شوند. اگر آن الگوها و تئوری ها به عنوان راهنمای عمل در نقد یک اثر به کار بگیرند، باعث اتصادی نقدهایشان و بهتر شدن آن می شود. حتی نقد می تواند به عنوان یک اثر زننده و مستقل قابل مطالعه و ناشی از یک خلاقیت باشد. مثلاً رولان بارت می گوید: تنها نوشتن یک اثر کار خلاقانه و آفرینشی نیست، بلکه نقد آن هم می تواند یک کار خلاقه تلقی شود. بنابراین از این زاویه اگر نگاه کنیم، نقد هم می تواند برای خواننده، لذت بخش و جذاب باشد. من اعتقاد دارم اگر نقد با همان اصول علمی و منطقی و منصفانه نوشته شود، بدینهی است هر اهل قلمی آن را می پذیرد و به آن گوش می کند، چه با دیدگاه منتقد موافق باشد چه مخالف.
راه اهل قلمی باید سعی کند، از نقد اصولی و علمی پیاموزد، چه بسا اهل قلمی که رهنمودهای منتقد را در تولید چاپ کتابش لحاظ می کند با در تألیف کتاب بعدی آن را به کار می بندد. اما در پلیرش و تحمل نقد، اثر او متفاوت عمل می کند. جمع بندی این موضوع برای

من خیلی مشکل است که بگویم امروز اهل قلم ناچه جد تحمل نقد آثارشان را دارند. افراد در برخورد با این موضوع متفاوتند و ظرفیت ها هم متفاوت است. بنابراین نمی توان یک ارزیابی کلی داشت، اما ظاهراً نقدهای عوب به نویسنده گان کمک شایانی کرده.

تربیت منتقد هم در داخل دارد. یکی دانشگاه ها هستند که می توانند مابقی نقد را با اهمیت تلقی کنند. ولی ظاهراً در برنامه درسی دانشگاه ها، به مبانی نقدها بهت لازم را نمی دهند. از طرف دیگر نقدهایی مبتنی بر بیوع شخصی و مطالعه مستمر و خلاقیت فردی شکل گرفته به همین خاطر اغلب منتقدان به دوره های دانشگاهی دیده اند و نه در رشته خاصی از نقد تخصصی لازم را دارند. همین گروه اگر معیارهای معتبر نقد را در نوشته هایش مراعات کند می تواند منتقدان خوبی در جامعه فرهنگی باشند. امروز نقد پراکنک خیلی بیشتر رایج است تا نقد علمی. عده ای هم که خودشان را منتقد می دانند، مشخص نیست، چارچوب هایی را که در نقد یک اثر اعمال می کنند، چگونه است و در کدام مکتب نقد، قابل ارزیابی است. اگر اهل داد و ستد یا بدستان های رایج باشند، وضع از اینکه هست بهتر

و بهتر خواهد شد. حتی می توانند مسیر تازه ای در عرصه نقدنویسی باز کنند.

کمال اجتماعی چندنی ویراستار:

شم انتقادی و تقاهم اهل قلم

طی چند سال اخیر نقد کتاب روی هم رفته بدنبوده است. مثلاً مجموعه فرهنگ بزرگ سخن؟ که منتشر شد و خود من هم یکی از ویراستاران آن بودم، نقدهای خوبی در موردش نوشته شد و در مجلات و روزنامه های کشور خیلی خوب معرفی شد. طوری معرفی شد که چاپ اول آن خیلی سریع فروش رفت. البته من آنقدر گرفتار کارهای ویرایشی هستم که نمی توانم نقدهایی که در مجلات و روزنامه ها چاپ می شود، به طور مداوم پیگیری کنم. در مجموع وضعیت نقد در حال حاضر در ایران خوب است. اگر نقدهای که نوشته و منتشر می شوند بی غرضانه و اصولی باشد، همه آن را می پذیرند. اما نقد گاهی ابرازی برای تسویه حساب های شخصی می شود و اگر بخواید اگر نویسنده ای را زیر سوآل ببرد، مسلماً باعث عکس العمل نویسنده می شود. سابقاً اهل قلم، نقد را کمتر تحمل می کردند. اما در این یکی، دو دهه اخیر قدرت تحمل نقد بیشتر شده است. قبل از انقلاب گاهی یک نقد سبب درگیری و اقدام جویمی می شد. حتی نویسنده و منتقد نسبت به هم حناکی می کردند. اما بعد از انقلاب کمتر چنین وضعیتی پیش می آید. نقدها هم البته محترمانه تر شده اند.

به مناسبت برگزاری

نخستین جشنواره نقد کتاب در ایران

بک پرسش - ۸۳ پاسخ

نقد ادبی در دهه سیست در دانشگاه تهران با درس های دکتر فاطمه سیاح آغاز شد، اما امروز پس از این همه سال نقد چه جایگاهی دارد؟ در پاسخ به این پرسش عده ای بر این باورند:
نقدی ایمن جدا از نقد و انتقاد به مفهوم عام قابل تصور نیست، چون جامعه ایران سابقه یک استاد طولانی در طول تاریخ را دارد، فرهنگ نقدپذیری در جامعه ما نهادینه شده است تا نگارگر امروز نقد ادبی نماید. آیا دانشگاه های ادبیات وظیفه تربیت منتقد را دارند؟ ایوه آثار تئوریک نقد که در دهه اخیر ترجمه و منتشر شده، آیا به دانش نقد در نزد ما منجر شده است؟ آنچه به عنوان نقد در مجلات ادبی و در مطوعات چاپ می شود آیا معیارهای یک نقد علمی را دارد؟ آیا اهل قلم ظریف و تحمل نقد آثارشان را دارند؟ وضعیت نقد کتاب در ایران چگونه است و چگونه باید باشد یا نه؟
۸۳ تن از فرهنگ سازان، این مباحث را در میان گذاشته ایم که بخش هفتم آن را می خوانید.

نقد ادبی در دهه سیست در دانشگاه تهران با درس های دکتر فاطمه سیاح آغاز شد، اما امروز پس از این همه سال نقد چه جایگاهی دارد؟ در پاسخ به این پرسش عده ای بر این باورند:
نقدی ایمن جدا از نقد و انتقاد به مفهوم عام قابل تصور نیست، چون جامعه ایران سابقه یک استاد طولانی در طول تاریخ را دارد، فرهنگ نقدپذیری در جامعه ما نهادینه شده است تا نگارگر امروز نقد ادبی نماید. آیا دانشگاه های ادبیات وظیفه تربیت منتقد را دارند؟ ایوه آثار تئوریک نقد که در دهه اخیر ترجمه و منتشر شده، آیا به دانش نقد در نزد ما منجر شده است؟ آنچه به عنوان نقد در مجلات ادبی و در مطوعات چاپ می شود آیا معیارهای یک نقد علمی را دارد؟ آیا اهل قلم ظریف و تحمل نقد آثارشان را دارند؟ وضعیت نقد کتاب در ایران چگونه است و چگونه باید باشد یا نه؟
۸۳ تن از فرهنگ سازان، این مباحث را در میان گذاشته ایم که بخش هفتم آن را می خوانید.

نقد ادبی در دهه سیست در دانشگاه تهران با درس های دکتر فاطمه سیاح آغاز شد، اما امروز پس از این همه سال نقد چه جایگاهی دارد؟ در پاسخ به این پرسش عده ای بر این باورند:
نقدی ایمن جدا از نقد و انتقاد به مفهوم عام قابل تصور نیست، چون جامعه ایران سابقه یک استاد طولانی در طول تاریخ را دارد، فرهنگ نقدپذیری در جامعه ما نهادینه شده است تا نگارگر امروز نقد ادبی نماید. آیا دانشگاه های ادبیات وظیفه تربیت منتقد را دارند؟ ایوه آثار تئوریک نقد که در دهه اخیر ترجمه و منتشر شده، آیا به دانش نقد در نزد ما منجر شده است؟ آنچه به عنوان نقد در مجلات ادبی و در مطوعات چاپ می شود آیا معیارهای یک نقد علمی را دارد؟ آیا اهل قلم ظریف و تحمل نقد آثارشان را دارند؟ وضعیت نقد کتاب در ایران چگونه است و چگونه باید باشد یا نه؟
۸۳ تن از فرهنگ سازان، این مباحث را در میان گذاشته ایم که بخش هفتم آن را می خوانید.

نقد ادبی در دهه سیست در دانشگاه تهران با درس های دکتر فاطمه سیاح آغاز شد، اما امروز پس از این همه سال نقد چه جایگاهی دارد؟ در پاسخ به این پرسش عده ای بر این باورند:
نقدی ایمن جدا از نقد و انتقاد به مفهوم عام قابل تصور نیست، چون جامعه ایران سابقه یک استاد طولانی در طول تاریخ را دارد، فرهنگ نقدپذیری در جامعه ما نهادینه شده است تا نگارگر امروز نقد ادبی نماید. آیا دانشگاه های ادبیات وظیفه تربیت منتقد را دارند؟ ایوه آثار تئوریک نقد که در دهه اخیر ترجمه و منتشر شده، آیا به دانش نقد در نزد ما منجر شده است؟ آنچه به عنوان نقد در مجلات ادبی و در مطوعات چاپ می شود آیا معیارهای یک نقد علمی را دارد؟ آیا اهل قلم ظریف و تحمل نقد آثارشان را دارند؟ وضعیت نقد کتاب در ایران چگونه است و چگونه باید باشد یا نه؟
۸۳ تن از فرهنگ سازان، این مباحث را در میان گذاشته ایم که بخش هفتم آن را می خوانید.

فرزان سجودی مترجم و نویسنده:

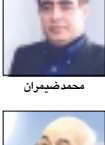
نقد و دیکتاتورهای کوچک

اگر به طور مشخص در حوزه ادبیات داستانی بخوام نظر بدهم نقد کتاب در ایران وضعیت چندان بدی ندارد. من به این خاطر که داور جشنواره بلدا هستم در نتیجه مقدار زیادی از نقدهای منتشر شده و کتاب هایی را که در زمینه نقد ادبی منتشر شده بود، خواندم ام. مهمترین ویژگی این آثار این است که فاقد پیادهای نظری هستند و از یک روش شناسی مدونی پیروی نمی کنند در نتیجه دچار نوعی آشنگی و لغاطشی می شوند. من متشخصاً دارم درباره نقد ادبیات داستانی صحبت می کنم.

می خواهم بگویم یکی از دلایلی که نقد در ایران پانگرفته، به آن صورت که مورد نظر ساست و به آن شکل که در غرب رایج است یک نقد نظری یا پیادهای روشمند یکی از دلایلش همین است که اهالی قلم و نویسندگان در مجموع روی خوش نشان نمی دهند، به مقوله نقد و نقادی. این شاید ناشی از ساختارهای فرهنگی جامعه نقد و ما در آن درگیر هستیم. اصولاً نقدپذیری لازمه یک پرورش خاص و یک فضای آرام و آزاد است و محیط دموکراتیک می خواهد. امروز نویسندگان در برخورد با نقد آثارشان مثل دیکتاتورهای کوچک عمل می کنند و میدان بحث و جدل را می بندند. این به آن معنا نیست که نقد حقیقتی را درباره ادبیات می گوید بلکه به این معناست که بدینرم نقد هم متنی دیگر در کنار ادبیات باشد و حوزه آذت من و قرأت من تر کندش تمام شده. متأسفانه نقد به

محمدضمیران

کمال اجتماعی چندنی

همین دلایل گفته شده، بسته مانده است.

کتاب‌هایی در زمینه نقد تئوری نقد در طی چند سال اخیر به بازار آمده‌اند که خود من هم شاید یکی از متهمان این مقوله محسوب شوم. این کتاب ماکر خوب ترجمه کندی کسی مگر تأییر مت آنها در حوزه نظری نخواهد بود، اما اتفاقاً که افتاده این است که برخی او مطالب و تئوری‌ها در سطح ترجمه باقی مانده‌اند، این اشکال ندارد مطالب بالاخره باید ترجمه بشوند ولی فرآیندهایی که در طی شدن این تئوری‌ها باشد تا حدودی هم بوسی شدن و در نتیجه تبدیل شدن به ابزارهای مطالعه به کندی صورت می‌گیرد. هر چه بخش اول یعنی ترجمه این آثار سریع‌تر می‌رود هر روز شاهد ترجمه و چاپ کتاب‌های تازه در زمینه نظریه‌ها هستیم، بخش دوم یعنی درونی کردن این تئوری‌ها و تبدیل آنها به ابزاری علمی در دست منتقد برای نقد آثار، حرکت بطی و کند دارد. ضعف در همین جا است، علش من این است که من اغلب این مباحث را در دانشگاه‌ها تدریس می‌کنم و وقتی در کلاس روی یک متن بعد از تدریس بحث می‌کنم، امکان و فرصت فهم شدن این نظریه‌ها وجود نمی‌آید. تئوری‌های نقد صرفاً مطالعه درونی نمی‌شود، بلکه با جدل و کنش‌های و بحث می‌توان بر آن مسلط شد. در نتیجه ضمن اشتراک این کتاب‌ها، به صورتی باید به فکر درونی کردن آنها هم باشیم. باید مراکز آموزشی، مراکزی که محل بحث نظریات و جدل‌های تئوریک هم باشد که فرصت درونی شدن نظریه‌های ادبی فراهم شود، ما اکثر آثارها را چشم‌خوانی می‌کنیم.

نیاید گفت تربیت منتقد، فقط به عهده دانشگاه‌هاست، جنس نقد جنس فعالیت آکادمیک است. در نتیجه دانشگاه باید در این زمینه فعال باشد، البته این به آن معنا نیست که اگر کسی بر اساس معلومات خودش و مدل‌ها و بحث‌ها و مطالعات و مسامحتش خودش را در زمت نقد به آن حد مطلوب رساند متکثرش باشد و بگویم به دانشگاه‌دهه نیست. به هر حال دانشگاه‌ها باید در تربیت منتقدان نقش اساسی داشته باشند. متأسفانه در رشته ادبیات فارسی این نقش را به مفهوم امروز کلمه دانشگاه‌ها به عهده ندارند. یعنی در رشته ادبیات فارسی

نقد وجود داشته باشد و به تربیت منتقدان بپردازند همانگونه که کلاس‌های مختلف در رشته‌های گوناگون وجود دارد. البته کسانی هم داریم که توان خوبی برای نقدنویسی داشته باشند و نقد‌های خوبی بنویسند. حالا بر چه اساسی و با چه محاسباتی یا کار نمی‌کنند و نقد نمی‌نویسند یا فرصت نوشتن ندارند می‌کنند. مشخص نیست با نقد برای آنها از اهمیت چندانی برخوردار نیست. من این طور برای شما می‌گویم، آنقدر که نقد سینمایی می‌بینم نقد ادبی نمی‌بینم. شاید علاوه مردم به سینما بیشتر از علاقه‌شان به مطالعه کتاب باشد. شاید مغفاری رود بیستی و تعارف مانع نوشتن نقد آثار باشد. شاید هم نقد سبب دشمنی تراشی می‌شود و منتقدان خاموش رفتنی برای ورود به این عرصه ندادند. موارد بسیاری بوده که رابطه دو دوست با نوشتن یک نقد تبدیل به دشمنی شده است. متأسفانه همه صابر نویسندگان و مترجمان که خود هم یکی از آنها باشم خیلی کم است. شاید نمی‌توانیم ضعف‌های کارمان را بپذیریم. هیچ وقت حاضر نمی‌شویم به ضعف‌های خود اعتراف کنیم، اما هر چه تعریف و تمجید بشویم و بخوانیم احساس می‌کنیم کم است. باید تلاش کنیم نقد‌های تخصصی

و علمی با بشوین و ترغیب از آن حالت موردی و استثنایی تبدیل به یک فرهنگ عمومی بشود.

کمتر نظریه پرداز و منتقد ادبی پرورش پیدا می‌کنند. دانشگاه بیشتر تخصص‌های زبان ادبی تربیت می‌کند.

افتخارنبوی نژاد،مترجم: نقد کتاب در ایران کمربنگ است

اتفاقاً اخیراً با برادرم حسام‌الدین نبوی نژاد که مجله زنده رود را منتشر می‌کند، صحبت می‌کردم که چرا ما منتقد کتاب نداریم، حتی به او پیشنهاد دادم ویژه‌نامه‌هایی را به نقد و نقدنویسی اختصاص بدهم. به نظر من امروز وضعیت نقد کتاب بسیار بد است. هم به لحاظ کمی و هم به لحاظ کیفی، برای اینکه می‌بینم روزی رمان‌های ایرانی بیشتر نقد نوشته می‌شود تا رمان‌های خارجی که ترجمه می‌شوند. از طرفی نویسندگان ما هم تحمل نقد را ندارند. اصلاً فرهنگ نقدپذیری در جامعه ایران نهایه نشده است. این را جدی می‌گویم. برای اینکه خودم دوستانی دارم و مواردی بوده که روی ترجمه کارهایشان یکی «وبلاگ‌نقد‌هایی نوشتند که باب میلشان نبود و در برخورد با این نقد‌ها از کوره در رفتند». آن‌ها زیاده روی کرده که ترجمه شده‌اند، راجع به تئوری‌های نقد، اما اینکه این آثار چه تأثیری در نقدنویسی ما داشت، نمی‌توانم اظهارنظر کنم. چون خودم منتقد نیستم. نمی‌توانم تأثیرش را توضیح بدهم. اما شخصاً معتقدم این تارم که نقد کتاب در ایران خیلی کم‌رنگ است.

فکر می‌کنم در دانشگاه‌ها می‌تواند کلاس‌های آموزش

هستند که متأسفانه هر سه به عنوان نقد مطرح هستند و البته سرعت تولید و انتشار روزنامه و مجلات بر این خرچم آمیزی مؤثر است. اما عامل اصلی، عامل اصلی نداشتن حس مسؤولیت حرفه‌ای و عدم شناخت حرفه‌ای است هم از سوی منتقدان و هم از سوی نشریاتی که مطلب می‌طلبند. اضافه‌کنیم که معرفی کتاب هم کار باارزش و حرفه‌ای است که به شکل مرتب در نشریات غرب هم به آن می‌پردازند. ولی نباید یا نقد کتاب یکی گرفته شود. اما نقد کتاب یک کار علمی و تخصصی است و منتقد باید علاوه بر مجهز بودن به ابزار و دانش کارش سلیقه و حسند تخصصی خودش را دخالت بدهد. نقد باید مانند هر پژوهش علمی برای بیان خود به زبان شفاف و علمی نیاز دارد. منتظرین از علمی بودن در اینجا این است که باید نواقض خود که مقاله دارد از فرجه علمی‌های قابلیت اطمینان‌پذیری باشد و اصولاً ارزش هر کار علمی به واسطه همین اصل ابطال‌پذیری است. در حالی که نقد ما فاقد این ویژگی است. زبان نقد مجلی برای عرض اندام منتقد می‌شود و گاهی هم اگر همان نقد پیچیده ساده نوشته شود، معلوم می‌شود که حرفی برای گفتن ندارد. البته هر منتقد می‌تواند ادراک سبک نوشتاری باشد اما نباید به وضوح دارد. برخلاف هنر که مامئیتا خود را پنهان می‌کند و قابل تأویل است.

لکنه دیگر، از همه مهمتر سوب و سلاسی از انواع فاکت‌های تئوریک است که پایه و ستای نقد و نظر قرار می‌گیرد و البته برای یادآوری و انتصاف باید اضافه‌کنیم که نقد‌های هم شیوه‌مند و آروزیان‌که به نقد علمی نزدیک است گاهی نوشته شده و می‌شود و جای امیدواری را برای این مقوله مهم نقد که به نظر از عوامل بسیار مهم برای پیشرفت ادبیات یک جامعه است. بازمی‌گشاید. هنر در یک جامعه هم تولد فوآر از سطح آن جامعه برود. لاه دلیل عنصر شهید و خلاقیت اما نقد معمولاً نشان‌دهنده معمل فکری یک جامعه است. ولی از آنجایی که جامعه ما ویژگی‌های منحصر به فردی را در دهه‌های اخیر، بهتر به شدت مستند فرآوری از پلنه تنگ شرایط تبدیل شده. بر تاریخ توسعه یافته نمود است و نقش قدمی و حرفه‌ای و درود و تسامحی توانمندی‌ها و استعدادهای بالقوه و بالفعل جامعه ما بسیار ضروری و بسیار مؤثر است. البته تنها در عرصه ادبیات که در همه عرصه‌ها.

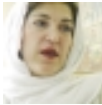
به نظر می‌رسد تحمل در بزاهل قلم در برابرش نقد آثار خودشان وجود ندارد یا بسیار اندک است. اما شیوه بروز این عدم تحمل بستگی به شخصیت و اکثر آن اهل قلم دارد. گاهی این عدم تحمل به خاطر ضعف کار و یا شخصیت مؤلفان و مترجمان است اما با توجه به آنچه که درباره وضعیت نقد پاسخ داده‌ام، به نظرم گاهی عدم تحمل از سوی اهل قلم به دلیل مطلوب نبود وضع نقد در جامعه است. گرچه علت بنیادین آن، اصولاً نبودن مدار و مدار فرهنگ جامعه است. در اینجا مجبورم کمی نگاهم را بچرخانم؛ آن وقت دیگر عدم تحمل را به صورت یک طرفه ویژگی شرعی نمی‌دانم. شما وقتی زمان را به جستجوی زمان از دست رفته مارسل پروست راسی خوانید، بسیاری از حرف‌هایی در پاسخ به منتقدان نوشته شده که پروست را آرزو دارید و پروست آشکارا در این اثرش به آنها جواب می‌دهد. البته تعداد اینجور برخورد‌ها یعنی پاسخ به منتقدین آفرینش آثار ادبی در ادبیات معاصر غرب هم فراوان است و حتی در مصاحبه‌ها و گفت‌وگو‌ی نویسندگان بزرگ غربی آن را مشاهده می‌کنیم.

غالباً شیوه برخورد، تمدنانه و خلاق است و نه متکی بر ناسزا و هتک و افترا. ولی نمونه‌های برخورد پارائوئالی در فرهنگ غرب هم وجود دارد. اما غالب نیست.

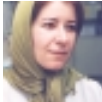
مفید باشد. به نظر می‌رسد اندرختن دانش و آگاهی می‌تواند مؤثر باشد. بر اساس همین اصل باید آشنایی با آثاری که در زمینه تئوری نقد و نظریه منتشر شده‌اند در ارتقای دانش نقد قضا به آن هول حلیم نبوی دیگ اقتادان است. امروعب شدن است. استفاده قاتی‌بابی از تئوری‌های گاه‌ستاین است؛ آنها را به‌مانه و به‌مانه می‌نژول گرفتن است و درک و دریافت ناقصی آنها من گاهی بداولی انقلاب و گروهای سیاسی-ایدئولوژیک می‌افتد که هر کدام برای به کرسی نشاندن حرف خود، فاکت‌های تیرمانندی از آثار مارکس، لنین، مائو، انگلس، گرگامشی و... می‌آوردند.ه نظرم ماهیت قضیه یکی است صورت‌های مختلف است و از سویی دیگر باید از تأثیر ترجمه آثار تئوریک بر مؤلفان گفت که بویژه در عرصه شعر الگو گرفتن از این نظریه‌ها وضعیت شیبه به شوخی را آن هم از نوع گونداژی‌اش به وجود آورده است.

فرزنان سجودی

افتخارنبوی نژاد

فرشته ساری

۱۵

شماره ۲۱۰

شنبه ۷ آذر ۱۳۸۳

www.iranica.com

باند ولی هیشگی نیست آن هم برای ناشری مثل شما؟
بحران کاغذ شاید دوست‌ترین بهانه مسکن باشد ولی واقعیت این است که همین بحران‌های دوره‌ای کاغذ و چاپ و هزار و یک مشکل دیگر آرامش‌کننده روحی شما را از ما گرفته انتشار چنین نشریه‌ای که به‌منوعی یک کار فانتزی محسوب می‌شود در درجه اول مستلزم شرایطی است که من به عنوان یک ناشر یا آرامش‌یافت می‌گیرم باید بشنیم و فکر کنیم اینکه هرروز به دنبال حل مشکل تازه‌ای باشیم ولی با کلیت یک کار بسیار موفقی‌تر است اینکه در حال حاضر هم فهرست‌هایی درست می‌کنیم و موسسات چاپی می‌دهیم ولی حالت می‌تانی بازار نشر آماده کردن در این مورد را از ناشر می‌گرد.

فرض کنیم که ای وب‌ادوبه وجود داشته و فلنک همکاری کرده و

و آرامش و ویات به بازار نشر بازگشت و شما تصمیم گرفته‌ید که چنین نشریه‌ای را منتشر کنید تریج می‌دید این مهم را به تنهایی به عهده بگیرید یا با ناشران دیگر همکاری می‌کنید ؟

فکر می‌کنم بهتر است هر ناشری برای خودش این کار را بکند، چون هماهنگ شدن خیلی سخت است و بهتر است هر ناشری اختصاصی به این کار بپردازد.

در نشریه‌ای که به این صورت منتشر خواهد شد چه مطالبی را کار می‌کنید؟

معرفی کتاب‌ها به صورت مفصل، نقد ادبی، مقاله، رابع

به کتاب‌ها، مطالب‌های جاری انتشارات و... البته ابتدا باید یک رابع حرفه‌ای را دعوت به کار کرد.

به این گروه حرفه‌ای اجزاء می‌دید که بر کتاب‌های انتشاراتان نقد مثنی هم بویستند؟

حرفه‌ای‌ها خودش‌ان خوششان را جمع می‌کنند، البته....

در حال حاضر چگونه تازه نشرتان را معرفی می‌کنید؟

همه کتاب‌های تازه منتشر شده را در این روزنامه‌ها می‌فرستیم

و آنها بنا بر تشخیص خودشان کتاب‌ها را معرفی می‌کنند، برای بعضی

از کتاب‌ها هم آگهی می‌دهیم، نشریات چاپخانه‌ای، جهان

کتاب، بازار نامه، گوی‌هران و روزنامه‌های شرق، همشهری، ایران و...

به‌طور کلیه نشریه‌هایی‌ما معرفی می‌کنند و معاصران که قیلا کنیم

فهرستی هم از کتاب‌های منتشر می‌کنیم و برای موسسات بخش

کتاب می‌فرستیم و بقیه این هم که ارتباطش شغلی است.

با کمی تحقیق و پرس و جو متوجه می‌شویم که ناشران خاصی

هستند که کتاب‌هایشان به این مناسبت‌ها خریداری می‌شود، یکی از

را بر عهده داشت به تازگی به این صورت عمل می‌کنند، با این اوصاف

الگیزه‌ای برای چاپ چنین نشریه‌ای باقی نمی‌ماند، وقتی که همیشه با

مشکل مالی مواجهیم و خودمان را آسان‌گیریم و در بازار خرید و فروش

کاغذ شویم، در واقع آگیزه‌ای نمی‌ماند...

به همکاری با ناشران دیگر فکر نمی‌کنید؟ شاید با همکاری یکدیگر

بتوانید کاری صورت دهید؟

این ایده را چند مشکل همزمان را با خود دارالیم، من بافتن قفسه

خیلی واقع‌گرایانه بود، چنین نشریه‌ای می‌تواند کمک‌زیادی برای ناشران

باشد ولی معاصران که گفتند چند جنبه مشکل دارد، مشکلات ارشاد

و کاغذ و ناشران مستقل به یک سو، ما ایرانی‌ها اصلا کار گروهی بلد

نیستیم، تا به حال چند بار پیش آمده که کار گروهی کرده‌ایم ولی نتیجه

خوبی نداشت، مثل اینکه ما که خود من هم از بی‌انگدازان آن بودم، ایچا

توانستند خواسته‌های ما را بر آورده کنند و مشکل دیگر هم اینکه ما از

جانب هیچ سازمانی حمایت نمی‌شویم.

نمی‌توانید از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درخواست کنید که

حمایت شما بشود؟

می‌توانیم، چون امکانش هست که موافقت کنند ولی مسأله‌ها در

اینجا دستگاه‌های دولتی بر فرد استوارند نه بر سیستم، ما زحمت‌های

زیادی را تحمل می‌شویم و کار را به جایی می‌رسانیم ولی با عوض شدن

یک مدیر همه چیز به هم می‌ریزد ولی با نام این حرف‌ها اگر شرایط مهیا

باشد از چاپ چنین نشریه‌ای استقبال خواهیم کرد.

در این نشریه از چه مطالبی استفاده می‌کنید؟

اطلاعات رسانی و معرفی کتاب که در درجه اول قرار می‌گیرد نقد

کتاب‌ها هم، حتما باید داشته باشیم و همین طرز، مصاحبه‌ها، یادداشت‌ها

و خودنگارگان، آنهاروی خودنگارگان نماند، می‌کنیم، چیزی که ما ناشرها

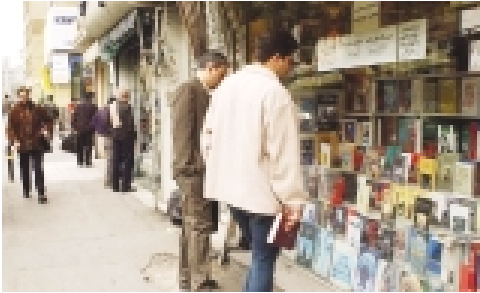
هستیم، فراموش می‌کنیم، همیشه بهمان می‌رود که بازار نشر بر معاصران

استوار است و بهتر است حتی از آنها یکی از زمینین و طایف، ماست، حتی

می‌توانیم از مخاطبانمان نقد خواهیم می‌توانیم نظرانشان را رابع

به کتاب‌های منتشر شده، چاپ کنیم، حتی می‌توانیم بهترین نقد‌های

خوانندگان جایزه بدهیم.

حسین پایا، انتشارات طرح نو:

جناب پایا از روی برآورد نشریه‌ای که تازه‌ترین کتاب‌های ناشران

را معرفی کنید می‌بینید؟

بله، خودمان هم در حال انتشار چنین نشریه‌ای هستیم و امیدواریم

که بتوانیم به‌زودی اولین شماره آن را روانه بازار کنیم.

نام نشریه‌تان چیست اگر آن «مطالبی می‌نویسیم»

است، این نام نشریه‌ها به نظر من، فقط است و ما می‌توانیم که کتاب‌های حوزه

نشر خودمان اعلام‌اسانی را در این نشریه نقد کنیم.

فقط کتاب‌های انتشارات خودتان؟

نه، مهم نیست که کتاب مربوط به کدام انتشارات است، بلکه فقط

باید به حوزه علوم انسانی مرتبط باشد.

چه کسانی این نقد‌ها را می‌نویسند؟

این مسئله خیلی مهم است، منتقد‌هایی که با ما همکاری

می‌کنند، همه در رده بالای نقد نویسی قرار دارند، اصلا یکی از بهترینین

الگیزه‌های ما برای انتشار چنین نشریه‌ای بالا بردن سطح نقد است، همین

احساس می‌کنم نقد‌هایی که بر کتاب‌ها نوشته می‌شوند از سطح لازم

بر خودخوان‌بسنند و آن‌چنان که باید و شاید به کتاب‌ها نمی‌ریزاند، ما یا

کمک گرفتن از منتقدین برجسته می‌خواهیم که نتوانی به نقد کتاب

بداهیم...

فکر انتشار چنین نشریه‌ای از کی شکل گرفت؟

از خیلی وقت پیش، مدت‌ها بود که لزوم آن را حس می‌کردیم ولی

با کمبود امکانات، مواجه بودیم و زمانی که معمولاً برای چنین اقداماتی

بر سر راه ناشر قرار می‌گیرد و حلالا کم‌کم این موانع را بر داشته‌ایم و

به‌هدف خود نزدیکتر می‌شویم.

این نشریه فقط مربوط به انتشارات حساسست؟

بله، خودمان آن را منتشر می‌کنیم ولی به هر حال وقتی که این نشریه

در پایاد ناشر های دیگر هم را نقش نشانی می‌دهند و محیطا ارتباط‌ها

برقرار می‌شود.

اگر ناشران دیگر به همکاری با شما تمایل نشان دهند، از آنها استقبال

می‌کنید؟

بله، البته اگر بتواند خودشان را با استانداردهای ما هماهنگ کنند.

این نشریه به چه صورت منتشر می‌شود؟

به صورت فصلنامه، چون برای نوشتن نقد‌هایی که مد نظر

ماست، مدت زمان زیادی لازم است.

مسئین پایا، از انتشارات توتوس

آقای پایا از داده‌مید وقت به نشریه‌ای فکر کرده‌اید که در آن انتشارات

جدید خود را معرفی کنید؟

فکر می‌دانم که خیلی فکر می‌کنیم ولی فکر‌هاییمان معمولاً عملی

نیست، ولی دانه که کار نشر خود آور نیست، البته اگر از آن کتاب‌های

کنکور و نمانش‌هایی که به اصطلاح پارسی‌اند، حذف کنیم.

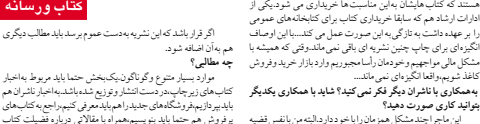
ناشران پارسی دار؟

بله، هر سال می‌نویسیم که در هفته کتاب در تعدادی از مساجد

و مدارس نمایشگاه کتاب برپا شده و از ناشران کتاب‌های خریداری

شده و در معرض دید علاقمندان قرار گرفته ولی ما هر سال فراموش می‌شویم

و کسی برای خرید کتاب مسراغ ما نمی‌آید...

کتاب و رسانه

اگر قرار باشد که این نشریه به دست عموم برسد باید مطالب دیگری

هم به آن اضافه شود.

چه مطالبی؟

مرازه بسیار متنوع و گوناگون یک‌بخش حتما باید مربوط به اخبار

کتاب‌های یز چاپی است، دست انتشارات شروع شده، باید به اخبار ناشران هم

باید برسد، روزنامه‌نگارهای جدید، امیدوارم معرفی کنیم، رابع به کتاب‌های

بزرگوش هم حتما باید، نویسم، هم‌راه با مقالاتی دربارهٔ تقلب کتاب

وروش‌های کتاب، خواست، مطلب می‌تواند بسیار متنوع باشد، بسنگ

دارد که بخوانیم نشریه را در چه سطحی منتشر کنیم.

سطح انتشار آن به چه عواملی بستگی دارد؟

باید که بقدر زیرو داشته باشیم، نشر همان هنگی، مامان‌ها بافضله

باند، مهم‌تر از همه کلی بقدر وقت و انرژی برای این کار بگذاریم.

چرا وقت انرژی لازم را برای این کار نمی‌گذارید؟

من به‌عنوان یک ناشر نمی‌توانم در چند جنبه با انرژی کامل کار

کنیم، باید یک گروه حرفه‌ای را به کار بگیریم، چنین نشریه‌ای باید یک مدیر

مسئول یک مدیر و تعدادی خبرنگار داشته‌باشد و این نوع کار کردن با

گرفزاری خیلی که ما در این جور نمی‌شود.

اگر چند ناشر با کمک هم بتوانند چنین طرحی را به مرحله اجرا

آورند، آیا حاضر به همکاری با آنها هستید؟

حداقلها هم گفتف که ضرورت چنین کاری کفلا احساس می‌شود

و اصلا هر کاری برای وضعیت ناشران هم می‌تواند باعث کمک بزرگی

است، من کتاب‌ها فقط که ضرورت چنین کاری کفلا احساس می‌شود

و در شرایط با کمک که چند ناشر با هم جمع شوند، چنین نشریه‌ای

کار کمبود وقت و انرژی چند انتشارات با هم می‌تواند بتاسیل بزرگی شود

و امیدوارم که از این طریق کتاب‌ها بهتر معرفی شوند و بازار نشر نتانی

بجورد.

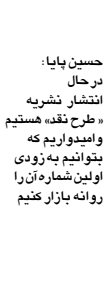
در حال حاضر کتاب‌هایان را چگونه به عموم معرفی می‌کنید؟

به نشریات ویژه کتاب‌های می‌دهیم و در کتاب‌ها کتاب‌ها همان‌ها را هم

برای روزنامه‌ها می‌فرستیم، بیشتر روزنامه‌های ایران همشهری

و شرق، روزنامهٔ شرق، بیشتر همه کتاب‌ها می‌فرزاد و خبرنگاران همیشه

با ما در تماس هستند و به‌عظر من این روزنامه‌ها جزو معلود نشریه‌ای است که

حسین پایا:

در حال

انتشار نشریه

« طرح نقد هستیم

و امیدواریم که

بتوانیم به زودی

اولین شماره آن را

روانه بازار کنیم

ضرورت کتاب را کفلا در کار کرده و به‌مخاطب بپذیری آن فکر می‌کنند.

سیداحمد رضا طاهوری، انتشارات طهوری

راه انداختن یک کتاب با یک بوئن برای معرفی کتاب‌های جدید، آیا

می‌تواند به‌عنوان نشر کمک کند؟

شاید بتواند ولی خود این کار هم مشکلات زیادی را می‌طلبد، بافت

کتاب‌های منتشر خود را در پایان هر سال با کوهی از مشکلات منتشر

می‌کنیم، چه برسد به چنین نشریه‌ای؟

مشکلات‌تان چیست؟

اگر خواهیم چنین کاری را انجام دهیم به امکانات مالی به ما اجازه

می‌دهد، نمی‌توانیم حرفگی...

چرا به همکاری با ناشران دیگر فکر نمی‌کنید این همه ناشر مستخر

نمی‌توانند با کمک هم پروژه‌ای برای این کار اختصاص دهند یا اینکه

بستر فرهنگی آن را آماده کنند؟

مشکل در این جا نیست که کسی به فکر نیست، این کار وقت آزادی

خواهد و مسئولیت، بپذیری، انتخابی ما، یک فصلنامه داشت به نام

دگر آن کتاب‌ها که دو سال منتشر شده، بعد به‌عقلان تجدید چون کسی

نمود که مسئولیت آن را در عهده دیگر دو کارزار در زمان سفر جمعی دید، بعد

تعمدی در بین ناشران وجود داشت، دیگر و ناشران آنها خرجه گرفت، نقد

درگیری‌های متفاوت دراند که وقت پرداختن به چنین کارهای فانتزی

باقی نمی‌ماند...

اگر ناشری هست که چنین نشریه‌ای را منتشر کند، آیا با او همکاری

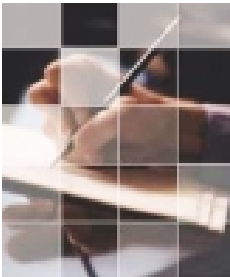
خواهید کرد؟

بله، کمک مالی و هم معنوی تا جایی که در دستم بر بیاید ولی من

هست چنین کاری را نمی‌بینم.

با سردبیران روزنامه‌ها در باره سوژه ای به نام کتاب

بحث تیتتر نیست داریم از عمق یک سوژه حرف می‌زنیم

درباره کتاب و کتابخوانی زیاد شنیده‌ایم و خوانده‌ایم. از همان سنین دبستان که خواندیم *من یار مهریام*، *نانا* و *خوش‌بختیم*.

این یار خاموش در زندگی هر کداممان نقش دراره برای محسوب می‌شود، شخصی از آن به‌عنوان چهار پایه استفاده می‌کند و برای آن دیگری موش و جز-جدا می‌نابذیر است. یکی سال‌به‌سال سراغ کتابخانه نمی‌رود و یکی اگر هر شب یک کتاب نتواند خویش نمی‌برد.

نقش کتاب در زندگی شما چیست؟ چقدر کتاب می‌خوانید؟ هفته‌ای چند تا؟ ماهی؟ سالی؟... از چه طریقی کتاب‌ها را انتخاب می‌کنید؟ از کدام مرجع این کتاب‌ها به شما معرفی می‌شود؟ از کجا می‌فهمید که تازه‌های بازار نشر کدامند؟ از شخصیت و ایده‌های نویسنده‌های مورد علاقه‌تان چه می‌دانید؟ می‌گویند سرانه مطالعه ایرانی‌ها خیلی پایین است. چیزی حدود ۲ دقیقه در سال! شمارگان کتاب‌های ایرانی هم خیلی کم است به‌صورتی که اگر نویسنده‌ای کتابش را در شمارگان ۵۰۰۰تایی چاپ کند در زمره خوش‌شانس‌ها به‌شمار می‌آید!

چنین مسائلی شاید به این علت است که متشکل سازمان‌یافته‌ای برای معرفی کتاب به افشاح مختلف جامعه وجود ندارد که با مراجعه به آن از تازه‌ترین کتاب‌های منتشرشده، مطلع شویم و برای خواندن یا احیاً نتواند نشان اقدام کنیم. معرفی بیشتر کتابها از طریق ارتباطات شفاهی صورت می‌گیرد، یک نفر کتابی را می‌خواند و خواندن آن را به اطرافیانش توصیه می‌کند یا در جمعی راجع به موضوعی صحبت می‌شود و یک نفر کتابی راجع به آن موضوع معرفی می‌کند و یا...

چندی است که روزنامه‌های کشور معرفی کتاب‌های منتشرشده را در برنامه‌های کاری خود گنجانده‌اند ولی آنها هم هنوز به مرجع خاص و مطمئنی برای اخبار نشر تبدیل نشده‌اند. فقط در چند روزنامه محدود میحت معرفی کتاب منظم و به‌روز است و چند روزنامه محدودتر هم به نقد کتاب می‌پردازند و مصاحبه یا نویسندگان کتاب‌ها می‌پراشان جدی است. بیشتر

روزنامه‌ها، کتابها را به‌صورت آگهی معرفی می‌کنند یا اینکه از ستون معرفی کتاب به‌عنوان صفحه پرکن استفاده می‌کنند. انگار مطبوعات‌هایی که دقیقه‌کتاب را در سر بیرون‌اند، انگشت‌شمارند، شاید هم شرایط بر وفق مرادشان نیست...

برای اطلاع از کم و کیف ماجرا به‌سراغ سردبیران چند روزنامه پرتشمارگان کشور رفتیم و از آنها پرسیدیم که سهم کتاب در روزنامه شما چقدر است؟ در شناسنامه همه این روزنامه‌ها کلمه «فرهنگی» بین

کلمات «سیاسی»، «اقتصادی»، «اجتماعی» و... به چشم می‌خورد.

کسری نوری، سردبیر روزنامه ایران
روزنامه «ایران» کتاب‌ها را به‌صورت کوتاه، معرفی می‌کند. او آن معرفی‌های تلگرافی که در کمترین حجم ممکن اطلاعات مفیدی را در اختیار خواننده قرار می‌دهد. این روزنامه تا‌زگی‌ها در پنجشنبه بازار کتاب خود کمی مفصل‌تر به این مقوله می‌پردازد، ولی این صفحه هم هنوز مخاطب زیادی را جذب نکرده است، بالاخص که «ایران» هنوز برای نقد کتاب‌ها و گفت‌وگو با نویسندگان آنها هم برنامه خاص و مشخصی ندارد و هر از چندگاهی به این مقالات سرکشی می‌کند.

کسری نوری، سردبیر این روزنامه در پاسخ به این سؤال که چرا کم به کتاب می‌پردازید، گفت: «خودمان هم خیلی خوب می‌دانیم که سهم کتاب در روزنامه ما کم است ولی باید محدودیت‌ها را هم در نظر گرفت. نیمه‌پایین روزنامه ما به آگهی اختصاص یافته و فعلاً هم امکان اضافه کردن صفحات وجود ندارد و مخصوصاً که بحران کاغذ هم بیادامی‌کنند. به هر حال دامت‌موسومانی که باید به آنها بپردازیم خیلی گسترده است و چون اقتصاد روزنامه هم بر پایه آگهی استوار است چاره‌ای نداریم جز اینکه سهم کتاب را کم کنیم.»

«چرا کتاب؟ چرا اولین گزینه‌ای که برای حلقه به ذهنان می‌رسد، کتاب است؟ فکر می‌کنید صفحه کتاب مخاطب‌پذیر نیست؟

- بستگی به نگاه ما به این صفحه دارد. شاید روزنامه‌ای وجود داشته باشد که هدفش را بر پایه جذب مخاطبان به کتاب قرار داده باشد ولی استراتژی اصلی روزنامه ما این نیست، ما موضوعات دیگری هم برای پرداختن، داریم. در حقیقت مهم‌ترین مسأله در مورد کتاب برای ما این است که مخاطبان را با فرهنگ کتابخوانی آشنا کنیم و تصور می‌کنم که این مهم‌ترین خدمت به کتاب است. سرانه مطالعه در کشور ما خیلی پایین است و دلیلش هم کمبود فرهنگ کتابخوانی در بین مردم ماست، ما باید با نوشتن در مورد کتاب، خوانندگان را به هر چه بیشتر خواندن تشویق کنیم.

-چرا به کتاب و کتابخوانی با نوشته‌های جذاب نمی‌پردازید؟

-جذاب نیست؟...

-نه مثل صفحه حوادث. خودتان بهتر در جریان هستید که یکی از شیرین‌ترین و پرکشش‌ترین قسمت‌های روزنامه شما صفحه حوادث است و نویسندگان روزنامه در این مورد بسیار خوب عمل می‌کنند. چرا در مورد کتاب این طور نیست؟

-واقعیت این است که روزنامه‌نگاری ما در برخی از حوزه‌ها در تربیت نیرو ضعیف است. در آخرین نظرسنجی‌هایی که در روزنامه‌ها انجام شد متوجه شدیم که خبرنگارها در بخش سیاسی بسیار غنی شده‌اند و تحلیل‌های خوبی ارائه می‌دهند و خیلی خوب می‌توانند سیاستمداران را به چالش بکشند ولی نه می‌توانند راجع به کتاب جذاب و شیوا نویسند و نه اینکه توان رویارویی با نویسندگان را دارند. اگر بتوانیم روزنامه‌نگار خوب در حوزه کتاب تربیت کنیم، مخاطبان این صفحه زیاد می‌شوند و بالطبع فرهنگ کتابخوانی هم در جامعه رواج می‌یابد.

سعود داودی، سردبیر یابنی فیلم

مشکل داودی، سردبیر «یابنی فیلم» اما روزنامه‌هایی است که کتاب‌ها را از طریق آگهی معرفی می‌کنند. ما معمولاً کتاب‌هایی را که ناشران برایشان می‌فرستند معرفی می‌کنیم، البته همیشه هم منتظر آنها نمی‌مانیم و اگر به کتاب خوبی برخورد کنیم حتماً آن را به خوانندگان معرفی می‌کنیم، ولی مشکل از آنجایی بروز می‌کند که

می‌بینیم کتابی که ما به رایگان به آن پرداخته‌ایم در یک روزنامه دیگر به‌صورت آگهی معرفی شده!

چه اشکالی دارد؟

به هر حال یک سوی جریان باید به نفع ما باشد یا هزینه آگهی یا افتخار خدمت به فرهنگ کشور.

چرا به نقد کتاب نمی‌پردازید؟

نقد یک کتاب، مثل نقد فیلم در واقع شالوده‌فکری شخصی است که آن را خواننده و درست مثل نقد فیلم معمولاً آماج انتقادات بیشمار قرار می‌گیرد، مخصوصاً اگر متنی باشد، اینجا در کشور ما خیلی کم پیدا می‌شوند آدم‌هایی که انتقادپذیر باشند و منتقد را دشمن خود ندانند. در حقیقت هر باز که در روزنامه کتاب یا فیلمی را نقد کرده‌ایم مورد عتاب و خطاب قرار گرفته‌ایم که بازار ما را خراب کرده‌اید و به اقتصاد منگت ضربه زده‌اید! بنابراین ما سعی می‌کنیم که محتاطانه عمل کنیم.

به نظر شما صفحه کتاب قابلیت جذب مخاطب را دارد؟

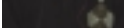
من چون متعلق به

نسلی هستم که خودمان

به دنبال کتاب در وترین

کتانفرودشی‌هایم‌نیتیم و منتظر معرفی کتاب از سوی جایی و شخصیت نمی‌ماندیم. نمی‌توانم جواب چندان مشخصی به سؤال شما بدهم.

من از شما به عنوان یک روزنامه‌نگار می‌پرسم که به‌عنوان شخصی از نسلی که

مخاطب‌پذیری صفحه کتاب و تعداد کتابخوان‌ها

نوعی رابطه تعاملی با یکدیگر دارند حجم هر کدام که زیاد شود، مویجات صعوددیگری را فراهم می‌آورد. البته اصلاً به این معنا نیست که کتابخوان‌های ما کتاب‌های خوبی را می‌خوانند. در جامعه ما تب هر چیز که فراگیر رشد کتاب‌های سیاسی که متأثر از رواج روز جامعه است باعث می‌شود که آمار کتاب‌هایی که به همه کس و همه جایی می‌آریند بالا برود. شاید معرفی و فروش این کتاب‌ها باعث شود که تعداد مخاطبان زیاد شود ولی یک اهم

مقایسه‌ای محسوب نمی‌شود.

به نظر شما بهتر نیست که ابتدا فرهنگ کتابخوانی را رواج دهیم، بعد به جداسازی کتاب‌های مفید و غیرمفید بپردازیم؟

چرا...

روزنامه‌ها برای این مسأله چه راه‌حلی دارند؟

-بهنم فرمان‌آرا در جایی گفته بود اگر در آمریکا با کسی درباره کتابی صحبت کنی می‌گویند آن را شنیده‌ام یا نشنیده‌ام، ام گزارش هست... واقعیت این است که شمارگان میلیونی آنها را این روش‌ها به دست آمده، به هر حال باید بپذیریم که کتاب و کتابخوانی در کشور ما تحت الشعاع مسألت خاصی قرار گرفته و باید با یک برنامه‌ریزی زیربنایی جایگاه کتاب را دوباره به آن بازگردانیم همان جایگاهی که کتاب در جوانی‌های ما داشت...

نظران را راجع به راه‌حل‌های روزنامه‌ها گفتید.

کار در مورد کتاب باید زیربنایی صورت بگیرد و روزنامه‌هایی‌توانند ریسک کنند صفحات روزنامه‌های خود را به مقوله معرفی کتاب اختصاص دهند که مخاطب زیادی هم ندارد.

پرویزکریمی، مدیرمسئول روزنامه جوان

روزنامه «جوان» معرفی کتاب به‌صورت منظم و برنامه‌ریزی شده ندارد و گاه‌گاهی کتابی را معرفی می‌کند

و با نویسنده آن به مصاحبه می‌پردازد. از روزنامه‌ای که با توجه به نامش داعیه توجه به جوانان را دارد، در مورد کتاب می‌پرسم. «کرمی» در پاسخ به اینکه جایگاه کتاب در روزنامه شما چیست؟ می‌گوید:

ما معمولاً در ۲ صفحه روزنامه به موضوعات ادبی و فرهنگی می‌پردازیم فکر می‌کنم با توجه به دامنه گسترده موضوعات اختصاص ۲ صفحه برای مقوله ادب و هنر، حجم متناسب است. معرفی کتاب هم در روزنامه هفتگی «هفت هنر» داریم و گاهی وقت‌ها صفحات ویژه ادبیات، چرا ایستد؟ فکر می‌کنم این صفحه به صورت هفتگی به کتاب اختصاص یابد. بزودی این صفحه را در روزنامه ما خواهیم دید.

فکر می‌کنید این صفحه می‌تواند مخاطبان زیادی را به خود جلب کند؟
حوزه کتاب حوزه خاصی است. نمی‌خواهم بگویم نخیه گرا ولی مخاطب خاص خود را طلب می‌کند. تعداد آدم‌هایی که عادت به کتابخوانی دارند، زیاد نیست. بنابراین یکی از مهمترین اهداف ما ترویج فرهنگ کتابخوانی در بین مردم و بویژه جوانان است و ما نهایت تلاش خود را می‌کنیم تا بتوانیم جوان‌ها را با زبان خودشان به این سمت و سویی دعوت کنیم.

شما جوانان‌ها را می‌دانید؟
اگر هم من ندانم بین همکارانم کسانی پیدا می‌شوند که بتوانند با آنها به زبان خودشان ارتباط برقرار کنند. **روزنامه‌ها چگونه می‌توانند به این جریان کمک کنند؟**
متأسفانه روزنامه‌های ما کمتر به ترویج فرهنگ کتابخوانی پرداخته‌اند و بیشترشان به صورت جناحی کتاب‌هایی را معرفی کرده‌اند و بیشتر حالت تدافعی برای جوان‌ها داشته‌اند. جوان‌های ما از این همه دسته‌بندی جناحی خسته شده‌اند.

قصه ما این است که ابتدا با نگاه جذاب جلو برویم و مخاطبان خود را به دست بیاوریم و سپس به مقایسه کتاب‌های خوب و بد بپردازیم. در حقیقت ما در روزنامه جوان به دنبال صفحه پرمخاطبی هستیم که خوانندگان را به خواندن کتاب تشویق می‌کند.

در این صفحه به چه کتاب‌هایی خواهیم پرداخت؟
در حال حاضر کتابهای تاریخی و اجتماعی در صدر محبوب ترین کتاب‌ها قرار دارد. ما هم ابتدا سعی می‌کنیم از کتابهای پرخواننده شروع کنیم تا حس همگرای بیشتری در جامعه کتابخوان کشور به وجود بیاوریم تا کم‌کم بتوانیم کتاب‌های مهجورتر را هم معرفی کنیم.

آیا چنین صفحه‌ای سطح نشریه را بالا می‌برد؟
بله، چون کتاب نیست به سایر محصولات فرهنگی عمق بیشتری دارد و نه تنها مخاطب را جذب می‌کند، بلکه حس خوب خاص نیوند و بالا رفتن سطح فرهنگی را هم به او می‌دهد. من مطمئنم که با تشویق مردم به کتاب خواندن باعث خواهیم شد که لذت مطالعه را کشف

کنند و بزودی به جامعه‌ای کتابخوان دست خواهیم یافت.

محسن افشاری، سردبیر فرهنگ آشتی

دست‌اندر کاران روزنامه «فرهنگ آشتی» به صورت جدی به کتاب می‌پردازند. این روزنامه هر روز ضمیمه‌ای را همراه خود دارد که در آن علاوه بر مباحث اجتماعی و سیاسی و حوادث و... کتاب‌های مختلف هم به صورت کوتاه و بلند معرفی می‌شوند و روی آنها نقد صورت می‌گیرد و با نویسنده‌ها آنها مصاحبه می‌شود و به نظر می‌رسد که دغدغه کتاب و کتابخوانی برای مسؤولان این روزنامه جدی است.

افشاری: سردبیر فرهنگ آشتی از کمیودها گله دارد، وی می‌گوید:
ما تصمیم داشتیم همراه با روزنامه خود یک وب‌ژورنال چهار صفحه‌ای مخصوص کتاب داشته باشیم که طی برنامه‌های سه ماهه گسترش پیدا کند و در طی یک سال به یک ضمیمه دوازده صفحه‌ای تبدیل شود. با این کار می‌توانیم یک اطلاع‌رسانی جامع داشته باشیم، به‌اصافه تحلیل و نقد موضوعات کتاب‌ها، این ضمیمه می‌توانست محمل بسیار خوبی برای ارتباط کتاب و کتابخوان‌ها باشد. **چه شد؟**

این برنامه ریزی را بحران کاغذ بر هم زد و نه تنها نتوانستیم صفحات کتاب خود را گسترش دهیم، بلکه حالا با خطر حذف آن هم روبه‌رویم. **اگر مجبور به حذف صفحات خود شوید صفحه کتاب در کجای فهرست حذفی‌ها قرار می‌گیرد؟**
اگر در دغدغه مخاطب نداشته باشیم، مطمئناً در زمره آخری‌ها قرار می‌گیرد ولی اگر...

چرا، تعداد مخاطبان این صفحه کم است؟

زیادی می‌خواند داشته باشد و از کودک اول دبستان گرفته تا هر ده از سواد و سن و سال، ولی متولیان کتاب خودشان در این مورد کم‌کاری می‌کنند و ارزش و بهای لازم را به کتاب نمی‌دهند. در حقیقت

آینده‌روای فرهنگی در کشور ما بیمار هستند. این بیماری از کجا ناشی می‌شود؟
از همان متولیان فرهنگی، در ضمن ناشرها هم چرخش مالی خوبی ندارند. بخشی از این مشکل فرهنگی است و بخشی هم اقتصادی. ولی با تمام موارد مطرح شده به نظر من صفحه کتاب برای هر نشریه‌ای لازم و ضروری است چون مشکل کشور ما نبود فرهنگ مطالعه است و روزنامه‌ها هم یکی از رسانه‌هایی هستند که در این مورد می‌توانند نقش بسزایی داشته باشند.

فکر می‌کنید پرداختن به کتاب سطح نشریه را بالا می‌برد؟
فاکتور کتاب به تنهایی نمی‌تواند این مهم را بر عهده گیرد، مخصوصاً در کشور ما که به روزنامه به چشم یک کالا نگاه نمی‌کنند و آن را یک وسیله تکنولوژی می‌بینند. بیشتر روزنامه‌هایی که در حال حاضر منتشر می‌شوند برای کسب درآمد آمده‌اند و دقیقاً به همین دلیل هم هست که می‌توانیم روزبه‌روز نگرهای روزنامه‌های اقتصادی بیشتر می‌شود.

و بیشتر می‌شود منظوره سطح فرهنگی نشریه را بود؟
کتاب «سطح فرهنگی نشریه را بالا می‌برد، چون یک کالای فرهنگی است...

متأسفانه موفق نشدیم با سردبیران روزنامه‌های دیگر مصاحبه داشته باشیم ولی در همین تعداد اندک مصاحبه هم آنچه دستگیرمان شد، محدودیت بود و نبود نهاد حمایتگر و کمیود. کمیود در هر مقوله‌ای، کاغذ، خبرنگار، مخاطب و...

سردبیران ما هم انگار فراموش کرده‌اند که روزنامه‌ها چه تأثیر شگرفی می‌توانند بر افکار عمومی داشته باشند و تا چه حد می‌توانند کتابخوانی را در جامعه رواج دهند. شاید هم گاهی متوجه آنها نیست. مجبورند که قسمت اعظمی از اندیشه‌شان را به شمارگان و فروش روزنامه اختصاص دهند تا نشریه‌شان سرپا بماند...

کتاب و رسانه

یادداشت

مطبوعات به کتاب مدیون است: چرا؟ «برای کتاب» نه «درباره کتاب»

مجید رضاییان
روزنامه‌نگار و مدرس ارتباطات

بگذاردید از اینجا سخن آغاز کنیم. گاهی در مطبوعات ما، جای کتاب، شاید چندان حالی نباشد، اما جایگاه کتاب آنچنان که باید، نیست. همیشه هم، بایسته‌ها، همان چیزی نیستند که شایسته‌ها ما را به سوی خود می‌خوانند. پرداختن به کتاب در مطبوعات ما، از این منظر قابل بررسی است. آن چیزی که تحت عنوان معرفی کتاب، اطلاع‌رسانی، نقد و گفت‌وگو یا برخی نویسنده‌گان انجام می‌شود، گاه این احساسی دست می‌دهد که «درباره کتاب» دارد نوشته می‌شود، اما «برای کتاب» هنوز دست به قلم نشده‌ایم.

امروز مطبوعات ما درباره کتاب، کار معارف و کلیشه‌ای صورت می‌دهند و تا رسیدن به نقطه‌ای که برای کتاب و کتابخوانی و فرهنگ‌سازی با هدف یادشده نوشته شود، قاصدها، بسیار داریم. نگاهی دیگر به ما می‌آموزد که «کتاب» حوزه‌ای خبری است؛ مهم از نویسنده «مؤلف» مترجم از یک سوی، کتابدار، «کتابخانه» اطلاع‌رسانی از دیگر سوی و ناشر، «شرکت‌های بخش «صنعت چاپ افزون» بر آن، اما چه اندازه چنین نگاهی در مطبوعات ما حاکم شده است؟

آنچه نشریه‌ای چون کتاب هفته صورت می‌دهد، در نگاهی «حقیقتاً روزآمد» باید نشریه‌های بومیه با انجام دهند. بویژه حوزه فعالیت نویسنده و مؤلف، باید پیش از حوزه فعالیت مترجم به چشم آید تا تولید فکر و اندیشه و دانش، سرآمد این حوزه شود. ناشران ما نیز، به مدد اطلاع‌رسانی روزآمد و هم تحلیلی از سوی مطبوعات، باید بگویند تا نویسندگان فردا نگاهش به نگاه نسل امروز، درباره کتاب نیست، برای کتاب است. اما دومی، آینده شخصیت کتاب را در برنگاههای امروز تعیین می‌کند. صفحه فرهنگ در صفحات لای بی‌جام جم- در هر هفته شامل «صفحه» نشان از توجه به جنبه دوم مورد اشاره می‌کند. اما هنوز روزنامه‌های فرهنگی «اجتماعی» پیش از روزنامه‌های سیاسی باید بگویند تا قاصدها فعالیت دربار کتاب را با فعالیت برای کتاب کوتاه و کوتاه‌تر کنند. «بختی روزنامه‌نگاران و سردبیران در همه روزنامه‌ها تا رسیدن شمارگان و فروش کتاب‌های تولیدی تا مرز ۱۰۰ هزار نسخه در هر عنوان نباید از این تلاش دست برداریم.

مطبوعات، بدون فرهنگ‌سازی برای کتاب و کتابخوانی، عملاً یا دست‌خود و خوانندگان صفحات لایبی هر روز یک روزنامه، به مثابه انتشار یک کتاب ۹۶ صفحه‌ای در قطع «شش‌بارگی» است؟ پس مطبوعات به کتاب مدیون است و این دین، هنوز ادا نشده است. اما چرا جرقه‌های این تحول در مطبوعات زده شد و من و شما داریم آن را می‌بینیم. درست است؟

مطبوعات، بدون فرهنگ‌سازی برای کتاب و کتابخوانی، عملاً یادست خود خوانندگان صفحات لایبی را دفن می‌کنند

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

ابراهم خندان

اگر بخوام چیزی را که باید پس از کلیل مقدمه چینی و دلیل و برهان در آخر بگویم، همین حالا نویسم باید بگویم وضعیت وب‌گاههای ایرانی خوب نیست یا مهربانه‌تر، مطلوب نیست، چرا؟

با نگاهی به سایت‌های (وب‌گاههای) ایرانی در وهله اول چند نکته نظر شما را جلب می‌کند که تعدادی از آنها را در زیر فهرست می‌کنیم:

۱- تقریباً در همه وب‌گاههای خبری از یک سناریوی (برنامه‌ریزی هدفمند) خوب نیست، اینکه کاربر وب‌گاه چگونه به مطلب موردنظر خود دسترسی پیدا کند و ترتیب و نظم اطلاعات ارائه شده چگونه باشد که ضمن رعایت تقدم و تاخر، اطلاعات مهم و ضروری در دسترس باشند، بگونه‌ای که باعث به‌هم‌ریختگی و شلوغی وب‌گاه نشوند، احتیاج مبرمی به برنامه‌نویسی و تهیه سناریو پیش از شروع کار دارد.

سناریو مشخص می‌کند که کاربر پس از ورود به وب‌گاه چگونه راه خود را ادامه دهد و از چه راههایی به اطلاعات کلیدی دست پیدا کند. آگاهی‌ها کنج‌ها، به چند اندازه‌ای و با چه شیوه‌ای نمایش داده شوند، تا باعث آزرده‌گی کاربر نشوند.

سناریو چگونگی گسترش وب‌گاه در آینده را هم مشخص

می‌کند. باعث می‌شود با استفاده کردن یک رابطه (link) کل ساختار وب‌گاه از هم پاشیده نشود.

البته گذاشتن بزرگان حساب‌شده بصفت اکثر مامت و ترجیح می‌دهیم بزرگان فردی که هنوز تعداد ناچشم و دم را غنیمت بشمریم ولی همین غنیمت‌هاست که در درازمدت همه چیز را به هم می‌ریزد. چون با زیادچکترین تغییر ناخواسته یا ناخواسته مجبور می‌شوید با هزینه زیاد بساط طرب را جمع کرده و در گوشه دیگر بساط دیگر پهن کنید ولی اگر بداند در جایی که نگاهها به آینده است نباید بی‌گدار به آب زد. ارزش سناریو نویسی اولیه را بهتر درک می‌کنید.

به یک وب‌گاه ایرانی که چند سالی است راه افتاده است نگاه کنید تا بفهمید نود سناریو پس از گذر چند سال چه بلایی بر سر ساختار اولیه و احتمالاً زیبایی وب‌گاه آورده است.

۲- استفاده افراق آمیز از فناوری‌های نو بدون مطالعه و آدینشه هم یکی دیگر از بلایای نازل شده بر سر وب‌گاههای ایرانی است مانند بند پیشی اینجا هم فکر نکنون و برنامه نداشتن اثر خود را به خوبی بر کیفیت سایت نشان می‌دهد.

در ایران استفاده از تم‌های رایگان عمومیت دارد و چه سائرم افرازهایی که قبل از اینکه در کشور سازنده خود با اقبال رویه رو شوند در ایران همده شده‌اند ولی همین استفاده از آثرین دستاوردها باعث شده است که بسیاری از وب‌گاهها با مشکلات حجم زیاد صفحات رویه رو شوند و به هنگام بارمید از آنها وقت

زیادی از کاربر را هدر دهند.

البته این مشکل بیشتر به طراحان برمی‌گردد تا به صاحبان سایت، چون معمولاً صاحبان وینس و فینس را به دست طراحان می‌سپارند و آنها هستند که هم زیارت می‌کنند و هم تجارت، هم با امکانات تم‌های رایهای جدید آشنا می‌شوند و هم برای استفاده از این فناوری جدید هزینه بیشتری را طلب می‌کنند. هرچه صاحب وب‌گاه دولتمندتر (فربه‌تر) باشد چنین نوآوری‌هایی را هم در وب‌گاهش بیشتر می‌توان دید. جالب اینجاست که به هر کارفرمایی که صاحب وب‌گاهی پس عظیم شده است رجوع کنی و از او مستندات اولیه طراحی وب‌گاه را طلب کنی بجز قرارداد انجام کار و اسناد مالی چیزی برای عرضه ندارد. مخالفت؟ پس به چند سازمان دولتی رجوع و چنین اسنادی را طلب کنید و از آنها پرسید چرا فوراً «ا» را انتخاب کرده‌اند یا چرا با ASP برنامه‌نویسی کرده‌اند؟

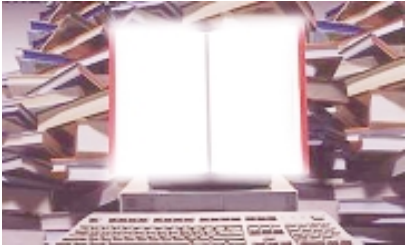
۳- طراحی نامناسب گرافیکی که این روزها به مدده طراحی آمده و دیزاینرها کمتر به چشم می‌آیند ولی اگر دقت کنید می‌بینید که همگی تقریباً از چند الگوی اولیه مشابه مدد‌جسته‌اند. اگر این نکته را بدینم که ظاهر گرافیکی وب‌یک گرفتارست در جلب نظر کاربران دارد، ضرورت استفاده از یک گرافیکست کارآزموده را بیشتر درک می‌کنیم. طاهر سایت مانند وبسایت مزایا، هاست و پنجم عرضه اطلاعات مانند مستندنی کالاهای آن مغز پرورنده‌های موفق تر است که ارزش رتبین وسته‌ناشی را بهتر درک کند صحبت از تم‌ها و موزان‌های آماده شده حیف آمده بادی از وب‌گاههایی که معادل اینترنتی تشریفات زرد سنتی هستند، تکتم با یک گردش ساده دستمخانه در اینترنت با وب‌گاههایی مواجه می‌شود که فقط در نام با هم متفاوتند و مانند هفته بازارهای دیهای واقعی همه چیز می‌توان در آن دید و سراغ گرفت، الا اطلاعات مفید و روزآمد. وجود این وب‌گاهها فقط به درد این می‌خورد که مسؤولان با اشاره به آنها و تعدادشان آمراهی خود را که نشان از زحمات شبانه‌روزی است بالا ببرند و دیگر هیچ.

۴- می‌خواهم از چیزی بگویم که این روزها معنا کورنش معادل تفهیم کردن نسبت عام‌ایشین به کودکی شش‌ماعه است. قدیم در ایران چیزی وجود داشت که در جهان امروز به آن «احترام به مشتری» می‌گویند.

احترام به مشتری به این معنایه که مشتری باید از پوئی که شرح می‌گرد راضی باشد و راضی کردن مشتری نمی‌بود که همه فروشنده‌گان برای رسیدن به آن تلاش می‌کردند. می‌توانم بگویم نسو کنید ولی تا چندین پیش می‌شد. نسبت به کالا یا خدماتی که پولش را پیشاپیش پرداخت می‌کردید، حساس باشید و از کیفیت آن پرسان. فروشنده یا خدمات‌دهنده هم اعتقاد داشت که آریاب رجوعش اسنان است و به رفتار اسامی نیاز دارد.

این نوع برخورد باعث می‌شد که هم خریدار و هم فروشنده از نتیجه کار راضی باشند. این رفتار در جهان امروز حرف اول را در بدنه‌سنان‌های اقتصادی و اجتماعی بازی می‌کند (نه در ایران) در خانه خود می‌توانیم هر گونه که دوست داریم رفتار کنیم ولی در دهکده جهانی باید رسم و رسوم حاکم را رعایت کنیم. وب‌گاههای ایرانی در بیشتر مواقع نشان‌دهنده همان رفتار خناگی صاحبانشان هستند و نه صاحبان آنها و نه طراحانشان نیازی به در نظر گرفتن نظر و خواست بازدیدکنندگان، نمی‌بینند. این در حالی است که وب‌گاههای مشابه خارجی در بعضی از موارد حتی انتخاب صفحه اصلی سایت و نحوه دسترسی به اطلاعات را در اختیار و انتخاب کاربر می‌گذارند. به عنوان نمونه می‌توانید به سایت CNN یا Yahoo مراجعه کنید.

تعمار با کاربر و در نظر گرفتن نیازهای او و احترام گذاشتن به سلیقه او در دسترس می به اطلاعات چیزی است که کمترین اهمیت را در پیش صاحبان وب‌گاه دارد در حالی که موفقیت یک وب‌گاه که به چیزهایی از قبیل ارتباط با صاحبان و پاسخگو بودن آنها وابسته است.

۵- و به روز رسانی که خود داستانی است مفضل بجز وب‌گاههای خبری تقریباً همه وب‌گاههای ایرانی با چیزی به نام به‌روزرسانی غریبه‌اند.

به‌روزرسانی شامل مطالب ظاهر و ظاهر وب‌گاه می‌شود و نشان زنده بودن ویبا بودن وب‌گاه است. حتی کاربران تخصصی یک وب‌گاه از اینکه می‌بینند یک تابلو خوشامدگویی برای یک مسامت مابهادر جای خود می‌ماند، می‌فهمند که این وب‌گاه مدیریت صحیحی ندارد و به همین دلیل اضافه زیادی به روز بودن اطلاعات آن ندارند. وب‌گاه یکی از سازمان‌های دولتی را می‌شناسم که وقتی به آن مراجعه کنید علاوه بر صفحه اصلی یک صفحه آگاهی که دعویتنامه‌ای است برای ارسال مقاله و شرکت در کنفرانس… با خود بروی می‌تابور می‌آورد. مشکل این آگاهی این است که مربوط به سال ۱۳۸۲ است. حالا شما بگردید سازمانی که حذف یک خط برنامه از متن اصلی وب‌گانش آگاه نیست تا چه حد در ارائه اطلاعات روزآمد که هدف برایایی چنین وب‌گاههایی است، صادق و جدی است؟!

این بیخ مورد از مشکلات اصلی و ساختاری وب‌گاههای ایرانی بودند وگرنه مشکلات دیگری همه هستند که چندان اهمیت ندارند ولی چرا چنین است؟ پاسخ این سوال دو بخش اصلی دارد. اول اینکه به علت نگرده کم تکنیکوتر و به مثال آن اینترنت تعداد افرادی که به دنیای مجازی دسترسی دارند ناچیز است و به همین دلیل تعداد ارجاعات به سایت‌های ایرانی محدود است. این سوله که در علاوه بر مشکلات اقتصادی عامه مردم، ناشی از مسلط سواد فنی و زبان ایرانی‌هاست باعث می‌شود که اقبال عمومی به اینترنت ناچیز باشد و او را در حد کالایی لوکس و نه لازم‌چندیل کند و به همین دلیل است که صاحبان وب‌گاهها حساسیت زیادی نسبت به سایت‌های خود نداشته‌اند. دومین عامل، نبود سیستم‌هایی است که به‌یوهرادی اقتصادی از وب‌گاه را موجب شود. عدم وجود بستراهی لازم برای تجارت الکترونیگ، پشتیبانی ضعیف و ناآرامد دولت از بستراهی اصلی ارتباطات و عدم درک صحیح مسؤولان از انقلاب فناوری اطلاعات و همچنین ضعف در ارائه سرویس‌های شتره‌ه برای خدمات الکترونیکی که به خاطر ظرفیت محدود و ضعیف کاتال‌های ارتباطی است باعث شده است که صاحبان مشاغل و ارائه‌دهندگان خدمات نسبت به یازده سرمایه‌گذاری خود در اینترنت بدبین باشند.

وب‌گاههای دولتی نیز از آن قاعده مستثنا نیستند و اگرچه بیشتر مغل اول و ضعف آنها دلیل اصلی عدم قابل دوم هم نقش خود را دارند. نکات در گذشته اگرچه با رویکردی عمومی به تمام‌وب‌گاههای ایرانی مرتبط است ولی آگاهی از آنها برای نشانان و افرادی که قصد ایجاد کانفرنوش‌های اینترنتی را دارند اهمیت خاصی دارد.

با نگاهی به مقاله کتاب و انتشار و کانفرنوشی در اینترنت می‌بینیم که تقریباً همه افراد حقوقی یا حقوقی‌ایانی که در این سنسر حضور دارند، از ضعف‌های اصلی رنج می‌برند.

اگر بخوام برای رفع این مشکلات راهی را پیشنهاد کنم، تنها چیزی که به نظرم می‌رسد ایجاد یک شبکه تجارت الکترونیگ محدود برای کتاب در غیاب بستراهی لازم و ضروری این شبکه در کشور است که با همت نشانان و مسؤولان دولتی اقدامی مشترکی برای بهره‌برداری از آن کار بکنند. پیچیده‌ای نیست و می‌تواند قدم مؤثری باشد در دسترس‌سندسته مخاطبان با کتاب. از سوی دیگر این اقدام باعث خواهد شد که بگویند کافی برای سرمایه‌گذاری بر روی وب‌گاههای کتاب، به‌وجود آید که خود باعث افزایش کیفیت خدمات و ظاهر و ساختار وب‌گاهها است.

این حرکت خودبه‌خود باعث کاربردی شدن اینترنت در کشور می‌شود و آن را از کالایی لوکس به یکی از وسایل ضروری زندگی تبدیل می‌کند.

ضعف وب‌گاههای ایرانی

^[1] ابراهم خندان

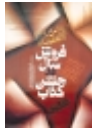
این گزارش درباره حراج کتاب است.
بلند، حراج البته سابق بر این حراج کتاب را در خیلی از خیابان‌های تهران خصوصاً در خیابان انقلاب دیده‌ایم. دست‌فروش‌هایی که ده‌ها کتاب کهنه و دست‌دوم را روی هم می‌ریزند و مغایب هم جلوی کتاب‌ها می‌گذارند که خبر از قیمت کتاب‌ها می‌دهد اما منظور ما از حراج کتاب ، فروش کتاب‌های دست‌دوم نیست.

امسال اولین بار شاهد حراج کتاب‌های نو یا ۵۰ درصد تخفیف هستیم. این اتفاق که هرمان ماه هفته کتاب در محل کارون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شکل گرفته نتیجه همکاری و همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نیز نهادیه نشران است. اتفاقی که به اتفاق بسیاری از کارشناران و کارشناسان حوزه کتاب، حراج کتاب که تحت عنوان نمایشگاه کتاب سال راه‌اندازی شده از ۲ تا ۹ آذر ادامه است.

محمدعلی حق‌بین، مدیر اجرایی این نمایشگاه در خصوص مسائل اجرایی آن می‌گوید:برگزاری چنین نمایشگاهی در کشور‌های اروپایی بسیار مرسوم است و هر سال شاهد برپایی نمایشگاه‌های حراج کتاب از طرف ناشران مطرح جهانی هستیم. حق‌بین می‌گوید:ناشران و حتی کتابفروشان و توزیع‌کنندگان کتاب در ایران نیز نیازمند چنین امکانی بودند و چند سالی است که اجرایی چنین نمایشگاهی در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نهادیه نشران مطرح بوده تا اینکه نهایتاً سال شاهد اجرای آن هستیم.گفتار سه هفته‌ای پایانی نمایشگاه از آن دوران‌های برگزاری نمایشگاه کتاب سال اختصاص یافته است و به نظر می‌آید که مجریان این طرح برنامه مشخص و مدونی برای این کار ندارند. حق‌بین می‌گوید: دو هفته مانده به شروع هفته کتاب بعد از جلسات متعدد به این نتیجه رسیدیم که نمایشگاه برای اولین بار راه‌اندازی شود تا بعد از بررسی مسائل جانی و نتایج آن بتوانیم در مورد چگونگی اجرای آن در سال‌های بعد بهتر تصمیم‌گیری کنیم. در این نمایشگاه که صرفاً کتاب‌های منتشر شده قبل از سال ۱۳۸۰ عرضه شده، کتاب‌ها با حداقل ۵۰ درصد تخفیف به فروش می‌رسند. حق‌بین می‌گوید:چنین اقدامی هم به نفع خریداران و هم به نفع ناشر و فروشنده کتاب است چرا که ناشر می‌تواند سرمایه‌اش را بازگرداند و خریداری نیز تواند با ۵۰درصد تخفیف خرید کند. در حوزه عرضه کتاب همیشه شاهد بودیم که کتاب‌های قوی و مطلوب بر روی در سطح جامعه مطرح می‌شوند و بفروش می‌روند. یکی از مشکلات در مورد فروش و عرضه و معقد است کتاب در ایران قدم توجه به توزیع مناسب و درست است و به همین دلیل بسیاری از کتاب‌های برخطی و خواندنی به دست مخاطب نمی‌رسد و مضافتاً پس از گذشت مدتی دوره ایثار می‌شود.

با پنجاه درصد تخفیف

فروش سال در جشن کتاب

وی مشکل دیگری را که در خصوص کم‌فروش شدن بعضی کتاب‌ها مطرح می‌کند نیز ویرترین برای کتاب‌ها است. وی می‌گوید: جطور است که در نمایشگاه‌های کتاب شاهد فروش بسیار خوب کتاب‌های از نویسندگان نشران کتنام هستیم.ولی این اتفاق را در خارج از نمایشگاه نمی‌بینیم. این کارشناس حوزه کتاب معتقد است در نمایشگاه

بین‌المللی برای کتاب ویرترین ایجاد شده است و خریدار و مصرف‌کننده و فروشنده کتاب در کنار هم قرار گرفته‌اند.اومی‌گوید: نمایشگاه کتاب سال یا همان نمایشگاه‌های حراج کتاب این فرصت را به ناشر و فروشنده کتاب می‌دهد تا برای کتاب‌خوانان ویرترین ایجاد کنند و چه‌سما در همین نمایشگاه بتوان کتاب‌های با ارزش را دید که با می‌اجسی فرگشت ایثار حاکم می‌خورند.نمایشگاه کتاب سال در هر صورت تجربه‌ای جدید برای اهالی کتاب در ایران است. تجربه‌ای جدید برای تولیدکنندگان و فروشنده‌گان و همچنین برای مصرف‌کنندگان و این تجربه حتماً با کمبودها و کاستی‌هایی همراه خواهد بود اما تیلفعات ضعیف برای این نمایشگاه به هیچ عنوان قابل قبول نیست چرا که متولیان برگزاری چنین نمایشگاهی پس از اعلام نمایشگاه می‌بایست مسائل آن را بررسی کنند تا بتوانند در مورد چگونگی اجرای آن در سال‌های آتی تصمیم‌گیری کنند. حال اگر نمایشگاه، برنامه‌کننده و مخاطب نداشته باشد، از چه منظری می‌بایست بررسی شود؟

حق‌بین در خصوص ضعیف بودن تیلفعات می‌گوید: قطعاً برگزاری چنین نمایشگاهی می‌بایست با تیلفعات گسترده‌ای همراه باشد اما آن‌چنانی که امسال برای اولین بار است که شاهد نمایشگاه کتاب سال هستیم در جلسات بررسی مسائل اجرایی آن به این نتیجه رسیدیم که تیلفعات بسیار گسترده نباید تا بتوانیم مسائل و مشکلات آن را بهتر درک نمایم تا در سال‌های آینده برنامه‌ریزی‌های دقیق و مدونی داشته باشیم. وی در ادامه می‌گوید: البته تیلفعات این نمایشگاه از یک هفته مانده به افتتاح آن از صدا و سیما و مطبوعات آغاز شد.

در نمایشگاه کتاب سال به نظر می‌آید ناشران و کتابفروش و توزیع‌کننده کتاب در کنار هم قرار گرفته‌اند به همین دلیل برخلاف سایر نمایشگاه‌های کتاب غرقه‌ها به نام هیچ ناشری نیستند و در هر قوفه کتاب‌هایی را از ناشران مختلف می‌توان یافت.

یکی از بازدیدکنندگان نمایشگاه که دانشجوی رشته مهندسی صنایع است، می‌گوید: برگزاری چنین نمایشگاهی شاید مناسب باشد اما اگر نگاه تخصصی به موضوع داشته باشیم بسیار جذاب و موفی نیست چرا که مثلا اگر کتشر دانشجو را مدنظر قرار دهیم دانشجو،ان‌هایی هر ترم کتاب‌های مورد نیاز خودشان را خرید می‌کنند اما آنکه کتاب‌های عرضه‌شده مربوط به سال‌های گذشته است و مناسب کتشر دانشجو نیست.

اما یکی دیگر از بازدیدکنندگان نمایشگاه که حاشم خواجه‌داری

است تعدادی رمان خریده است. می‌گوید: از نمایشگاه بسیار راهمی هستم چرا که زمان‌ها و کتاب‌های بسیار خوبی را دیده‌ام که با ۵۰ درصد تخفیف می‌شد خرید. از آنجا که چاپ کتاب‌ها مربوط به چندسال قبل بوده، قیمت آنها بسیار پایین بود. می‌توان گفت: با اعتماد کمی پول می‌شد تعداد زیادی کتاب خرید. یکی از نکات و مغوله‌هایی که در ارتباط با برگزاری چنین نمایشگاهی مطرح می‌شود و زمینه مخالفت بعضی از اهالی حوزه کتاب را به وجود آورده است، تزول چنین نمایشگاه‌هایی به ضرر کتابفروشی‌ها تمام می‌شود و همین اندک فرصت فروش کتاب نیز از دست می‌رود اما در مقابل این اندیشه بسیاری از ناشران و شرکت‌کنندگان در نمایشگاه کتاب سال با احساس علمی مدیریت‌سوار نشر نیز هم عقیده هستند. علمی که با برگزاری چنین نمایشگاهی بسیار موافق است. می‌گوید: مستند باید که تاریخ انتشار آن کتاب‌ها معمولاً یکی دو سال پیش نگذشته است. علمی معتقد است این توقع بدی است که کتابفروشی بخاهد، ناشر کتاب‌هایی را در ایثار نگاه دارد. علمی در خصوص

کتاب و رسانه

برگزاری نمایشگاه کتاب سال می‌گوید تیلفعات باید گسترده‌تر باشد و از طرف دیگر اجرایی چنین برنامه‌هایی می‌بایست مستمر باشد تا بعد از آن آشود و به آن عادت کند.

در هر صورت نمایشگاه کتاب سال اولین تجربه‌اش را پشت‌سر می‌گذارد. شاید چنین حرکتی بتواند یکی از راهکارهای فروش کتاب‌های ناشران باشد و همچنین فرصتی مناسب برای خرید کتاب به قیمتی بسیار مناسب، اما به رغم ایجاد چنین امکانی اکثر شرکت‌کنندگان در نمایشگاه کتاب سال می‌گویند: این اقدام مانند سنگی است و باید بسیاری را همراه نمود، اینکه خود و آن را برای دفاعی متوقف کرد چرا که بروی دارو از زمین می‌رود و دوداره درد بازمی‌گردد!

رسانه‌ها

کتاب ماه علوم اجتماعی

هشاد و سومین شماره کتاب ماه علوم اجتماعی با بخش ویژه زنان سیاست و جامعه منتشر شد.
ارسطو در فوبیو،سپت دانش‌سالی باجل مسائل اجتماعی، چالش‌های دانش و رسالت دانشگاه در دوره‌های دوازدهم و نوزدهم، جسیبی، زبان زندگی و سیاست، گفت‌وگو با دکتر حمیدرضا حیدرقلی، فهرست کتاب‌های منتشره شده در مرداد ۱۳۸۳، جمله مطلب این شماره کتاب ماه علوم اجتماعی است.

کتاب ماه کلیات

شماره ۹۸ و ۸۰ کتاب ماه کلیات ویژه رسانه، اوربلاک، منتشر شد.
گفت‌وگو با حبیب‌الاسلام سید محمد ابطحی صاحب پرینتدترین وبلاگ فارسی و گفت‌وگو با مهندس خسرو سلجوقی معاون مدیرعامل شورای عالی اطلاع‌رسانی از مطالب آغازین این شماره کتاب ماه کلیات است.
حقیقین در این شماره می‌خوانید:پاییده وبلاگ‌ها، زیبایی‌های بلاگ‌ها، نخستین شماره روزنامه‌نگاری عمومی، دکتر یونس شکر خواجه‌چگونه وبلاگ‌ها فرهنگ ما را تغییر می‌دهد، نشر بهاره دریا،ارکات حلقه‌های درسی، تو در زمان مصوری و…

کتاب ماه کودک و نوجوان

شماره ۸۳ کتاب ماه کودک و نوجوان منتشر شد.کوکو کشان‌و من شش‌ساله ۷-حسن شیخ الاسلام،نامه‌خوانی نخل و زبان، زری نغمی، در هنر و جهان پشته می‌چرخد، علی امیر سیب‌زبانی، بل بین کتاب و فیلم کودک و نوجوان شکسته است، گلزار بهرام و گزارش شش‌تای ایروسی، شانه‌های تصویری، و کلامی در ادبیات کودک، نقد تصویرگری در آموزش دانشگاهی و شش‌تای ایروسی کتاب، دو بازی‌هم‌شاده، جمله مطلب این شماره

کتاب ماه علوم اجتماعی

هشاد و سومین شماره کتاب ماه علوم اجتماعی با بخش ویژه زنان سیاست و جامعه منتشر شد.
ارسطو در فوبیو،سپت دانش‌سالی باجل مسائل اجتماعی، چالش‌های دانش و رسالت دانشگاه در دوره‌های دوازدهم و نوزدهم، جسیبی، زبان زندگی و سیاست، گفت‌وگو با دکتر حمیدرضا حیدرقلی، فهرست کتاب‌های منتشره شده در مرداد ۱۳۸۳، جمله مطلب این شماره کتاب ماه علوم اجتماعی است.

کتاب ماه کلیات

شماره ۹۸ و ۸۰ کتاب ماه کلیات ویژه رسانه، اوربلاک، منتشر شد.
گفت‌وگو با حبیب‌الاسلام سید محمد ابطحی صاحب پرینتدترین وبلاگ فارسی و گفت‌وگو با مهندس خسرو سلجوقی معاون مدیرعامل شورای عالی اطلاع‌رسانی از مطالب آغازین این شماره کتاب ماه کلیات است.
حقیقین در این شماره می‌خوانید:پاییده وبلاگ‌ها، زیبایی‌های بلاگ‌ها، نخستین شماره روزنامه‌نگاری عمومی، دکتر یونس شکر خواجه‌چگونه وبلاگ‌ها فرهنگ ما را تغییر می‌دهد، نشر بهاره دریا،ارکات حلقه‌های درسی، تو در زمان مصوری و…

کتاب ماه کودک و نوجوان

شماره ۸۳ کتاب ماه کودک و نوجوان منتشر شد.کوکو کشان‌و من شش‌ساله ۷-حسن شیخ الاسلام،نامه‌خوانی نخل و زبان، زری نغمی، در هنر و جهان پشته می‌چرخد، علی امیر سیب‌زبانی، بل بین کتاب و فیلم کودک و نوجوان شکسته است، گلزار بهرام و گزارش شش‌تای ایروسی، شانه‌های تصویری، و کلامی در ادبیات کودک، نقد تصویرگری در آموزش دانشگاهی و شش‌تای ایروسی کتاب، دو بازی‌هم‌شاده، جمله مطلب این شماره

شماره ۲۱

شماره ۲۱۰
شبه ۷ آذر ۱۳۸۳

همایش تخصصی بهره‌گیری از ابزارهای تبلیغی، ارتباطی و فناوری اطلاعات در حوزه تبلیغ و ترویج کتاب، نمایشگاه فناوری اطلاعات و نشر کتاب و سه کارگاه آموزشی به مناسبت دوازدهمین دوره هفته کتاب در روزهای پنجم و ششم آذرماه به همت دفتر مجامع و فعالیت‌های فرهنگی و با همکاری مجمع ناشران الکترونیک بر پا شد.

در این همایش که با سخنرانی مدیر کل دفتر مجامع و فعالیت‌های فرهنگی آغاز شد، محور برنامه‌های برای روزی کتابخوانی با استفاده از فناوری جدید، معرفی و تبلیغ کتاب، و برگزاری فصلی «کتاب توسط ۱۶ سخنران بررسی شد.

محمد رضا وصفی
هدف مسؤ و ان گسترش فرهنگ کتابخوانی است
گسترش فرهنگ کتابخوانی و ماندن به مطالعه از اهداف مهم متولیان امور فرهنگی کشور است که به دنبال راهکارهایی برای رسیدن به این اهداف هستند.
محمد رضا وصفی، مدیر کل دفتر مجامع و فعالیت‌های فرهنگی ضمن بیان مطلب فوق گفت: این اهداف از دو واقعیت مهم دیگر یعنی معرفی، تبلیغ و گردش اقتصادی جدایی ناپذیر است. به عبارتی دیگر گردش روان اقتصادی کتاب روی دیگری این هدف فرهنگی است.
وی افزود در جامعه‌ای که جریان اقتصادی کتاب روان و بی‌مشکل انجام می‌شود، کتابخوانی هم رونق و رواج دارد و عادت به مطالعه جزئی از فرهنگ آن ملت است.

وصفی ایجاد شکاف و تقسیم جامعه به دو بخش سنتی و مدرن را از پیامدهای اجتماعی علوم کامپیوتری و اینترنت بر شمرده و اظهار کرد: اگر بخش سنتی نتواند به موقع خود را با پیشرفت‌های جدید تطبیق دهد، محکوم به شکست یا حذف می‌شود.

وی ادامه داد: بخش پیشرفت‌ها هم اگر قادر به استفاده صحیح و بجای فناوری جدید نباشد، منابع را اتلاف خواهد کرد که در هر دو صورت برای جامعه زیان‌آور و نامطلوب است.

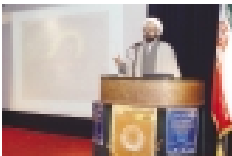
دکتر محمد امین طالب شهبزستانی:
چالش تکنولوژیک

جامعه‌ای که در عصر کنونی نتواند خود را با فناوری نوین تطبیق دهد، دچار چالش‌های بسیار جدی می‌شود.
دکتر محمد امین طالب شهبزستانی، رئیس مجمع ناشران الکترونیک که با عنوان نشر الکترونیک، فرصت‌ها و تهدیدها سخنرانی کرد ضمن بیان مطلب فوق بر نقش کتاب در امر آموزش و یادگیری تأکید کرد و گفت: لازمه پرداختن به بازارسازی، معرفی و تبلیغ است که خود نقطه تعامل جدی برای سایر فرآیندهای چرخه نشر است و اثرات بسیار مثبتی در ترویج و توزیع کتاب خواهد گذاشت.

محمد هادی نیاپوئندی:
کتاب جایگاه خود را حفظ کرده است

علی رغم پیشرفت چشمگیر و گسترده فناوری در زمینه انتقال و توزیع اطلاعات، کتاب باز هم جایگاه خود را حفظ کرده است.
محمد هادی نیاپوئندی، مدیرعامل کتاب اینستاگرام ضمن بیان مطلب فوق با اشاره به سبک‌های فروش کتاب گفت: این سبک‌ها

تبلیغ و ترویج کتاب با ابزارهای تبلیغی، ارتباطی و فناوری اطلاعات

به دلیل مزایایان در ایران و خارج از کشور رشد چشمگیری داشته‌اند. وی در ادامه تأسیس پلتفرم فروش الکترونیک کتاب را بررسی و فعالیت‌های سایت اینترنت اینستاگرام تشریح کرد.
منصور دهستانی:
بودجه تبلیغات اینترنتی بسیار کم است
بودجه تبلیغات اینترنتی نسبت به کل هزینه‌های تبلیغاتی بسیار پایین است. منصور دهستانی، مدیر امور پژوهشی مجمع فنی تهران که درباره روش‌ها و ابزارهای تبلیغات اینترنتی و تأثیر آن بر حوزه صنعت نشر صحبت می‌کرد، ضمن بیان مطلب فوق گفت: نرخ رشد تبلیغات اینترنتی بسیار کم این واقعیت است که این شاخص در آینده اهمیت و جایگاه ویژه‌ای در صنعت تبلیغات پیدا خواهد کرد.
وی در ادامه تبلیغات اینترنتی را تعریف کرد و انواع مدل‌های معروف تبلیغات در اینترنت را بر شمرده و اظهار کرد: بررسی تأثیر اینترنت و تبلیغات اینترنتی بر حوزه‌های مختلف چون صنعت نشر و نشر الکترونیک امروزه به یکی از چالش‌های مهم در این زمینه تبدیل شده است. دهستانی بر لزوم آشنایی دست‌اندرکاران صنعت نشر با انواع روش‌های تبلیغاتی تأکید کرد.
محمد اسکندری
سرعت تطبیق کشورهای در حال توسعه کند است
سرعت تطبیق و پذیرش تحولات در کشورهای در حال توسعه به دلیل هماهنگ نبودن ساختار اعضای جامعه با سیاست‌گذاران کند بوده است و موجب عقب‌ماندگی آنان می‌شود.
محمد اسکندری، مدیرعامل شرکت فراتر تجارت عصر رایانه ضمن بیان مطلب فوق گفت: این در حالی است که کشورهای توسعه یافته، تحولات تکنولوژیکی را پذیرفته‌اند و تأثیر آن را در عرصه زندگی خود لحاظ کرده‌اند.
وی در پایان افزود: با در نظر گرفتن همی واری‌های خویش و اسلامی بودن جامعه، چنانچه اسامه و مسطه تکنیک را بر عرصه زندگی خود پذیرا باشیم، می‌توانیم مویجات پیشرفت جامعه را خود فراهم آوریم.

رهنی رسولی فر:
کتاب‌های الکترونیکی موجب حل مشکلات نشر می‌شود
کتاب‌های الکترونیکی علاوه بر از بین بردن هزینه‌های مشکلات چاپ و نشر کتاب را حل می‌کند.
رهنی رسولی فر، مدیر بازاریابی شرکت شتاب که با عنوان «ساز و کار سیستم افزایی تولید و نشر کتاب‌های الکترونیک» سخنرانی کرد، ضمن بیان مطلب فوق یکپارچه‌سازی متون کتاب‌ها، امکان ایجاد پایگانی کامل به طوری که قابلیت جست‌وجو و دسترسی سریع به این اطلاعات میسر است را به عنوان دیگر فواید کتاب‌های الکترونیک بر شمرده و افزود در این کتاب‌ها امکان استفاده از صوت، تصویر، فیلم و انیمیشن فراهم می‌شود.

بیبت‌الله اکبری مقدس:
کارت اعتباری off-lin
کارت اعتباری off-lin روشی برتر جهت حمایت از سهم کتاب در سید خرید خانواده‌هاست.
دکتر بیبت‌الله اکبری مقدس، مدیر طرح و برنامه مؤسسه اعتباری بنیاد که درباره محدودیت‌ها و روش‌های عملی کارت اعتباری خرید کتاب در ایران صحبت می‌کرد ضمن بیان مطلب فوق مسأله خرید کتاب، مشکلات معاملاتی و انگیزه‌های اجتماعی آن را بررسی کرد. وی سپس کارت‌های اعتباری و اهداف اولیه آن را توضیح داد و گفت: کارت اعتباری off-lin با نحوه عملیات بانکی بدون نیازسازی دارد و از طریق مؤسسه اعتباری بنیاد قابل اجراست.

مجید رضایی راد:
با اینترنت آموزش و تبلیغ انجام می‌شود
اینترنت دیگر تنها وسیله ارتباطی نیست بلکه به وسیله آن تجارت، شاینت، آموزش، تبلیغ و... انجام می‌گیرد.
دکتر مجید رضایی راد، عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بقیةالله که با عنوان شیوه‌های مؤثر تبلیغ و معرفی آثار یک ناشر از طریق اینترنت سخنرانی می‌کرد پس از بیان سخنان فوق، روش‌هایی که یک انتشارات با استفاده از اینترنت می‌تواند به معرفی آثار خود بپردازد را بررسی کرد.

سیدمیرزا فاطمی:
اطلاع‌رسانی نمایشگاه کتاب، حرکتی روبه رشد
اطلاع‌رسانی نمایشگاه کتاب روی اینترنت حرکتی روبه رشد بوده که در هفدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در سال ۱۳۹۳ در سایت www.kitab.ir تکمیل رسید.
سیدمیرزا فاطمی، مدیرعامل شرکت پیراچهارگستر که به بررسی کارکردهای پورتال اینترنتی نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران می‌پرداخت، ضمن بیان مطلب فوق نمایشگاه کتاب تهران را از نظر حجم بالای بازدید محصلان فرهنگی و تعداد بسیار بالای مخاطبان بزرگترین رویداد فرهنگی کشور نام برد.
وی در ادامه کارکردهای پورتال اینترنتی نمایشگاه کتاب تهران را از ۴ بُعد دولت الکترونیک و ارائه خدمات الکترونیک به شهروندان، ترویج فرهنگ کتابخوانی، توسعه سبک اطلاع‌رسانی فرهنگی و کتابتاسیس و توسعه اقتصادی صنعت نشر و توزیع کتاب بررسی کرد.

حمید شهبزایی:
کتاب مشعل آیدگان است
کتاب مشعل آیدگان و شامل پیام‌پیشینان است که همواره با خواندن و مطالعه ماندگار شده است.
دکتر حمید شهبزایی، مدیر مرکز تحقیقات علوم اسلامی ضمن بیان مطلب فوق با اشاره به ایجاد تحول در شکل کتاب و روح کتاب‌های الکترونیک گفت: کتاب‌های الکترونیک بر ششون خوانندگن می‌فزیلید اما خواندن هم تحول پیدا کرد و مطالعه مبتنی‌داری پدید آمد.
وی افزود برای رونق کتاب و کتابخوانی در عصر فناوری اطلاعات، رایانه‌ها می‌توانند اولین کتاب شوند. با استفاده از نرم افزارهای خودکار می‌توان مطالعه مبتنی‌داری انجام داد.
وی در پایان پیشنهاداتی چون ارسال لیست کتاب‌های رایانه‌مندان از طریق پست، ایجاد سایت‌های شخصی ویژه کتاب، تأسیس شبکه تبلیغاتی کتاب و کتابخوانی روی شبکه جهانی را مطرح کرد.

بیژن صفدری:
اگر نقش دولت کند رکت نشر شود
رکود کتاب بیشتر می‌شود
اگر نقش دولت در بازار کتاب کمرنگ‌تر شود، این بازار با رکود جدی‌تری مواجه می‌شود.
بیژن صفدری، مشاور فرهنگی و اجرایی شهر کتاب ضمن بیان مطلب فوق آرزوی کنونی‌اش از تجزیهات شهر کتاب از سال ۱۳۷۴ ارائه داد و گفت: شهر کتاب با تلفیق کفایت، طراحی و زی‌سازای فضای فروشگاهی‌ها سعی کرده‌بختی از عوامل بازدارنده کتابخوانی را از بین ببرد.
موضوع سخنرانی صفدری، عوامل بنیادی رایج نبودن کتابخوانی و راهکارهای مقابله با آن بر اساس تجزیهات شهر کتاب بود.

مسعود پایداری:
توسعه تقاضای قبل از رشد تولید لازم است
توسعه تقاضا در بازار کتاب قبل از رشد تولید کتاب ضروری است. مسعود پایداری، مدیرعامل مؤسسه پکا ضمن بیان مطلب فوق ساختار نامناسب تولید کتاب و محدودیت تقاضای کتاب را دو مانع مهم اقتصاد کتاب معرفی کرد.
وی در ادامه با بیان آماری، خصوصیات بازار کتاب را تحلیل و بررسی کرد و اصلاح نظام آموزشی، ایجاد نمایشگاههای خارجی کتاب در مراکز تجمع ایرانیان و احداث نمایشگاههای دائم در کشورهای فارسی‌زبان را به عنوان راهکار افزایش تقاضا بر شمرده.

علیرضایبانی

یارانه کتاب عوارض منفی دارد

یارانه کتاب عوارض منفی بر خریداران، موزعین و کارگزاران دارد.علیرضایبانی، مدیرانتشارات غزال که به بررسی مشکلات اقتصادی ترویج و فروش کتاب‌های خارجی پرداخت ضمن بیان مطلب فوق درباره عوارض منفی یارانه کتاب بر خریداران گفت: خلاصه شدن ترویج کتاب‌های خارجی در نمایشگاه ایجاد ذهنیت در مورد قیمت بالای کتاب،عادت به خرید مستقیم و سوسامنه‌افزاد از قیمت ارزان کتاب از عوارض منفی کتاب برای خریداران است. وی در ادامه گفت: «عدم برخورد فعال برای بازارایی، عدم سازماندهی لازم جهت پاسخگویی به خریداران و عدم جرعه وضع کتاب‌های خارجی عوارض منفی یارانه کتاب بر موزعان و کارگران است.»

سامان میزبانی

نشان فرصت مناسبی برای ورود به تجارت الکترونیک دارند

نشانان علی رغم تمام محدودیت های حاکم بر زیرساخت‌های الکترونیکی کشور فرصت مناسبی جهت ورود به تجارت الکترونیک دارند.

سامان میزبانی، مدیر تولید و پشتیبانی شرکت ست کام‌سمن بیان مطلب فوق با اشاره به بیش از ۶ میلیون کاربر اینترنتی و ۳ میلیون دارنده پول الکترونیکی گفت: این اعداد و بسته‌های نرم‌افزاری آماده برای آغاز تجارت الکترونیک بازار و مخاطباتی بکر بازرسیکی رو به گشایش پیش روی ما می‌گذارد.

وی افزود به عنوان تولیدکننده باید قواعد حضور و بازی را بیاموزیم و به عنوان دهنده‌دان می‌بایست زیرساخت های الکترونیکی پستراهی فرهنگی و حمایت‌های مادی و معنوی خود را افزایش دهیم.

وی در بخش دیگری از سخنانش اظهار کرد: تکنولوژی اطلاعات خیلی سریع بایرهم‌زدن روش‌ها و قواعد سیستم‌های

جاری وستی به‌عنوان ابزار توسعه جایگاه واقعی خود را نشان داد.

مصطفی رحماندوست

با فناوری جدیدمی‌توان جوانان را به خواندن ترغیب کرد

فناوری های جدید موجب ترغیب جوانان و نوجوانان به مطالعه شده و باعث لذت و ایجاد عادت به مطالعه برای آنان خواهد شد.

مصطفی رحماندوست، مشاور معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ضمن بیان مطلب فوق گفت: در باور عموم، کامپیوتر و اینترنت به‌عنوان پرطرفدارترین رسانه سمعی و بصری،منهم به ایجاد سد در برابر مطالعه است.

وی افزود، بررسی‌های جهانی نشان داده است که کتاب الکترونیک از شمارگان کتاب کاغذی کاسته است. رحماندوست ایجاد کتابخانه‌های شخصی و مجلات الکترونیک، به رسمیت نشانستن محیط‌های مجازی فرهنگی و تلاش برای زلفتی کردن آنها را از مهمترین راهکارهای ترویج کتابخوانی در جوانان برشمرد.

حسین شوکت مقدم

دسترسی به اطلاعات کتاب در ایران مشکل است

دسترسی به اطلاعات کافی در مورد کتاب همواره در کشور ما با مشکلات فراوانی همراه بوده است.

حسین شوکت مقدم، مدیرعامل شرکت گسترش فرهنگ رایانه‌ای کتاب، ضمن بیان مطلب فوق گفت: «بجز هفته‌نامه کتاب هفته که به طور مستمر به معرفی کتاب‌های تازه می‌پردازد، منبعی برای به دست آوردن تازه‌های نشر در دست نیست. وی نبود سازمانی جهت نهادینه کردن سبایت‌های اینترنتی را از مشکلات مهم مراجعه اینترنتی مطرح و اظهار کرد: در این مشکل باعث سردرگمی و عدم اطمینان از آینده شغلی می‌شود.

این روزها اگر روزنامه و مجله‌ای، صفحه معرفی کتاب نداشته باشد، انگار جای خالی وجود دارد و حتماً به این مهم می‌پردازند. برخی روزنامه‌ها، تمامی طول هفته را، حتی به اندازه یک ستون به معرفی کتاب اختصاص می‌دهند و هفته ای یکی دو بار هم نقد و معرفی کتاب دارند.

بعضی دیگر، روزهای یابانی هفته را معتنم می‌شمارند و چند ستونی را به این کار اختصاص می‌دهند و برخی دیگر، گاه و بی‌گاه به سراغ کتاب می‌روند. دوسه نشریه مخصوص کتاب هم، همچنان عاشقانه طی طریق می‌کنند؛ جهان کتاب و جشن کتاب از این جمله‌اند. در شهرستان‌ها هم گاه و بی‌گاه نشریات را دیده‌ام و همه و همه تلاشی می‌کنند تا «سر بازار کتاب بی‌کلاه» نماند» و شمارگان کتاب از این پایین نرنیاید.

اما در همین نشریات و جراید- جهان کتاب و جشن کتاب را مستثنا کنید- کمتر خبری از «آگهی کتاب» است و اگر هم کسی «ناپرهیزی کرده و آگهی داد، بدانید که با یک تیر، چند نشان رازده اند و کلاس آموزشی و کنکور و این جور حرف‌ها در میان است و اصلاً صرف نمی‌کند آگهی یک کادری را یا نیم میلیون تومان پول عوض کنیم؛ تازه خودشان که از مطلب هستند و چرا ما پول بدهیم؟ و اگر خدای ناکرده، ناشری پیدا شد آگهی داد، بدانید که از جانش سیر شده و چوب حراج بر مال و مالش زده است.

در این بین می‌ماند رسانه ملی، فراگیر، سراسری و «در هر خانه پیداشوای تلویزیون و احیاناً رادیو. بیچ رادیو را باز می‌کنی، ساعت ۱۱ شب- و یا همان ۲۳- است که گوینده خوش صدایی کتابی را معرفی می‌کند. قدری گوش می‌دهی، و از خودت سؤال می‌کنی، این چه وقت کتاب معرفی کردن است؟

با کمی دقت بیشتر، درمی‌یابی کتاب یک مؤسسه دولتی را مشغول معرفی و احیاناً بررسی هستند. آن هم با چه آب و نایی. حتماً می‌کنشی و چرت می‌زنی و احیاناً «بیک نیگی می‌روی» تا بدانی بالاخره این کتاب را باید از کجا و به چه قیمتش بخری.

در سیما وضع به همین گونه است. معرفی کتاب چندی است رخت پر بسته و به دیار باقی شناخته است. آگهی هم که «مسلمان نشنود، کافر نبیند» و ثانیه‌ای، «به پایت حساب می‌کنند» و اصلاً ناشر بخش خصوصی جرأت نمی‌کند «دور و حوالی» این رسانه ملی و «از بیت‌المال تغذیه بکنی» بگردد.

اما در مورد نشانان دولتی چنین نیست. یک ناشر پرکار دولتی که مدعا دارد هر پنج روز یک بار، کتاب تازه‌ای را روانه بازار می‌کند، هر از چندگاه، با استفاده از «جعبه جادو» به معرفی کتاب‌هایش می‌پردازد و حتی این روزها، فهرست چاپ شده کتاب‌های خود را نیز به صورت «فیزر تلویزیونی» درآورده و به علاقه‌مندان عرضه می‌داد و الحق کمک بزرگی حداقل به من می‌کند که به برخی از کتاب‌های این مؤسسه نیاز فراوان دارم. برای بقیه نمی‌دانم.

حالا چرا ناشر دیگری پیدانمی‌شود که آگهی بدهد، حتماً شمارهگان هزارتایی، و دو هزارتایی، نمی‌تواند پاسخگویی درخواست‌های میلیونی و بالاتر باشد و گزینه چه کسی است که نخواهد جنس و کالایش به فروش برسد؟

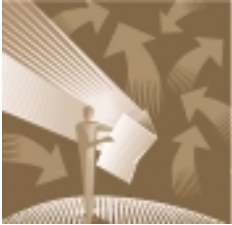
راسته کتابفروشی‌ها

کتاب و رسانه

نصرالله حدادی

کتاب و رسانه

من گاهی فکر می‌کنم در «قره جنوبی» زندگی می‌کنم، ماشالله هزار ماشالله از اول برنامه و تقدیم آن و میان برنامه و «ته برنامه» و این جا و آن جای برنامه‌ها، «رنگ و وارنگ» آگهی کالاهای الکترونیکی و غیره این کشور است که تبلیغ می‌شود و بیچسب و پفک نمکی و «خودروی» داخلی هم که جای خود را دارند، اما کتاب، الحمدلله بیهوش است و باید از کوچه معشوقه سیما، بی‌سروصدا گذشت، تا هم سر نشکنند دیوارش و هم گریه‌هاش را گریح‌آینا شاخ داشت، یا تو نکاری نداشته باش!د

هر چند از قدیم ایلام گفته‌اند، یک وجب شاخ بهتر از یک متر دم است و شاید به همین دلیل است که آهالی کتاب از این شاخ می‌ترسند. البته نباید فراموش کرد که چون «اهالی کتاب» معناد به «ارادت و سوسید» شده‌اند، میل دارند، صدا و سیما هم همچون جراید و مطبوعات «هفت و مجانی» آگهی تنظیم و پخش کند و حالا که نمی‌کند و پول می‌خواهد، آگهی بی‌آگهی و زنده‌باد جراید، آن هم صفحه‌های «مفتکی»!

یادم رفت که بنویسم، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هم چندین و چند نشریه رایج به کتاب دارد و «کتاب ماه»ها از این جمله‌اند و برای اهل تخصص بسیار ذی‌قیمت، اما هیچ کدام اینها، جعبه جادویی سیما نمی‌شود.

راستی چه باید کرد تا درد این دوست ملی راه پیدا

کرده‌بی‌خود از ناشران چشم امید نداشته باشید، آنها پول آگهی بده نیستند، آن هم ثانیه‌ای فلان هزار تومان، اما اگر راهی پیدا شود که ارزان پامیان حساب کنند، بدانم نمی‌آید وگرنه «فهرقه‌ها قیامت».

عده‌ای معتقدند آنها که اهل کتاب هستند، با تلویزیون کاری ندارند و کتابی را از آگهی بشود، خریدار چندانی پیدا نمی‌کند، ولی من فکر می‌کنم، این طرز تفکر قدری افراطی است و باید از رسانه ملی و فراگیر استفاده کرد، بخصوص آن که پنج شش میلیون ایرانی در خارج از کشور سکونت دارند و «در غربت» بدجوری «بیخ خنر آنها را گرفته است» و بازار خوبی آن طرف آب‌ها می‌تواند وجود داشته باشد.

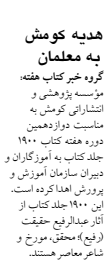
به هر صورت ما گفتیم، شاید قدری ارزان حساب کردند و ما مستثنی شدیم و بازار کتاب از این فلاکت رهایی یافت، ما که پیر شدیم، آرزو بر جوانان غیب نیست و آرزو کنیم شاید صداوسیما دلش به رسم آمد و ارزانش کرد.

نمایشگاه کارنامه نشر کودک و نوجوان

نمایشگاه کارنامه نشر کودک و نوجوان همزمان با هفته کتاب به همت کتابخانه مرجع کارون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برپا شده است.

به گزارش روابط عمومی کارون در این نمایشگاه که با هدف ارائه چگونگی وضعیت نشر در حوزه ادبیات کودک و نوجوان ایران برگزار شده، مجموعه‌ای از کتاب‌ها، نشریات، پایان‌نامه‌های دانشگاهی و نمودارهای وضعیت نشر این حوزه به نمایش گذاشته شده است.

نمایشگاه «کارنامه نشر کودک و نوجوان در ایران» تا نهم آذرماه در مرکز آفرینش‌های فرهنگی هنری کارون واقع در خیابان حجاب برپا خواهد بود.

۲۲

شماره ۲۱۰

شبه ۱۳۸۲

۱۳۸۲

کتاب و رسانه **نوبت روزنامه نگاران**

بیانیه هیأت داوران سومین جشنواره رسانه و کتاب

به نام خداوند لوح و قلم

سومین جشنواره رسانه و کتاب در حالی برگزار می‌شود که خبرنگاری عرصه کتاب از جشنواره نخست رسانه و کتاب تا جشنواره سوم تحولات پرکت‌خیزی را در این حوزه شاهد بوده است.
سردبیران روزنامه‌ها ال‌اندک اندک درمی‌یابند که کتاب و خبرنگاری حوزه کتاب را جدی‌تر بینگارند و آن را از حد یک ستون و خبرهای گاه‌گاهی به حد صفحه‌ای هفتگی و روزانه برکشاند.

این بستر شوق‌انگیز که در سطح و عمق رو به گسترش است، چشم اندازی نویدبخش را فرآوری خبرنگاری حوزه کتاب قرار داده است؛ افقی که می‌تواند، صراحت و جدیت و صداقت را در کار کرده و میوه نیکوی فرهنگ را بر درخت کتاب بنشاند.

داوری دوره سوم که با استقبال شوق‌انگیز خبرنگاران حوزه کتاب روبه‌رو شد، بر پایه‌ای علمی بنا نهاده شده بوده؛ نزدیک به ۱۲۰ اثر از ۲۰ روزنامه‌نگار در حوزه‌های مختلف در این ارزیابی مورد بررسی دقیق و موشکافانه قرار گرفت. استقبال جدی و قابل‌اعتنای برخی نشریات و روزنامه‌نگاران شاخص حوزه کتاب، در ارسال اثر به جشنواره، از پا گرفتن استواری این نهال‌خبر می‌دهد. همچنانکه باید از برخی نشریات و خبرگزاری‌ها گلّه‌مند بود که در ارسال اثر کوتاهی کردند. آثار ارسالی در بخش‌های مصاحبه، گزارش، نقد و معرفی کتاب از تنوع در عمق و محتوای خبری می‌داد، اگرچه در بخش‌های خبر، طرح و عکس همچنان معضلات فنی و محتوایی بروز و ظهور و حکایت از آن دارد که توجه به خبر که کلیدی و پایدارترین عنصر در کار روزنامه‌نگاری است، همچنان تا کم‌عناینی و بی‌اعتنایی روبه‌رو است. همچنانکه در بخش عکس و طرح نیز ضعف و قیور فراتانی به چشم می‌آید.

توجه در محتوای مطالب نیز نشان می‌دهد که برخی از روزنامه‌نگاران عرصه نقد جدی و بی‌مجامله را در پیش گرفته‌اند که این کار البته بیشتر درباره محتوی کتاب‌ها است و هنوز به حوزه نشر و ناشران، راه نیافته است.

حیات داوران در پایان امید دارد که خبرنگاران حوزه کتاب، کل چرخه تولید کتاب (از مولف و ناشر و چاپگر و بخش‌گر و…) را به‌عنوان منبع خبری خویش پیش چشم نهند و این نشود که گوشه‌ای را فرجه کرده و برکشاند و گوشه‌های دیگر را لایر و نهی سازند. به امید روزی که این حوزه خبری، همانند کتاب که پیشگام فرهنگ در سایر سطوح است، پیشگام خبرنگاری حوزه‌های فرهنگ و هنر شود.

سید فرید قاسمی، دکتر یوش شکرخواه، احمد غلامی سیدابوالحسن مختاباد، فرزام شیرزادی

پیوند خبرنگار، رسانه و کتاب امری مبارک و امیدآفرین است. به گزارش خبرنگار کتاب هفته محدذهفی شعاعی، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که در مراسم تحویل از خبرنگاران برتر حوزه کتاب سخن می‌گفت، با بیان این مطلب افزود: این پیوندها به آن دلیل امری مبارک است که کارشناسان کتاب در جمع خبرنگاران با شرافت به جنبه‌های مختلف موضوع پیوند به دست‌اندرکاران بیرونی کتاب، فرصت دیدن را بدهند و به جای آنها از روی دغدغه و نگرانی، آسیب‌های احتمالی، استعداده‌ها و دستاوردها را ببینند و با رعایت همه اصول حرفه‌ای و اخلاقی خبرنگاری آنها را به سمع و نظر کسانیی برسانند که سرمایه‌های فکری و اقتصادی خود را در راه پدیدآوردن کتاب

صرف می‌کنند.

وی افزود: گزارش‌های روند نشر کتاب آینه‌ای از رسوخ محتلف یک رویداد است.

شعاعی خطاب به خبرنگاران حاضر در جمع اظهار کرد: خبری که از یک رویداد فرهنگی، نپسوده، مترجم با نشر تهیه کرده‌اید باعث دلگرمی او شده است. توصیفی که از یک اثر کرده‌اید یا نقدی که بر آن نوشته‌اید، خواننده جدیدی را به کتاب جلب کرده است و با انعکاس‌نگرانی یک شخصیت مرجم در جامعه درباره یک اثر مردم و پدیدآورنده را متوجه ارزش‌های یک اثر و با پذیرش و عدم پذیرش آن کرده که خود می‌تواند منشأ آثار جدیدی باشد. شعاعی مایمان اینکه رسانه‌ها امکان بهره‌گیری از رویدادهای فرهنگی را برای عنوانده فراهم می‌کنند، گفت:آنها می‌توانند سطح دانش و آگاهی را ارتقا بدهند و چرخه از رشد تولید، سلامت، ارزیابی و بازنگری را گسترش داده و سیرمعرف این چرخه را چرخ‌خاند. معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با تأکید بر اینکه جمع اصحاب رسانه و کتاب پس از سه سال یک مولود مبارک داشته است، عنوان کرد:نخستین جشنواره نقد که از پایه‌های اساسی توسعه یک جامعه است، همان مولود مبارک است.

وی همچنین به غنویت رابطه میان عکس و کتاب اشاره و ابراز امیدواری کرد، بتوانیم سال آینده اولین نمایشگاه کتاب و

معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی: پیوند خبرنگار و کتاب مبارک است

عکس را بزرگوار کنید.

شعاعی در ادامه به تشکیل جایگاه‌های مخصوص خبرنگاران در رویدادهایی مانند نمایشگاه کتاب و نمایشگاه قرآن کریم اشاره کرد.

دوچشمیتسه

۴ جای چای همه حاضران به اندازه کافی نبود، شاید به این دلیل که عده‌ای بی‌دعوت آمده بودند و عده‌ای بی‌دعوت با خود همراه آورده بودند!

۴ برنامه قرار بود ۶ بعدازظهر شروع شود ولی حوالی ساعت ۶:۵۰ دقیقه خطبی حاضران به زورم تا نیم می‌خوانستند پشت میز بیرون بروند و بیکه دین سه‌ای گلچین تا برنامه شروع شود.

۵۷ پلاخره ۶:۵۵ دقیقه برنامه شروع شد.

۴کنگ‌صحبت‌سجری‌اسپیل‌صحودی‌حاضران‌مشغول‌صحبت بودند که وی گفت: افرادی ندارد، صحبت کنید. بالاخره دوستان مدت

هاست مشغول را نندیدند!

۴خطی‌سفر‌سجی‌آده‌ای‌نقد‌قول‌باده‌است و مقاله که از او برای سخنرانی دعوت شده، رند، خبرنگاری کتاب بر سرآل‌های‌خبر‌را‌خوب‌توصیف‌کرد و گفت: رند این‌حوزه، به‌دلیل‌وجود‌نشریاتی‌است که به کتاب و سیاحت مربوط به آن تخصصی نگاه می‌کنند. هرچند وضعیت موجود ظاهری نیست، ولی ناپدیدکننده هم نیست.

این‌گزینه‌حوزه‌باده‌است، مقاله‌دو‌بخش‌خبرنگاری‌کتاب‌را‌از‌هم‌تفکیک‌نموده و گفت: بخش اول خبرنگاری کتاب شامل معرفی و نقد و اخبار مربوط به آثار، موافقان و ناشران و بخش کلان‌تر مربوط به صنعت نشر به‌صورت‌عام‌است که مناقشه‌کننده به آن پرداخته شده است.

۴پس‌از‌پایان‌سخنرانی‌معاون‌فرهنگی‌وزارت‌فرهنگ‌و‌ارشاد

اسلامی به سجری گفت: به انتقار همه آنهاهی که صحبت می‌کنند، کتب

زیاد!

۴وقتی‌از‌ساعت‌باقری‌دعوت‌شد برای حاضران شعر بخوانند، گفت: ما در رسانه‌های مختلف به اندازه کافی کار داریم که برای جلاقی شعر بخوانند ولی شعرچند‌اثر‌دوستان‌که‌از‌راه‌های‌نو‌آمده‌اند، دعوت می‌شود پشت میزین بیایند.

۴صحور‌عکاسان‌و‌فیلمبردان‌بیش‌از‌حد‌تصور‌بوده و تلاش‌دوربین‌ها‌در‌سالنی‌که‌دورآوردن‌آن‌بایسته‌پوشیده‌شده‌بود، چشنگر‌بودند. روزنامه‌نگاران‌اجرائی‌روزنامه‌بده‌است.

۴بیایید توسط مختاباد در مراسم شرکت داشت.

۴سیدمیرزا‌ایک‌که‌نقد‌را‌در‌بخش‌معرفی‌کتاب‌شده‌بود، وقتی‌برای‌دریافت‌جایزه‌خود، آمد، میکردفون‌را‌گرفت و گفت: باید چیزی بگویم که سهالاست منتظر گفتن بودم شاید فرصتی‌سبب‌باشد، می‌گه‌م‌هم‌بالا‌آوردیم، ولی‌حق‌مستوی‌چیزام‌را‌به‌حیثیه‌اسلامی‌محمد‌تفاوت‌ندیم‌می‌کنم.

مراسم‌آمده‌بود‌وی‌هنگام‌دریافت‌جایزه‌خود‌شعر‌طنز‌از‌مجموعه‌«فرمایید پیشینه صنعتی عروه‌خواند» که حاضران را به خنده و تشریق واداشت.

برگزیدگان سومین جشنواره رسانه و کتاب

حوزه نشر:

۱- روزنامه کیهان، محدذهفی قاسمی؛ اختصاصی ستون ویژه اخبار نمایشگاه قرآن کریم، نمایشگاه بین‌المللی کتاب و هفته کتاب؛

۵- روزنامه جام جم، غلام‌رضا مصومی؛ بابت یادداشت و فرج اخبار حوزه کتاب، ویژه‌آران تحلیل در خصوص سیاست‌های حوزه نشر و انعکاس مطالب و اخبار نمایشگاههای کتاب استانی، کتاب بین‌المللی تهران و نشر در عرصه بین‌الملل؛

۶- روزنامه جمهوری اسلامی، اشرفی؛

بابت اختصاصی ستون ویژه هفته کتاب و نمایشگاه بین‌المللی کتاب؛

۷- خبرگزاری مهر، حمید حیدرچو؛ دو بخش مصاحبه بابت مجموعه گفت‌وگوهای درباره وضعیت کتاب کودک و گزارش‌های ویژه در خصوص نشر؛

۸- خبرگزاری فارس، فهیمه پناه‌آذر؛ بخش خبری نمایشگاه بین‌المللی کتاب با درج ۱۲۰ خبر و انعکاس مجموعه رویدادهای حوزه کتاب؛

۹- برآمد مرکزی خبر، میوا لایقی؛ اطلاع‌رسانی، پوشش عمومی و خبری رویدادهای کتاب، هفته کتاب، برنامه ساعت ۳۳:۳۰ خبر ویژه کتابخواری؛

۱۰- روزنامه فرهنگ آشتی، علی‌قلی پور؛ ابتکار تصمیمیه روزانه کتاب؛

۱۱- حسین قولنده فرزند سردبیر برنامه کتاب شب رادیو بیگری و تلادوم‌کار؛

۱۲- علی‌نسی؛ روزنامه اطلاعات، استرامار و نگار، تکلام؛

۱۳- علیرضا بهرامی؛ ایسنا؛ پوشش خبری حوزه کتاب .

رسانه‌های صوتی و تصویری

حیات داوران دو بخش رسانه‌های صوتی و تصویری اثری دریافت‌کنند، اما از تلاش‌های آقای ساعدنژادی در برنامه‌های مختلف رادیو و تلویزیونی که در معرفی و نقد و خواندن بخش‌هایی از آثار معتبر نو و کهن، فعال بوده، تقدیر به عمل می‌آورد. (۳کتاب‌نماد بهار آزادی)

بخش مصاحبه

۱- مهدی پورانی خرم (روزنامه شرق)نفر اول، سه‌سکه‌نماد بهار آزادی

۲- احسان عابدی (روزنامه وقایع اتفاقیه)م‌و‌علی‌عظیمی‌زادان‌شهریه‌گزارش‌گفت‌و‌گو(مشترکاً دوم هر کدام ۲ سکه‌نماد بهار آزادی

۳-محمد‌شارناد(همشهری)یک‌سند

یوسفی (شرق)مشترکاً سوم، هر کدام یک سکه‌نماد بهار آزادی

بخش گزارش

۱-هوشنگ سامانی (روزنامه همشهری)

نفر اول، سه سکه‌نماد بهار آزادی

۲-احلی‌امری‌لای‌فیلم‌مجید‌یوسفی (همشهری)مشترکاً دوم، هر کدام دو سکه‌نماد بهار آزادی

۳-فراد خطی نورآبادی (کتاب هفته نوب آفتی (جام جم) ۴

مشترکاً سوم هر کدام یک سکه‌نماد بهار آزادی

یادداشت و مقاله

۱-علیرضا سیدآبادی، (مجله پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان)نفر اول ۳ سکه‌نماد بهار

۲-سائلا اصفهانیا، (روزنامه ایران)نفر دوم، دو سکه‌نماد بهار آزادی

در این بخش نفر سوم معرفی نشد.